

101 KØBENHAVNS BIBLIOTEKER
bibliotek.kk.dk

4959928113

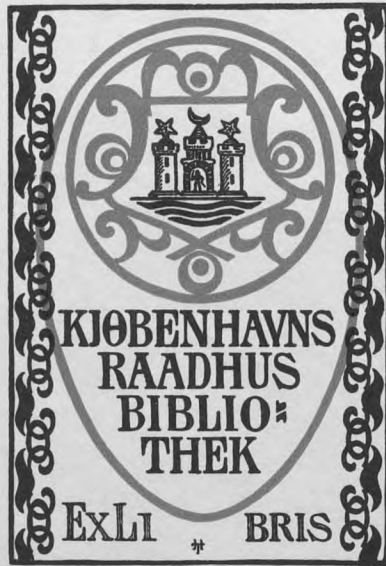
65.508

kbh

st

RHB

09.65508

Urtekræmmerlauget

1693

1943

10' JUNI

URTEKRÆMMERFORENINGEN

bland SOLO

med DANMARK

AKTIESELSKABET
KAFFESURROGATFABRIKEN DANMARK

OTTO DAHMS.

Urtekræmmerforeningens *Medlemsblad*

UDGIVET AF URTEKRÆMMERFORENINGEN I KØBENHAVN
ANSVARHAVENDE REDAKTØR: FR. LÜTZOW GEORGSSEN
ADMINISTRATION: DANSK BLADFORLAG (V. RICHTER-FRIIS)
FORRETNINGSFØRER: HENRY HENRICHSEN
TRYK: FRITZ NIELSENS BOGTRYKKERI, AKTIESELSKAB

INDHOLDSFORTEGNELSE

De 250 Aar Fr. Lützow Georgsen

Vort historiske Dokument.

Købmandsvirke Fr. Lützow Georgsen

Hilsenerne til vor jubilerende Forening.

Traaden mellem Fortid og
Nutid Lektor Ejler Alkjær

Den smukke Solnedgang . . Harald H. Lund

Jubilæums-Nummer

2 5 0 A A R

De 250 Aar

Har et Folk sin Fortid i Orden, har det derigennem Grundlaget for sin Nutid og den fornødne Betingelse og Forudsætning for sin Fremtid.

Som det er for et Folk, er det ogsaa for et Erhverv og for dets Skæbne. Og for en Organisation.

Urtekræmmerforeningen er en af de Organisationer, der har sin Fortid fuldtud i Orden. Endda smukt og værdigt tilrettelagt. Og saaledes, at Historiens store Bog Gang paa Gang gennem de 250 Aar, der er vor Organisations hidtidige Levetid, har kunnet registrere for vort Vedkommende for-tjenstfulde Begivenheder, der direkte har været et betydningsfuldt Plus baade for det Samfund, til hvis Vel Arbejdet er udført, og til Gavn for den Stab af Handlende, der Landet over arbejder med Problemer som dem, der er Tale om.

Nu er Urtekræmmerforeningen 250 Aar den 10. Juni.

Vi har ikke villet forbigaa denne Mærkedag, — at den paa den anden Side ikke fejres, som den under normale Forhold vilde være blevet det, er en Sag for sig.

Vore Medlemmer vil i Anledning af Jubilæet modtage en Sær-Udgave af Medlemsbladet, — det er denne smukke og stilfulde Bog.

Vi har ønsket derigennem ikke just at give Foreningens Historie. Den er allerede skrevet for længere Tid siden, og Lektor Alkjær har i sin Afhandling i Jubilæumsskriftet trukket forskellige Momenter frem, baade af den ældre og den nyere Historie. Ialtfald tilstrækkeligt til, at Læserne faar et fuldgyldigt Billede af, baade hvad Urtekræmmerforeningen var, og hvad den er.

Urtekræmmerforeningens filantropiske Arbejde, der er en meget vigtig Side af Virksomheden, koncentrerer i en Skildring, der skyldes Forfatteren Harald H. Lund, — Billeder af Livet i Stiftelsen i Ægirsgade.

Endvidere har vi, i Forbindelse med Jubilæet, indhentet en lang Række Udtalelser fra kendte Personligheder, som Foreningen gennem Aarene har staaet i Samarbejde og Forhandling med, — vi gaar ud fra, at vore Medlemmer med stor Interesse vil studere disse Udtalelser.

Rundt i Jubilæumsskriftet vil man finde et Billedstof, der navnlig gælder Urtekræmmerforeningen af idag og dens Mænd af idag.

Tidligere udsendte Publikationer har, som vore Medlemmer vil vide det, bragt det væsentligste af det mere historiske Billedstof og Billeterne fra Datidens Urtekræmmerforening.

Det vilde selvsagt føre alt for vidt her at gentage alt det tidligere udsendte Materiale.

Urtekræmmerforeningen har betroet mig at redigere det foreliggende Jubilæumsskrift.

Jeg har tilrettelagt Arbejdet efter de Retningslinier, jeg ovenfor har nævnt.

En saa gammel-ærværdig, men samtidig saa aktuelt indstillet Organisation som Urtekræmmerforeningen har gennem det kvart Aartusind, den har levet, fuldtud dokumenteret sin Eksistensberettigelse.

Og nu som gennem hele den lange Tid er det Handelens Opgaver, der er Genstand for Foreningens Ledelses omhyggeligste Drøftelser og Overvejelser.

Det er den frie, selvstændige Købmand, der nu som tidligere holder Handelens Skæbne i sin Haand. Det er den frie Handlende, der er Forbrugerens bedste Hjælp og Støtte. Og saaledes skal det fortsat være.

Dermed være Jubilæumsskriftet overgivet til og anbefalet til Urtekræmmerforeningens Medlemmer og vor Organisations Venner iøvrigt.

Fr. Lützw Georgsen.

Vort historiske Dokument:

Laugs-Articler

For

Arte- og Bisen-Bræmerne
samt Suffer-Bagerne
i Kiøbenhavn.

Hafniæ die 10 Junii Anno 1693.

Tryct hos Kongl. Majest. og Universit. Bogtrycker
Johan Philip Bockenhoffer.

Vi Christian den Femte / af Guds

Naade / Konge til Danmark og Norge / de Beuders og Go-
thers / Hertug udi Slesvig / Holsten / Stormarn og Dytmer-
sten / Breve udi Oldenborg og Delmenhorst / Givre alle vitter-
ligt / at Vi / efter Urte- og Isen- Kræmernis samt Sukker- Bageris her
i Boris Kongelig Residentz- Stad Kiøbenhafu deris Allerunderdanigst
giorde Ansøgning og Begiering / Allernaadigst haver givet og forundt den-
nem til deris Handels og Nærings Fortsættelse / saa og adskillige Misbrugs
og Inconveniencers Afstæffelse / efter skrefne Privilegier og Articler
hvor efter de sig Allerunderdanigst haver at rette / og ey efter denne Dag
understaa sig nogen ny Bedtegt eller Anordning imellem sig self at giøre /
saafremt de icke derfor ville stande til rette som vedbør.

Langsartiflernes Side 1.

1.
Ingen maa sig af Urte- eller Isen- Kræmer- Handelen saavelsom
Sukker- Bagerj ernære / eller nogen Kramboed med Speerick / Isen- Kram
eller Sukkerbagerj holde / førend hand haver taget sit Borgerckab og er i
Lauget indskreven; For seer sig nogen herimod / da bøde førstegang til Lauget
Tyve Lod Sølf / anden gang dobbelt / og tredie gang miste alle de Vare /
som hand haver med at handle.

2.
Urte- Kræmerne og Sukker- Bagerne maa og skal handle med efter-
skrefne Vare / Nemlig:

Aqvaviter
af

Allant / Angelica / Annis / Calmus / Citron / Enebær / Fænikel / Mal-
urt / Kummen / Pomeranzer / Rosmarin / Simpel Rosen.

Destillerede Bande.

Balsom Band / Jordbær Band / Krusemynte Band / Lavendel Band /
Pomerans Band / Rosen Band.

Conditer og indfyltede Vare.

Allant- Roed / Apricoser / Berberis med Stilke og uden Stilke / Calmus /
Cichore- Rødder / Citroner / Citron- Blomster og Skaller / Citrinat eller
Sulf.

Langsartiflernes Slutning.

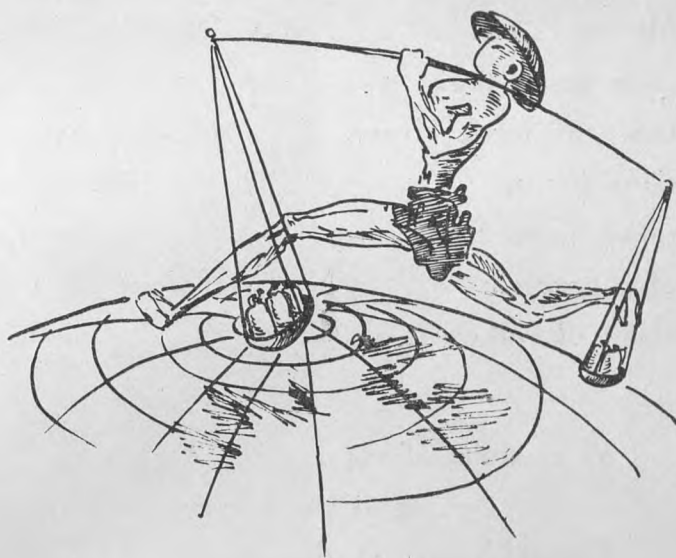
Lauget / som der til hver Aar udvelgis / skal have deris sær Nøgler / hvilken
Cassa fiorten Dage efter hver Nyt- Aars Dag skal aabnis / og for dens
Indkomst af Aldermanden til Lauget giøris Regnskab / da der af skal tagis
hvis til Laugets nødvendige Udgifter behøvis / hvorpaa rigtig Bog af
dennem / som Nøglerne haver / skal holdis.

Og skal Boris Politie- Mester over disse af Os Allernaadigst forundte
Privilegier og Articler alvorligen holde / og hvad Forseelse derimod
begaais / hos de Skyldige paa forskrefne Naade lade exseqvère. Hvor-
efter alle og enhver Bedkommende sig allerundaniigst haver at rette; Og by-
de og befale Vi hermed Os Elskelige Præsident / Borgemeistere og Raad i
bemelte Boris Kongl. Residentz- Stad Kiøbenhafu / saa og alle andre som
disse Articler under Boris Cancellie- Seigl tilskicket vorder / at de dennem
paa behørige Stæder til allis Efterretning strax lader læse og forkynde.
Givet paa Vort Slot Kiøbenhafu den 10 Junii Anno 1693.

Under Vor Kongelig Haand og Signet

Christian.

K Ø B M A N D S V I R K E

Fra den store, vide Verden
og fra Danmarks sorte Muld
gaar en evig Strøm af Varer,
der til Kundens Ønsker svarer.
Alle Landes sære Dufte
samles i vor Købmandsbod.
Købmands Flid og Købmands Snilde,
stundom Dristighed og Mod
giver, hvad hver Købmand vilde:
— Handel, glad Fortrøstnings Guld.

Rundt om Kloden farer Tanken:
Kinas gule Verdens The,
japansk Ris, ostindisk Karry,
Kaliforniens Sol, der var i
dette Sollands gyldne Frugter,
Kaffe fra Brasiliens Land,
Islandsk Klipfisk, Grønlands Rejer,
Salt fra Østrig, „Sorte Mand”
i Kanaster vinder Sejr . . .
Hele Verden fik man se

i en Købmands gode Lager.
— Der var meget mer at faa:
Spaniens Druer, engelsk Whisky,
store Kar med saltet Fisk i.
Fra Australien kom der Æbler,
Rusland sendte Kaviar.
Vin fra Hælvten af vor Klode.
Dertil kom, hvad Danmark har
lagt vort lille Folk for Fode,
vist, hvad man ved Flid kan naa.

Mel og Gryn af alle Sorter,
Sukker, hvor vor Industri
blev et Mønster for en Verden.
Gyldent Øl til festlig Færden,
”Aqua vitæ”s stærke Indhold,
rundet af den danske Jord,
— saa blev Billedet af Bodden,
hvor dansk Købmands Virke gror.
Skifter Tiden end — og Moden,
Købmand handler frank og fri.

Gennem Sekler har vi handlet,
— Købmands Navn er Hædersnavn.
Laug vi var, — nu en Forening,
fælles Id i samme Mening,
samme Formaal nu som den Gang:
Kundens Lov vort første Hverv.
Aar og Kaar kan skifte for os,
bliden Medbør, fattig Skærv,
stadig samme Pligt dog naar os:
Købmandsdaad til Folkets Gavn.

Se! — vor Stand er bleven gammel,
men vor Ildhu stadig ny.
Krig og Uaar stærkt har hærget,
saa har atter Freden værget
om vort Land og om vort Arbejd,
— trofast stred vi Dagens Strid.
Bag sin Disk hver Købmand handler
— smaat og stort med samme Id,
en af dem, der tidsforvandler
og sundt præger denne By.

Vi er stolte af vor Fortid,
— og vi gør en Nutids Gavn.
Fremtid venter vi, der maner
os vort Virkes stolte Aner
frem i Mindet, saa vi aldrig
glemmer Købmandsskabets Pligt:
Virk for Landet, virk for Kunden!
Ingen Tant og ingen Digt!
Arbejd støt til Hvilestunden!
— for vor By, for København.

Fr. Lützow Georgsen.

Hilsenerne til vor jubilerende Forening

**Handelsminister
Halfdan Hendriksen**

Gennem en Række af de for dansk Handel vanskeligste Aar har Halfdan Hendriksen nu staaet paa den meget udsatte Post. Danske Forbrugere sætter ham overmaade højt. Dansk Handel har altid fundet ham forhandlingsvillig. Det er med særlig Glæde, vi har modtaget nedenstaaende Udtalelse fra Ministeren.

Det er ikke mange Foreninger, der kan føre deres Eksistens 250 Aar tilbage i Tiden. Det er derfor allerede af den Grund naturligt, at Urtekræmmerforeningen har ønsket at markere den ærværdige Alder. Men der er ogsaa en anden Grund til, at Urtekræmmerforeningen har ønsket at fejre 250 Aars Dagen, idet Foreningen gennem de forløbne Aar har øvet en Virksomhed, der tjener til Ære baade for dem, der i sin Tid lagde Grundstenen til Urtekræmmerlauget, og for dem, der videreførte Fædrenes Arv.

Det er mig en Glæde at være blandt de mange, der lykønsker Urtekræmmerforeningen. Gennem det Spand af Aar, der er forløbet, siden Urtekræmmerlauget opnaaede kongeligt Privilegium, har Foreningen maaltbevidst og i Samarbejdets Aand deltaget i det Arbejde, der, som det er sagt, ikke alene er udført for at varetage Standens Interesser, men tillige — og ikke mindst — for at tjene Forbrugerne paa den bedst mulige Maade.

Urtekræmmerforeningen fejrer sit 250 Aars Jubilæum i en for vort Land tung Tid, hvor Sammenholdet har en Betydning som aldrig før. De Vanskeligheder, der stadig melder sig, bliver, — det maa man regne med —, ikke mindre eller færre, men Vanskelighederne skal overvindes, og de vil blive overvundet gennem en Videreførelse af det Samarbejde med Erhvervenes egne Organisationer, som hidtil har baaret saa god Frugt. Til Urtekræmmerforeningen har Myndighederne altid kunnet henvende sig for at faa Støtte og Bistand, og jeg er glad over at kunne tage Anledning af Foreningens Jubilæum til at udtale Handelsministeriets Tak for det Samarbejde, som Myndighederne værdsætter, og som vi gerne ser videreudviklet paa de Omraader, hvor dette er muligt.

Den Tid, vi gennemlever, kræver en Forening af alle gode Kræfter, for at det kan lykkes at komme frelst i Havn. Jeg er sikker paa, at Urtekræmmerforeningen fremdeles vil yde sit vægtige Bidrag til, at Vanskelighederne overvindes, og udtaler Ønsket om et fortsat frugtbringende Samarbejde fremover til Gavn for de Interesser, som Foreningen er sat til at røgte.

H. Hendriksen.

Arbejdsminister Johs. Kjærboel.

Nuværende Arbejdsminister Johs. Kjærboel var en Gang Handelens Minister. At Handelen og han ikke altid var enige om Veje og Midler, er almindeligt kendt. Men vi gaar ud fra, at begge Parter, hver ud fra sin Indstilling, har villet det bedste for Samfundet, vi alle hører til.

Urtekræmmerforeningens Medlemsblad har i Anledning af, at Urtekræmmerforeningen den 10. Juni d. A. holder 250-Aars Jubilæum, anmodet mig om en Udtalelse; jeg formoder, at det er i

Arbejdsminister Johs. Kjærboel.

min Egenskab af fhv. Handelsminister, at en saadan Anmodning er rettet til mig, og jeg maa maaske heri se en Tilkendegivelse af, at det gamle Ord om, at „Tiden læger alle Saar“, stadig har Gyldighed.

For der var jo en Tid, da jeg ingenlunde var persona grata hos Handelens Mænd. Dengang jeg blev gjort identisk med Valutacentralen, var jeg i Købmændenes Øjne en Person, som ikke blot lod haant om Handelens Interesser, men for hvem det næsten syntes en Tilfredsstillelse at hindre Handelens Folk i at udnytte deres Muligheder.

Om man nu er kommet til at se anderledes paa min Virksomhed som Handelsminister, ved jeg ikke, men personligt var jeg glad for det Samarbejde, som jeg dengang havde med Erhvervenes Folk, og naar jeg ikke formaaede at tjene deres Interesser paa en for dem mere tilfredsstillende Maade, skyldes det Forhold, som hverken jeg eller Erhvervene var Herre over.

Jeg havde dog den Glæde at medvirke ved Gennemførelse af forskellige Foranstaltninger, som jeg ved, at ogsaa Købmændene var glade for.

De Vanskeligheder, som dengang rejste sig for Handelen, var trods alt kun for lidet at regne mod dem, som Handelen nu er ude for, og skal jeg udtale et Ønske ved denne Lejlighed, skal det være dette, at det Tryk, som hviler over de danske Erhverv og den danske Befolkning som Helhed, snart maa lette, og at Handelens Folk inden alt for længe under mere frie Former maa kunne udøve deres samfundsnyttige Gerning til Gavn for Befolkningen og til Ære for Standen.

Jeg udtaler Ønsket om, at Urtekræmmerforeningen maa være et nyttigt Led i Erhvervsorganisationernes lange Kæde, der under Ansvar overfor den Befolkning, hvis Interesser den skal tjene, samtidig maa være et Værn og et Værge for Standens Medlemmer.

Johs. Kjærboel.

Borgmester Alfr. Bindslev

Paa en Række Omraader er der betydningsfuldt Samarbejde mellem Borgmester Bindslev og Handelens Organer. Det er os en Glæde fra Borgmesteren at have modtaget følgende:

Det er mig en Glæde at benytte denne særlig festlige Lejlighed til at sende Urtekræmmerforeningen en Hilsen.

Selv om det ikke mere som i hine Tider for 250 Aar siden, da Christian den 5te stadfæstede „Urte- og Isen-Kræmmernis Samt Sukker-Bagerinis“ Laugsartikler, tilkommer Magistraten at tage Beslutning om og bivaane enhver Forsamling, som Laugsbrødrene ønskede at afholde udenfor Børsen, har der i den forløbne Tid bestaaet et nøje Samarbejde mellem Byens Handlende og Magistraten, og da navnlig den Magistratsafdeling, hvorunder Næringslivet er henlagt. Med nogen Vemod maa en Næringsborgmester dog stadig, og navnlig da i disse Tider, tænke tilbage paa Idyllen i de gode gamle Dage, da enhver Kræmmer, som havde haft sin Bod opslaaet i 3 Dage, skulde give Magistraten et Pund Peber. Nu kræver Regnskabsførelsen jo en noget anden Form for Afgift til det Offentlige.

Efter dette spøgefulde Sidespring vil jeg gerne udtale min uforbeholdne Anerkendelse af den Dygtighed, den københavnske Handelsstand, paa hvis Indsigt og Smidighed Hovedstadens Velfærd i saa høj Grad beror, har lagt for Dagen i disse vanskelige Aar. Det er en Glæde at se, hvorledes det gode Forhold til Borgerne ikke alene har kunnet opretholdes, men — det er mit Indtryk — og

Borgmester Alfr. Bindslev.

saa styrkes under den for en stor Del frivillige Rationering, som det har været nødvendigt at foretage. Denne Maade at kunne ordne Tingene paa maa vist siges at være et af Kendemærkerne for det danske Sindelag, og det tjener da tillige i høj Grad den danske Handelsstand til Ære overfor Ulandet at kunne vise, hvor vidt man er i Stand til at bringe det ved god Vilje, parret med Dygtighed.

Med denne Hilsen fremsender jeg mine hjertelige Lykønskninger til det sjældne Jubilæum.

15. April 1943.

Alfred Bindslev.

Borgmester Julius Hansen, København

Borgmester Julius Hansen, København, adskillige Gange fungerende Overborgmester, udtaler overfor os:

At denne Bys Erhvervsliv for Aarhundreder tilbage havde Forstaaelsen af Sammenholdets og Samarbejdets Betydning, viser den Omstændighed, at der allerede da dannedes Sammenslutninger til Varetagelse af fælles Interesser og Formaal. At disse Organisationer blev bygget op paa en saadan Maade, at de trods Tidernes vekslende Vilkaar har kunnet fortsætte deres Bestaaen, er tillige et Vidnesbyrd om Dygtighed og Klarsyn med Hensyn til Midler og Veje.

At der mellem de forskellige Grupper af Erhvervslivets Udøvere ofte vil bestaa Interessemodsatninger, og at den ene Part ikke altid vil kunne

anerkende den anden Parts Maal, er kun naturligt.

Men ligesom Erhvervslivets Sammenslutninger er Udtryk for, at man sætter Fællesinteresserne over Særinteresserne, saaledes er der god Grund til at antage, at denne Skoling i Solidaritet maa udøve og have udøvet sin store Virkning i Tidens Løb, saaledes at vi nu maa staa rustede fra alle Sider til den Samarbejdets og Sammenholdets Kunst,

Borgmester Julius Hansen.

som den nærværende og kommende Tid mere end nogensinde stiller Krav om til danske Mænd og Kvinder, hvor de end er placeret i Samfundet.

I Tillid til, at dette ogsaa maa være Tilfældet med de Medborgere, som samler sig i Urtekræmmerforeningen, vil jeg gerne udtale min Lykønsknings i Anledning af Jubilæet og de bedste Ønsker for Fremtiden.

Julius Hansen.

Stiftamtmand Haugen-Johansen

Vor Forenings Virkeomraade er ikke alene Københavns Kommune, men ogsaa Frederiksberg, Gentofte, Lyngby o. s. v. Altsaa en væsentlig Del af Københavns Amt. Dette Amts øverste civile Myndighed, Stiftamtmand Haugen-Johansen, har gjort os den Glæde at sende følgende Hilsen.

Fra Barndommen, da min Mor sendte mig til Købmanden, som det altid hed, hvor jeg hørte hjemme, har jeg haft en hel Del tilovers for Købmanden og hans Butik, og jeg har faaet denne Følelse opfrisket og bestyrket under vore Ophold

Stiftamtmand Haugen-Johansen.

paa Vestkysten om Sommeren, hvor Købmanden er vor Hjælp og Støtte i store og smaa Vanskeligheder.

Mine Oplevelser fra dette Felt her i Hovedstaden er ikke saa personlige og direkte, men det er mit Indtryk, at Husmoderen ogsaa her i den store By har en god Ven og Støtte i sin Købmand eller sin Urtekræmmer, som det vel endnu sine Steder hedder.

Disse trange Aar har fæstnet dette mit Indtryk af, at Urtekræmmeren trods store Bryderier, som han kæmper med, er en Ven og Støtte for os alle, og at han har sørget godt for os. At Urtekræmmerne ogsaa søger at støtte hinanden i Alderdommen, tjener dem til yderligere Ære.

Det er mit Ønske, at den hæderværdige Forening under sin levende, energiske og dygtige Formands Ledelse maa gaa en lykkelig Fremtid i Møde.

Søholm Park, Hellerup, Maj 1943.

Haugen-Johansen.

Borgmester Vilh. Fischer, Frederiksberg

Borgmester Vilh. Fischer har i sin mangesidede Virksomhed haft saa nøje Forbindelse med det private, selvstændige Erhvervs-liv, at hans Udtalelser vil læses med særlig Opmærksomhed.

Naar man som jeg i en Menneskealder har staaet i venskabelig forretningsmæssig Forbindelse med

den frie danske Købmandsstand, har man naturligvis haft rig Lejlighed til at gøre sine Iagttagelser og sine Betragtninger over denne Stands Arbejde, Indstilling og Værdi for vort Samfund.

Jeg har i mine yngre Dage paa mit Firma's, Alfred Benzons, Vegne besøgt Tusinder af danske Købmænd og set, hvordan den gode, gamle Borgeraad trives der, og hvordan de nedarvede Traditioner for godt Købmandsskab holdes i Hævd, saadan som det var en Æresforpligtelse fra Midlalderen og Renæssancen, da de gamle Konger, især fra Kristian den II og opefter, gav Købmændene bedre Kaar gennem Laugsprivilegier.

Disse Konger og deres Raadgivere forstod, at den selvstændige Købmands Virksomhed var en Samfundsfaktor af stor Værdi, et uundværligt Led i Befolkningens Forsyning med Varer. Derfor bestemte Kristian den II, at kun *Købstæderne* maatte drive Handel, at alle Varer skulde føres dertil, og at der skulde afholdes aarlige Købstadsmøder i København og Viborg til Drøftelse af fælles Interesser. Kongen havde fuldtud Forstaaelsen af, hvad det blomstrende nederlandske Købmandsskab og Hansestædernes Driftighed havde betydet for disse Lande, og han var derfor besluttet paa at give de danske Købmænd Vind i Sejlene for at øge Rigets Velstand og Uafhængighed ved at sikre det danske Borgerskabs handelspraktiske Fremtid. Og Resultatet blev en almindelig Opgang i det følgende Hundredeaar op til ca. 1640.

Vi husker alle fra vor Skoletid de gamle Storkøbmænd som *Hans Mule* og *Markus Kotte* i Odense og navnlig Købmanden *Oluf Bager*, som

Borgmester Vilh. Fischer.

ljente Formuer paa dygtigt Købmandsskab og vidste, hvad de skyldte Kronen. Oluf Bager lod som bekendt, da Kongelig Majestæt gæstede ham, fyre op med Kanelbark som en udsøgt Æresbevisning, i Erkendelse af, hvad Kronen havde betydet for den danske Købmandsstands Trivsel.

Det har jo i det hele taget været de danske Kongers klassiske Politik at fremme det frie Erhvervsliv, i Forstaaelse af, at et stærkt, solidt funderet Borgerskab med en høj Handelsmoral er Rygraden i et sundt Samfund.

Jeg ved meget vel, at Tiden efterhaanden krævede en Sprængning af Laugsbaandene, fordi det, der oprindeligt var tænkt som en Beskyttelse af Handelens Frihed og Initiativ, med Tiden, eftersom Samfundet udviklede sig, følte som snærende Baand for dem, der stod udenfor, og som en Hindring for ny, driftig Ungdom, der ikke havde Forbindelser „indenfor Murene“. Men det er dog karakteristisk, at da Næringsloven indførtes i 1861, da følte Købmændene det som et Tomrum og oprettede Urtekræmmerforeningen med det Formaal at føre alt det værdifulde i det gamle Laug fra Christian den V's Tid videre, — først og fremmest den gamle, gedigne Handelsmoral, at godt Købmandsskab ikke blot bestaar i at gøre Købmændene til holdne Folk, men lige saa meget i at tjene Forbrugernes, d. v. s. hele Samfundets Interesser.

Det borgerlige Danmark, som voksede frem af denne Aand, — det er det, vi nulevende Danske med Stolthed har taget i Arv, og som det er vor Pligt at værne mod nye Farer, som kan true det frie Købmandsskab og lamme det private Initiativ, uden hvilket i det lange Løb Fremdriften gaar i Staa, fordi Evner, der ikke bruges, visner hen.

Og netop i vor Tid er der god Grund til at være opmærksom paa dette historiske Faktum. For vi har rig Lejlighed til i disse Aar at se, hvordan de Indskrænkninger i Købmændenes Handelsfrihed, som denne ulykkelige Krig desværre har gjort midlertidigt nødvendige, er til Skade for alle og til Svækkelse af hele Samfundets Modstandsdygtighed. Vi har ogsaa set, hvad vore Købmænd formaade, saa længe de disponerede nogenlunde frit og selvstændigt: Det er den danske Handelsstand og de danske Købmænd, vi i meget høj Grad kan takke for, at vi gik ind i den nuværende Krig med saa enestaaende rige Varebeholdninger, at vi endnu, snart 4 Aar efter Krigens Udbrud og mere end 3 Aar efter den totale Afspærring mod Vest, som Begivenhederne den 9. April 1940 medførte, er bedre forsynet end vel noget andet Land i det blokerede Europa. De danske Købmænd kendte i Sandhed deres Besørgelsestid: Storhandelen satte

alt ind paa i Tide at skaffe Forsyninger ind i Landet, og Detail-Købmændene i Hovedstad og Provins fulgte den samme Linie og sikrede sig i videst muligt Omfang for at kunne betjene deres Kunder i den Trængselstid, som de vidste, maatte komme. Der var endogsaa Købmænd, som bevidst overtraadte de herskende Valutabestemmelser og forsynede sig paa Trods af Loven, — og som siden fra Regeringsside høstede Anerkendelse for dette Vovemod, der viste sig at være i hele Samfundets Interesse og vidnede om et Fremsyn og et Initiativ, som kun den, der disponerer paa egen Risiko, kan udfolde, mens Regeringsmaskineriet arbejder for tungt og langsomt til at udnytte de Chancer, som skifter fra Dag til Dag.

Og naar vi nu ser, hvordan Statens Kontrolapparat vokser til stadig mere foruroligende Dimensioner, og hvordan der udvikles et Embedsmandsvælde, som griber ind i det danske Købmandsskab, saa skal vi huske paa, at det aldrig var i saadanne Perioder med stærke Statsindgreb, at det danske Samfund gik frem i Velstand og Modstandsdygtighed.

Vi skal huske, at Restriktioner og Statsindgreb er det *negative*, det bremsende og hæmmende Element i Samfundet, og at Statsdriften i Merkantiismens Tid stort set kun bragte Skuffelser, mens alt florerede i de Epoker, hvor Staten brugte sin Magt til at beskytte og fremme det private Initiativ.

Vi har Lov at tro, at disse Krigsaar i mere end een Henseende vil blive lærerige for os: At de ikke blot, naar Freden engang igen kommer til vor hærgede Verdensdel, vil have lært os noget værdifuldt om nationalt Sammenhold, men ogsaa om det dygtige Købmandsskabs uerstattelige Værdi for hele Nationen.

Derfor vil jeg til Urtekræmmerforeningens 250 Aars Jubilæum gerne benytte Lejligheden til at udtale det Ønske, at vi efter Krigens afslutning vil være kloge og smidige nok til hurtigst muligt at befri os for de Lænker, som Forholdene en Aarrække har tvunget os til at lægge paa det private Initiativ og det frie Købmandsskab, og uden Vaklen tage fat paa at likvidere det bureaukratiske Kriseapparat, som kun kan motiveres med en unormal Nødstilstand. Men jeg vil *samtidig* ønske, at man vil forstaa, hvilken Fare der truer det borgerlige, driftige Samfund, hvis man udfra snæversynede klasseprægede Doktriner vedbliver at favorisere det kollektive Kooperationsystem, hvis mest fremtrædende Fænomen er Brugsforeningerne. Jeg er slet ikke blind for, at der indenfor Brugsforeningerne findes dygtige, begavede og velmenende Ledere, men det er min faste Overbevisning, at

Brugsforeningerne med deres Stab af ufrie Udde-
lere, hvem ingen selvstændig Dispositionsret er
betroet, og ingen *personlig Risiko* paahviler, vil
føre til en Tilbagegang med Hensyn til den fulde
Udvikling af de medfødte Handelsevner, som vort
Folk er saa rigt paa, og som har bestaaet deres
Prøve igennem Aarhundreder.

Et første Skridt i den rigtige Retning vil være
at indføre en aldeles ensartet Beskatning af Brugs-
foreningerne og de selvstændige Købmænd, — saa
skal det nok vise sig, hvem der tjener Borgerne
og Samfundet bedst. Men det næste vil være, at
man fra Statsmagtens Side viser samme Forstaa-
else overfor Handelsstanden som i Enevældens
fordomsfrieste Perioder, da de gamle Købmands-
gaarde var Arnesteder for Driftighed og Vovemod.

Lad os haabe, at man stadig vil værne om „Hu-
set med det grønne Træ“.

Dette ønsker jeg ikke blot som Forretnings-
mand udfra et Livs Erfaring og udfra mit Kend-
skab til vor Fortid, men ogsaa som Borgmester
for en stor og blomstrende By med et rigt Han-
delsliv og som Nabo til vor prægtige Hovedstad,
hvis frie Handelsstand med Ære har indskrevet
sit Navn i Danmarks Historie.

Vilh. Fischer.

Borgmester Aage E. Jørgensen, Gentofte

*For den tredie af de store Hovedstadskom-
muner, Gentofte, bringer Borgmester Aage
E. Jørgensen vor Forening følgende Hilsen:*

*Naar Urtekræmmerforeningen nu fejrer en saa
sjælden Begivenhed som et 250-Aars Jubilæum,
vil jeg gerne paa Gjentofte Kommunes Vegne sende
den en Hilsen og Hyldest. For enhver Kommune
er det — navnlig under de nuværende vanskelige
Forhold — af stor Betydning, at den Stand, der
delvis skal sørge for Beboernes Forsyning med
Levnedsmidler, er sig sit Ansvar i saa Henseende
bevidst, og det er da en Glæde at kunne konstata-
tere, at vi i Gjentofte Kommune har haft en stor,
dygtig Købmandsstand, der til enhver Tid har væ-
ret sin Opgave voksen og forstaaet at virke som et
nyttigt Bindeled mellem Producent og Forbruger,
saaledes at Fordelingen af Varerne, der i en ud-
strakt Kommune som Gjentofte kan give Anled-
ning til mange Problemer, altid er sket til Forbru-
gernes fulde Tilfredshed.*

*Der har da ogsaa stedse bestaaet et godt og til-
lidsfuldt Forhold mellem Købmandsstanden og*

Borgmester Aage E. Jørgensen.

*Befolkningen, et Forhold, som jeg haaber vil fort-
sætte i Fremtiden.*

Aage E. Jørgensen.

Politidirektør Iwan Stamm

*Københavns Politis øverste Leder, Politi-
direktør Iwan Stamm, sender vor jubilerende
Forening følgende Hilsen.*

*I Anledning af, at Urtekræmmerforeningen den
10. Juni i Aar har bestaaet i 250 Aar, beder jeg*

Politidirektør Iwan Stamm.

herved Foreningen modtage mine hjerteligste Gratulationer til det sjældne og betydningsfulde Jubilæum.

Det er glædeligt at se, at en Forening, der daterer sin Oprindelse helt tilbage til Christian den Femtes Tid, stadig bestaar saa livskraftigt, som Tilfældet er med Urtekræmmerforeningen, der til Gavn for Standen paa saa udmærket Vis varetager Medlemmernes faglige og økonomiske Interesser.

I. Stamm.

Politimester E. Reinstrup, Sdr. Birk

Forholdenes Udvikling i de seneste Aar har i adskillige Henseender ført Politiet og Købmændene ind i et nøje Samarbejde. Vi nolerer med stor Glæde nedenstaaende Udtalelser af Politimester E. Reinstrup, Sdr. og Amager Birk.

Naar Urtekræmmerforeningen har bedt mig om en Udtalelse, vil jeg ikke fortabe mig i Minderne, selv om det kunde være fristende, naar Ens Barnheds Urtekræmmer var saa prægtig en Mand som Urtekræmmer Munck fra Nørrebrogade 14, — men i Stedet vil jeg være aktuel og udtale, at det taler Urtekræmmerstanden til stor Ære, at den, som her under Krigen har forestaaet Fordelingen af saa mange eftertragtede og sjældne Varer, har forstaaet at fordele disse paa saa god en Maade, at det ikke har givet Anledning til Klage.

Dette er sandt Købmandsskab af Kvalitet.

København, den 13. April 1943.

E. Reinstrup,
Politimester.

Politimester E. Reinstrup.

Formanden for Grosserersocietetets Komité, Grosserer Rud. Schmidt

Detailhandel og en gros-Handel er to lige uundværlige Sider af Handelen. Den danske en gros-Handels Førstemand, Grosserer Rudolph Schmidt, skriver:

I vor Tid er der til Stadighed et godt Samarbejde mellem Detailhandel og Engroshandel. De fælles Opgaver er mange og Divergenserne smaa. Det

Gross. Rud. Schmidt.

er da ogsaa med Tak for mange Aars godt Samarbejde for Samfundets og Handelstandens Interesser, at Grosserer-Societetets Komité kan hilse en af Detailhandelens ældste og største Organisationer, Urtekræmmerforeningen, ved dens 250 Aars Jubilæum.

Handelens Folk har fra ældgammel Tid, — vel Aarhundreder før baade Urtekræmmerlauget og Grosserer-Societetet blev oprettet, — følt Trang til at samles om filantropiske, selskabelige og faglige Formaal, og blandt de ældste Laug var Købmændenes og Kræmmernes, der nærmest svarede til den nuværende Deling mellem Engros- og Detailhandel.

Disse Laug var ikke altid lige ønskede af Mynighederne, og undertiden blev de ophævede, men de opstod stadig igen, fordi de var nødvendige. Grænserne mellem de to Grupper var oprindelig ikke skarpe, men senere sondredes gennem Laugsartikler og Forordninger mellem Købmandsskab udi Gros og den partikulære Handel, og det kan

ikke nægtes, at der da opstod forskellige Rivninger mellem de to Parter om Handelsberettigelsens Omfang. Detailhandlerne mente, at de maatte have Lov at drive Engroshandel, i hvert Tilfælde indenfor deres egen Branche, medens Grossererne heroverfor hævdede, at det da var urimeligt, at de ikke maatte holde aaben Bod. Derom forfattedes mange Skrivelser og blev afgivet mange Betænkninger til Myndighederne.

Trods dette er det et Særkende for Handelen, at den ønsker saa faa Skranker for en rimelig Næringsfrihed som muligt, og de Divergenser, der i Tidens Løb er opstaaet, har som Regel haft deres Udspring i, at der var forskellige Indskrænkninger for den ene eller den anden Gruppes Næringsdrift, som man da mente forfordelte den ene eller den anden Part. Men netop dette Hovedsynspunkt, som er gældende den Dag i Dag, at man ønsker saa faa Indskrænkninger som muligt, er den dybere liggende Aarsag til, at Handelens forskellige Grupper iøvrigt i Tidens Løb har arbejdet saa godt sammen.

Og derfor ser man nu i en Tid, hvor mangfoldige Restriktioner i og for sig kunde skabe Gnidninger mellem Grupper, der under saadanne Forhold paa alskillige Omraader kan have forskellige Interesser, hele Handelen staa enig i alle væsentlige Spørgsmaal.

Det er et langt Spand af Tid, Urtekræmmerforeningen har virket, og dens Arbejde er præget baa- de af Tradition og af den Energi, den nye Tid kræver. Grosserer-Societetets Komité bringer den sin bedste Lykønskning og udtaler Haabet om, at vore fælles Bestræbelser snart maa føre til Frihed for dansk Erhvervsliv.

Rudolph Schmidt.

Fællesorganisationens Formand, Vinhandler Chr. Gyldenslette

Formanden for De danske Handelsforeningers Fællesorganisation, Vinhandler Chr. Gyldenslette, udtaler ved Urtekræmmerforeningens 250 Aars Jubileum:

Den danske Detailhandel har gennemlevet to Tidsperioder, som hver paa sin Vis har været præget af det organisationsmæssige Virke og Samarbejde indenfor vor Stand. Den ene var Laugstiden, som strakte sig over flere Hundrede Aar, og som Næringsloven af 1857 satte Punktum for. Derefter tog den anden Organisationstid sin Begyndelse, og det er denne Epoke, vi endnu lever i, De nye erhvervsøkonomiske Vilkaar har givet Han-

vinhandler Chr. Gyldenslette.

delens Organisationer en Mangfoldighed af Opgaver at løse til fælles Gavn for den enkelte Branche og for Detailhandelen som Helhed, og det er næsten overflødig at erindre om, at de Problemer, som trænger sig paa og bør løses i Fællesskab ved organisationsmæssig Indsats, ikke mindst i en Tid som den nuværende, er vokset i Antal og i Alvor.

I den nyere Organisationstid virker en lang Række Handelsforeninger, som ikke har Rod i Laugstiden. Samarbejdet paa bred Basis indenfor Danmarks Detailhandel skriver sig ogsaa fra Begyndelsen af den nye Epoke, — saaledes har som bekendt *De danske Handelsforeningers Fællesorganisation* 1890 til Stiftelsesaar.

Imidlertid er der enkelte Handelsorganisationer, der virkede allerede i Laugstiden, og som — i ændret og tilpasset Form — har fortsat deres Virke efter Laugenes Opløsning og siden stedse har fulgt med i Udviklingen, ja ofte har været Pionerer i denne. Paa Fløjen blandt disse maa nævnes *Urtekræmmerforeningen i København*, som nu fejrer et ærværdigt og sjældent Jubileum, idet det den 10. Juni er 250 Aar siden, Christian den Femte underskrev Laugs-Artiklerne.

Urtekræmmerforeningen kan med Stolthed og Glæde se tilbage paa den Indsats, den har gjort for Standen i den forløbne, lange Aarrække. Som Kolonialbranchen altid har været og vil være en central Del af Detailhandelen, saaledes har de københavnske Urtekræmmeres Organisation stedse været en betydningsfuld Faktor i Detailhandelens

Organisationsliv. Den nuværende Urtekræmmerforening fik store og forpligtende Traditioner i Arv fra det gamle Laug. Det er lykkedes Urtekræmmerforeningens ledende Mænd paa værdig og forudseende Maade at følge i de svundne Slægters Fodspor og holde Traditionens Fane højt. Og naar Urtekræmmerernes Organisationsarbejde vurderes, er det ikke mindst Arbejdet i den nye Organisations-tid, der vejer til.

Urtekræmmerforeningen har ogsaa haft stor Betydning for det organisationsmæssige Samarbejde indenfor Detailhandelen. Den var saaledes blandt de 14 Foreninger, som i 1890 stiftede „Det staaende Udvalg for de københavnske Handelsforeninger“, den første Begyndelse til den nuværende Fællesorganisation. Gennem det siden da forløbne halve Aarhundrede har Urtekræmmerforeningen stedsse været en af Fællesorganisationens Grundpiller og en ivrig Forkæmper for, at den danske Detailhandel løfter i Flok.

Urtekræmmerforeningens ledende Mænd har altid spillet en stor Rolle indenfor Fællesorganisationens Ledelse. Her skal blot erindres om, at blandt Urtekræmmerforeningens Formænd var *Chr. A. Munck* tillige Formand for De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation fra 1897 til 1911, *Fritz Paustian* Medlem af Fællesrepræsentationens Fællesudvalg i 23 Aar, medens *Georg Hansen* var Fællesorganisationens Viceformand i 13 Aar. Ikke mindst skal fremhæves den Indsats, som Urtekræmmerforeningens nuværende, dygtige Formand, *Wald. Jensen*, har gjort indenfor Fællesorganisationen, hvis Viceformand han er.

250-Aarsdagen passerer i en Tid, som den danske Detailhandel saavel som hele det danske Samfund kunde have ønsket anderledes. Kolonialkøbmanden, hvis Varelager i normale Tider er som et Spejlbillede af hele den store Verdens Produkter og Rigdomme, mærker i særlig Grad Tidens Tryk. Han løser dog Dagens og Tidens Problemer saa godt som gør ligt, dels ved egen Dygtighed, og dels fordi han har sin Organisation — Urtekræmmerforeningen i København — til at gøre en fælles Indsats for Branchen. Det bedste Ønske, der kan gives den jubilerende Forening, er, at den snart maa faa Lejlighed til at sætte alt sit Initiativ og hele sin Kraft ind paa Løsningen ikke af Krigstidens, men af Efterkrigstidens Problemer.

Jeg hilser da Urtekræmmerforeningen med en hjertelig Lykønskning og ønsker den og dens Medlemskreds fortsat Fremgang og Lykke.

Chr. Gyldenslette.

Formanden for De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark, Købmand Chr. H. Olesen, Aalborg

Navnlig de senere Aar har set et stadig intimere Samarbejde gro op mellem Detailhandelens Organisationer Landet over. Naturligvis til den mest udtalte Gavn for Medlemmerne. Købmand Chr. H. Olesen, Aalborg, er i sine Udtalelser stærkt inde herpaa.

For Provinsens Købmænd og Landkøbmændene under De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark er det en stor Glæde ved Urtekræmmerforeningens 250 Aars Jubilæum at kunne hilse og

Kbm. Chr. H. Olesen, Aalborg.

hylde vore Kolleger i København. Det er en ikke ringe Bedrift at have ført en Organisation gennem 2½ Aarhundrede under stadig Fremdrift og Fremgang. Vi kan herefter ikke ønske til Lykke paa en bedre Maade end at udtrykke Haabet om, at Urtekræmmerforeningen ud i al Fremtid vil være i Stand til at fortsætte sine hæderværdige Traditioner, d. v. s. vedblive med at gøre en god og værdig Indsats for Standens og dermed ogsaa det danske Samfunds Velfærd.

Det maa blive en Historikers Opgave at fortælle os, hvad Urtekræmmer-Lauget formaaede i de første Menneskealdr af dets Levetid. For os andre vil det være naturligt at rette Opmærksomheden mod de sidste Generationers Virke. Vi ser da, hvorledes Deres Forenings Arbejde er præget af fuld Forstaaelse af Tidens Krav. Dette ved maaske

først og fremmest vi, der har den Glæde at virke i et dagligt Samarbejde med Urtekræmmerforeningen og dens Ledelse. Eet er vi altid sikker paa, nemlig at man fra Urtekræmmerforeningens Side er beredt til at se frisk og uhildet paa Tingene. Det kan altid forekomme, at Mennesker er uenige om dette eller hint. Det hænder ogsaa indenfor og mellem Detailhandelens Organisationer, men det sker ikke ofte. Reglen er denne, at vi mødes hurtigt i fuld Enighed om, hvad der bør gøres. Lad os fortsætte hermed. Paa den Maade vil vi være i Stand til at løse de vanskeligste Opgaver, som stilles os. Indenfor De samvirkende Købmandsforeninger skatter vi, — som det vil forstaas —, Samarbejdet med Urtekræmmerforeningen højt. Vi forstaar, at Deres Held er ogsaa vort, og Deres Uheld tillige vil komme til at ramme os. Stærkere kan et Interessesfællesskab ikke være.

Denne Lykønskning skal gælde ikke blot Urtekræmmerforeningen som saadan, men ogsaa dens mange, dygtige og foretagsomme Medlemmer.

Chr. H. Olesen.

Købmand J. P. Jensen, Hillerød

Købmand J. P. Jensen er Formand for C. O. øst for Storebælt, en Organisation, Urtekræmmerforeningen navnlig i de seneste Aar har haft et stærkt understreget Samarbejde med. Han sender os følgende:

Urtekræmmerforeningens 250 Aars Jubilæum falder i en for vort Land meget svær Tid, men ogsaa en Tid, hvor Sammenholdet indenfor Befolkningen mere end nogensinde tidligere er sat i Højsædet. Det er glædeligt, at Sammenhold og Samarbejde ogsaa er de mest fremherskende Træk indenfor Butikshandelens Organisationer — indadtil som udadtil. Indadtil har Urtekræmmerforeningen som vel en af Landets ældste Detailkøbmandsorganisationer dyrket Sammenholdet og Samarbejdet i et kvart Aartusinde d. 10. Juni. Udadtil mener jeg at have Lov til at fremhæve, at det har eksisteret overfor vor Organisation, Centralorganisationen af Købmandsforeninger øst for Storebælt, lige siden dens Oprettelse ved Aarhundredskiftet.

Naboskabet er i disse Aartier blevet plejet til gensidig Gavn, og de sidste Aars uhyre vanskelige Forhold for Købmandsstanden har naturligt ført med sig, at Samarbejdet er blevet mere intimt, — at der ved Varetagelsen af fælles Anliggender optrædes paa en fælles Front. Som Formand for C. O. øst for Storebælt vil jeg gerne have Lov ved den Lejlighed, der her gives, paa vor Bestyrelses

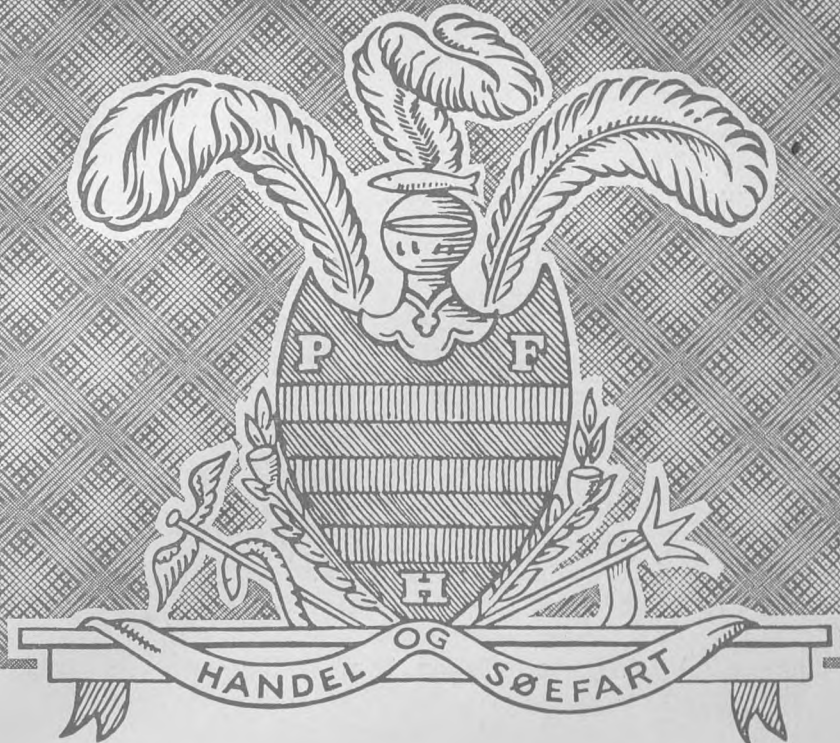
Kbm. J. P. Jensen, Hillerød.

og vore Medlemmers Vegne at sige Tak for godt Naboskab og udtale det Haab, at ligesaavel som vi i disse Krigsaar har kunnet samles i Bestræbelserne for i nogen Maade at afbøde Krigens haarde Belastning til Kolonialkøbmændene, ligesaavel maa vi være i Stand til i Aarene, der kommer, i Fællesskab at deltage i det store Arbejde, som Genrejsningen af vor Stand vil kræve.

Urtekræmmerforeningen har i Tidens Løb løst store Opgaver af varig Værdi for sine Medlemmer paa det faglige Omraade og staar i Dag godt rustet til at tage sin Tørn til Tilvejebringelse af Frihed for Butikshandelen. Men i Bestræbelserne for at varetage faglige Interesser har man samtidig haft et vaagent Øje for filantropisk Virksomhed og derved kunnet bidrage til at hjælpe gamle Kolleger. Den store Stiftelse med over et halvt Hundrede Friboliger og Legatmidler repræsenterer et meget betydeligt Beløb i Forhold til Foreningens Medlemsantal. Det maa være betryggende for Medlemskredsen at vide, at den har en Organisation, der saavel paa det faglige som paa det filantropiske Omraade staar stærkt, og det er vort Haab, at flest muligt af vore københavnske Kolleger maa slippe vel igennem Krigsaarene og bagefter medvirke til at frigøre og højne Standen og deres Organisation, ikke blot til Gavn for dem selv, men i lige saa høj Grad for Samfundet.

Hillerød, i Maj 1943.

J. P. Jensen.

MANGFOLDIGE Lande maa nu for en Tid undvære den verdensberømte danske Likør Heering's Cherry Brandy. — Herhjemme søger Firmaet Peter F. Heering imidlertid i videst muligt Omfang trods alle Vanskeligheder at tilfredsstille Efterspørgslen efter Likører af virkelig Kvalitet . . .

HEERING

Det danske Firma med Verdensry

1693
1943

Til Lykke!

Vi benytter Dagen som Anledning til at sige Medlemmerne af Urtekræmmerforeningen en hjertelig Tak for udmærket Samarbejde. Vore Ønsker for Fremtiden maa være: Fremgang for saavel Branchen som for det enkelte Medlem.

Vibe-Hastrup^s

KEMISKE FABRIKER

Grosserer H. L. Poulsen, Provinshandelskammeret

Paa adskillige Punkter, hvor hele den danske Handelsstand har skullet høres, har Urtekræmmerforeningen haft Samarbejde ogsaa med Provinshandelskammeret. Dettes Formand, Grosserer H. L. Poulsen, Odense, siger:

Det er mig en Glæde paa den danske Provinshandelsstands Vegne at bringe Urtekræmmerforeningen min Lykønskning i Anledning af 250-Aars Jubilæet.

Gross. H. L. Poulsen, Odense.

Selv om vi i Provinsen kan have vore særlige Vanskeligheder at slaas med, saa er Tidens Tryk dog stort set det samme for os alle. Jeg har bemærket, at mange af de Problemer, Urtekræmmerforeningen gennem de sidste Aar har beskæftiget sig med, er gamle Kendinge ogsaa for Provinsens Handelsstand. Lad mig blot nævne saadanne Emner som Importen og Importreguleringen, Brugsforeningsbeskatningen, Prislovens Haandhævelse, Lærlingeproblemerne og Skattelovgivningen. Det er almindelige Emner, der ikke er specielle for nogen enkelt Branche. Og som en af Handelens Hovedorganisationer hilser vi med Glæde, at en Brancheforening som Urtekræmmerforeningen har holdt sig vaagen og set ud over sit mest snævre Omraade. Vi føler, at vi er i samme Baad og arbejder mod de samme fælles Maal. Lykke til med Arbejdet. Stærke og initiativrige Brancheforeninger er den bedste Støtte for Arbejdet i Hovedorganisationerne.

H. L. Poulsen.

Direktør Chr. H. Olesen, Spritfabrikerne

Paa to Felter har Købmanden Forbindelse med Dir. Chr. H. Olesen, — dels om Spiritus-salget, dels om Landsforeningen »Dansk Arbejde«. Direktør Olesen skriver om begge Felter.

Urtekræmmerforeningen fejrer sit 250 Aars Jubilæum i en Tid, som har stillet baade Foreningen og dens Medlemmer nye og vanskelige Opgaver. Vareknaphed, Dyrtid og Restriktioner har hver paa sin Maade medført en Ændring i Vilkaarene for Erhvervets Udøvelse. Det er derfor særlig betydningsfuldt, at Foreningen kan passere Jubilæumsdagen som en livskraftig Organisation, hvis Medlemmer er sig deres Opgaver og Ansvar bevidst, og hvis Ledelse er indstillet paa Samarbejde udtil til Vanskelighedernes Overvindelse.

Det er iøvrigt min Erfaring, at denne Indstilling har præget Urtekræmmerforeningens Ledelse allerede gennem en lang Aarrække. Samarbejdet mellem Købmændene og Spiritfabrikerne, f. Eks. vedrørende Gærsalget, er jo af gammel Dato, og det er stadig forløbet gnidningsløst og under gensidig Forstaaelse mellem Parterne. De ændrede Forhold efter Krigens Udbrud har bragt nye Spørgsmaal ind under Samarbejdet mellem Købmændenes Organisationer og D. D. S. F., f. Eks. vedrørende Salget af Sprit og Drikkespiritus, og ogsaa paa disse Omraader har der hersket fuld Enighed. At Urtekræmmerernes Interesse for Salget af Drikkespiritus ikke er ny, fremgaar iøvrigt af Laugsartiklerne fra

Dir. Chr. H. Olesen.

En Hilsen paa
Jubilæumsdagen fra

Fuerte

Kvalitet giver gensidig Tryghed

De ved selv med hvor meget større Autoritet og Tryghed, De anbefaler Deres Kunder en Vare, hvis Kvalitet De selv kender og kan sige god for.

Og De har af Selvsyn set Kundernes Glæde over altid at kunne finde disse Kvaliteter hos Dem, som Kunderne ved de fuldt ud kan stole paa.

Det er altsaa Kvaliteten, der skaber denne gensidige Tryghed, som betyder saa umaadelig meget for Deres Forretning.

Derfor anbefaler De med saa meget desto mere Glæde FUERTE Produkterne, fordi netop disse ejer de fineste og altid ensartede Kvaliteters bedste Egenskaber.

FUERTE betyder som bekendt Styrke, og det er en Styrke for Dem altid at have disse fremragende FUERTE Kvaliteter i Deres Forretning.

SEERUP & HAMBURGERS EFTF.

Finsensvej 86, København. Central 15262

1693, hvori Akvavit nævnes som den første af de Varer, Urtekræmmerne „maa og skal handle med“. Naar Købmændene heller ikke under de nuværende Forhold behøver at savne Spritfabrikerne Varer, skyldes det, at disse saa at sige er 100 % danske Produkter. De er blot et Par af de mange Eksempler, som viser Købmanden Betydningen af, at alle danske Produktionsmidler udnyttes.

Som Formand for Landsforeningen „Dansk Arbejde“ har jeg da ogsaa hos Urtekræmmerne gennem Aarene mødt Forstaaelse for dansk Produktion. Spørgsmaalet om danske Varer i Forhold til udenlandske Varer er ganske vist ikke aktuelt nu under Afspærringen; men til Gengæld har Erstatningsvarerne faaet en hidtil ukendt Betydning. Det er danske Varer, for en stor Del af ny Oprindelse, som nu repræsenterer den væsentlige Del af Købmændenes Omsætning, og som har gjort det muligt at holde denne Omsætning oppe. Det er derfor naturligt, at der ogsaa fra Købmændenes Side vises Interesse for Bevarelsen og Udvidelsen af danske Produkter. Naar nye danske Varer skal bringes paa Markedet, er Købmændenes Medvirken paa den anden Side af største Betydning for Varens Modtagelse og Udbredelse blandt Forbrugerne; Købmændene indtager derfor en central Stilling i det Kræfternes Sammenspil, som „Dansk Arbejde“ stadig kalder paa til Gavn i lige Grad for Forbrugerne, Beskæftigelsen og de Erhvervsdrivende.

Til 250 Aars Jubilæet sender jeg Urtekræmmerforeningen min Hilsen med Ønsket om, at Foreningen fortsat vil have Fremgang, og at dens Ledelse ogsaa i Fremtiden vil være besjælet af Viljen til Samarbejde til Gavn for alle Led i „Forretningen Danmark“.

København, den 14. April 1943.

Chr. H. Olesen.

Direktør G. E. Hartz, Industriraadet

Købmændenes store Indsats m. H. t. Afsættningen af den danske Industris Produkter er Baggrunden for Dir. G. E. Hartz' Hilsen.

Vilkaarene for vort Erhvervsliv har ændret sig afgørende i de 250 Aar, der er gaaet siden Urtekræmmerlaugets Stiftelse, og en af de største Forandringer, Udviklingen har bragt med sig, er vel nok den her i Landet skete Udvikling af en omfattende Industri, som har givet Detailhandelen nye og stadig voksende Opgaver, og som ikke vilde have opnaaet saa stort et hjemligt Marked uden

vor dygtige Detailhandlerstands Støtte. Mens Urtekræmmerne paa det Tidspunkt, da Laugsartiklerne blev givet, fortrinsvis forhandlede de importerede udenlandske og oversøiske Varer saasom Salt, Krydderier, Rom og Rørsukker, saa udgør i vore Dage de af vor egen Industri fremstillede Varer som Sukker, Margarine, Mel, Gryn, Øl, Frugtvine,

Dir. G. E. Hartz.

Cigarer, Konserves, Husholdningskemikalier og mange andre af vore daglige Fornødenheder Størsteparten af Urtekræmmerne eller Købmændenes Omsætning. At denne for vort Samfundsliv saare betydningsfulde Udvikling har skabt fælles Tilknytningspunkter og nødvendiggjort et Samarbejde mellem Detailhandelens og Industriens Organisationer, er en given Sag, og gennem De danske Handelsforeningers Fællesorganisation, hvorefter Urtekræmmerforeningen staar som Medlem, har Detailhandel og Industri da ogsaa i Aarenes Løb kunnet pleje et udmærket Samarbejde om Spørgsmaal af fælles Interesse.

Det er mig derfor en Glæde at kunne bringe Urtekræmmerforeningen, — som en af de betydeligste Organisationer indenfor Detailhandelen, der omsætter Størsteparten af de danske Forbrugsvarer af industriel Oprindelse —, en hjertelig Lykønskning til det ærværdige Jubilæum og dertil knytte Haabet om fortsat Fremgang for Foreningens Bestræbelser.

G. E. Hartz,
Direktør for Industriraadet.

1834
Den første gennemgaaende
Diligence

I selvsamme Aar som den første Diligence kørte fra København til Odense — begyndte Købmand Rich Fremstillingen af sin Kaffetilsætning. Altsaa kunde allerede Diligencens første Passagerer være heldige paa en Landevejskro at faa en Kop Kaffe, hvis Farve, Fylde og Velsmag, Richs var Mester for. I de 109 Aar, der er gaaet siden da, har Richs stadigvæk været førende, er stadigvæk blevet finere og finere i Kvalitet — og de Erfaringer, som er høstet gennem dette lange Spand af Tid, er Aarsag til, at ogsaa Jaba straks ved Fremkomsten blev den populære Erstatning for rigtig Kaffe. Derfor kan man trygt gaa ud fra, at en stor Richs og en stor Jaba i Dag kan erstatte den kære Kaffe.

Richs

— men hvilken Erstatning De end bruger, saa bland den med Richs med 109 Aars Erfaring.

Overretssagfører O. K. Magnussen

Overretssagfører O. K. Magnussen, Urtekræmmerforeningens ansete, kendte og skattede juridiske Konsulent gennem en meget lang Aarrække, sender os følgende:

Naar Urtekræmmerforeningen den 10. Juni 1943 fejrer 250 Aarsdagen for Urtekræmmerlaugets Stiftelse, vil jeg gerne bringe den min hjerteligste Lykønskning og dertil føje en Tak for det Samarbejde med den og dens Ledelse, jeg nu i en Meneskealder har kunnet glæde mig ved.

ORS. O. K. Magnussen.

Til at drive en Urtekræmmerforretning med dens store og forskelligartede Varesortiment kræves der baade betydelig Varekundskab og udprægede Købmandsevner. Det er derfor ikke saa underligt, at Urtekræmmerforeningens ledende Mænd igennem Aarene har spillet en betydelig Rolle ogsaa udenfor deres egen Forening, baade indenfor Handelsforeningernes fælles Organisation og udadtil som Repræsentanter for Storkøbenhavns Butikshandlerne i offentlige Hverv. Tænker jeg blot paa de 6 Formænd, der i min Tid har ledet Foreningen, var Hr. Chr. A. Munck Formand for „De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation“, mens d'Herrer Glindemann-Nielsen og Georg Hansen begge har beklædt Hvervet som Næstformænd deri. Og mens Hr. Glindemann-Nielsen var en anset Repræsentant for Butikshandelen i Folketinget og Hr. Cordius-Hansen en anerkendt Dommer i Sø- og Handelsretten, har baade d'Herrer Chr.

A. Munck og Georg Hansen været indflydelsesrige Medlemmer af de kommunale Raad. Den nuværende Formand, Wald. Jensen, følger som bekendt baade som Viceformand i De danske Handelsforeningers Fællesorganisation og som Medlem af Københavns Amsraad værdigt i sine Forgængeres Spor.

Paa Fødselsdagen vil jeg da udtale det Ønske, at Urtekræmmerforeningen ogsaa i de Tider, der kommer, maa have betydelige Mænd i sin Ledelse, Mænd, der ikke blot forstaar at varetage Foreningens og Branchens Interesser paa bedste Maade, men som tillige evner at tale Købmandsstandens Sag over for Offentligheden.

O. K. Magnussen.

Købmand Carl Jensen

Formanden for „Colonialvarehandlerforeningens Laane- og Hjælpekasse“ er kendt af alle vor Forenings Medlemmer.

Ved Urtekræmmerforeningens 250 Aars Jubilæum kan det ikke undgaas, at der hos det interesserede Medlem vækkes Tanker, der beskæftiger sig med de mange Aar, der er forløbet, siden Kong Christian d. V stadfæstede Laugets Artikler.

Den Form og de Vilkaar, hvorunder vort Erhvervs Udøvere dengang maatte drive deres Forretning, kender vi alle udmærket godt fra vor Litteratur. Har vi ikke alle smilet ved Tanken om den unge Mand, der kunde pynte sig med Kaarde ved Siden den Dag, han avancerede fra Dreng til Svend? Har vi ikke rystet paa Hovedet af den med Nutidsøjne set meget strenge Arbejdsdag? Forfatteren Kelvin Lindemann giver i sin Bog „Huset med det grønne Træ“ et udmærket og sikkert historisk korrekt Billede af en Urtekræmmerens Gaard med det daglige Liv i Boden, paa Kontor og Lager, ligesom Bogen ogsaa fortæller os meget om Forretningens liv, dets Rørelser og Problemer. Som denne Forfatter har mange andre gennem Tiderne hentet Skikkelser og Stof i Urtekræmmerens Bod, saa selv den, der ikke gransker i Arkiver, har let ved at følge vort Erhvervs Udvikling og dets Udøveres Kaar og Foreningsliv gennem Tiderne, har let ved at skaffe sig Viden om Forholdene.

Saa kan man sige: Nej, hvor forandret! Men ogsaa: Hvor er det dog ens!

Forandret i det Ydre i højeste Grad — ja! Men er ikke Aanden i Urtekræmmerens Butik omtrent den samme som igennem alle de 250 Aar? Endnu kan der siges mere end „God Dag“ og „Farvel“ og „Mange Tak“ ved Disken, og ligesom i Fortiden kan der drøftes et og andet Emne, som just ikke

Bähncke

faar Maden
fil at smage
af mere!

KVALITETSPRODUKTER

Kathrinebjerg Eddike	Drue-Agurker	Tomat-Ketchup
Bähnckes Sennep	Syltede Asier	Be-Go Sauce
Golden Mustard	Piccalilli	Soya og Kulør

W. BÄHNCKE & CO.s FABRIKER ¹/₅ KØBENHAVN

angaar Puddersukkeret og det stødte Melis. Prøver man ikke nu som før at gøre Ekspeditionen saa individuel som muligt?

Men saa Foreningslivet! — hvad fortæller de 250 Aar os om det? De gamle Laugs-Artikler indeholdt Bestemmelser om saavel Rettigheder som Pligter indenfor de Rammer, som Tiden bød. 168 Aar dannede de Grundlaget for Laugets Arbejde for at varetage Standens Interesser, og vor nuværende Urtekræmmerforening fortsatte, hvor Lauget slap.

De 250 Aar har været en uafbrudt Kæde af Ar-

Kbm. Carl Jensen.

bejde for at forsvare de Rettigheder, der var erhvervet, eller holde Justits indenfor egne Rækker.

Hvem lagde saa Tid og Kræfter til? Jeg kan ikke se andet, end at vor Stand altid har haft gode Folk, der beredvilligt gik ind for det store Arbejde, hylende det gamle Ordsprog, at „Æren er det fejreste Træ i Skoven“.

Naar jeg tænker paa de Mænd, der i den Tid, jeg har været Medlem af Urtekræmmerforeningen, har givet deres Tid og Evner for at føre Traditionerne videre paa en ærefuld Maade, er det altid med den største Respekt. Der har altid været nok at tage fat i, men jeg har aldrig mærket eller hørt nogen Tale om, at de ogsaa havde en Forretning at passe. Jeg har ofte undret mig over, hvorledes det lader sig gøre, — det er dog ikke al Ting, der kan ordnes om Aftenen.

Problemerne af i Dag adskiller sig ofte kun tilsyneladende fra dem, vore gamle Laugsartikler handler om. Det er jo saadan, at der altid vil fin-

des en og anden, der forsøger at finde eventuelle Huller i de bestaaende Love for derigennem at finde Vej til en Fordel, selv om der derved handles imod Lovens Aand og Mening. Saadan har det været i de 250 Aar, og saadan vil det vedblive med at være. Overfor den Slags staar vor gamle Forening stadig paa Vagt, samtidig med at det nye, som Tiderne har bragt med sig, ogsaa lægger Beslag paa en Bestyrelses Kræfter. Tænk blot paa Tiden før 1914 — og saa paa Dagen i Dag.

Man skulde tro, at alle Mennesker i vor Tid var klar over Organisationens Betydning, men dog kan man træffe den, der siger: Hvad kan det nytte? De samme Problemer kommer dog stadig igen, bare i nye Klæder. Jeg kan svare, at et Land dog ikke sløjfer sine Diger, selv om Vandet til Tider gaar over dem. Tværtimod: — man forsøger at gøre dem højere og stærkere. Det kan gøres ved at slutte op om de Mænd, der i Øjeblikket danner vor Forenings Bestyrelse, — for det forstaar sikkert alle, at aldrig har nogen Tid stillet større Krav til ledende Mænd end den, vi lever i nu.

250 Aar er mange Aar, men de træffer Urtekræmmerforeningen som en ungdommelig Forening, hvor Initiativet gror og stadig skyder friske Skud. Og de træffer ogsaa en Medlemsstab, der med Fortrøstning ser Fremtiden i Møde.

Carl Jensen.

Direktør E. Boeck-Hansen, M. F., „Frie Erhvervs Værn“

At Landsforeningen „Frie Erhvervs Værn“ og Urtekræmmerforeningen paa en Mængde Omraader er ganske paa Linie med hinanden, er givet. Landsforeningens Formand, Folketingsmand, Dir. E. Boeck-Hansen giver Udtryk herfor:

Urtekræmmerforeningens hæderkronede Virke gennem 250 Aar taler for sig selv. Foreningens nuværende høje Stade ligesaa. Intet Under da, at Fagets Udøvere i stigende Tal fylker sig om deres Organisation, og at denne nyder Myndighedernes Bevaagenhed og Respekt.

Hvad det dog i ikke mindre Grad kommer an paa, er, om Urtekræmmerforeningen har staaet fast paa det Grundlag, som til alle Tider og under alle Omskiftelser er det rigtige: det frie, selvstændige Næringsliv med det private Initiativ som livgivende, fornyende Kraft.

Det Spørgsmaal kan uden Forbehold besvares med et *Ja*.

I Kampen for de frie Erhverv, mod alle Forsøg paa Statsformynderskab og Socialisering, har

250 Aar.

Danmarks Urtekræmmerforening ønskes hjertelig til Lykke med det sjældne Jubilæum og vi takker for den Tillid, Foreningens Medlemmer har vist vort Firma siden 1896, da det første NATIONAL Kasseapparat fik sin Plads paa Disken hos den danske Købmand.

National

KASSEAPPARATER

ENEFORHANDLER FOR DANMARK

EMILIUS MØLLER

VIMMELSKAFTET 38. K

AFDELINGSKONTORER

AALBORG • AARHUS • ODENSE

Urtekræmmerforeningen været tro og virksom, og det skal der *ogsaa* siges Tak for paa Jubilæumsdagen.

Denne Tak være hermed bragt til Urtekræmmerforeningen fra de vide Kredse i vort Folk, —

Dir. E. Boeck-Hansen.

ogsaa udenfor de Næringsdrivendes egen Kreds —, som har forstaaet, at et frit og selvstændigt Erhvervsliv er en urokkelig Grundpille i et Samfund og dets Udøvere et uundværligt Led i en sund Udvikling paa Frihedens Grund.

Maatte denne Forstaaelse brede sig til stedse større Kredse i Tiden, der kommer. Der bliver haardt Brug for den!

E. Boeck-Hansen,

Direktør Fr. Sander, Carlsberg

Bryggeriforeningens Formand, Direktør Fr. Sander, Carlsberg, har sendt os nedenstaaende.

Fra min Barndomstid i min Faders Købmandsforretning i Næstved erindrer jeg, at jeg med Begrebet „Urtekram“ forbandt en Længsel mod fjerne, fremmede Lande.

„Urtekramboden“s mangfoldige, fremmedartede Varer har altid appelleret til den Udlængsel, der findes i ethvert ungt Menneske. Alene Krydderiernes Duft i en Købmandshandel er jo nok til at

give Fantasien Fart, saa man fornemmer Tropernes Sol.

Naar Urtekræmmerforeningen den 10. Juni kan se tilbage paa 250 Aar, i hvilke danske Urtekræmmerere har været organiseret, er det med berettiget Stoltthed og med Bevidstheden om, at mange af dens Medlemmer i længst forsvundne Tider fulgte denne Trang til at rejse ud i Verden og under stor personlig Indsats var med til at gøre Danmark større ved at skabe danske Kolonier, hvorfra mange af Tropernes duftende Rigdomme blev hjembragt til Landet paa egne Skibe og solgt fra Laugets Boder og Butiker.

Gennem Carlsberg Bryggerierne snart 100 Aar har der bestaaet det bedste og venskabeligste Forhold mellem Urtekræmmerforeningens Medlemmer og os. Lige fra de første Aar har Carlsberg følt sig nær knyttet til Købmandsstanden, der altid har været en meget stor Formidler af Carlsbergs Produkter.

Paa 250 Aarsdagen føler jeg derfor Trang til at sige Urtekræmmerforeningen og dens Medlemmer — de danske Købmænd — en varm og hjertelig Tak fra Carlsberg, fordi vi, der arbejder i denne Virksomhed, altid har mødt saglig Forstaaelse og sunde købmandsmæssige Standpunkter, naar Problemerne var sat under Debat, og fordi Købmandsstanden gennem dette Sekel har været et værdifuldt Bindeled mellem Carlsberg og det forbrugende Publikum.

Det er mit Ønske, at den danske Købmandsstand i de næste 250 Aar maa gennemgaa en ligesaa straalende og betydningfuld Udvikling som den,

Dir. Fr. Sander.

GEORG BESTLE ^{A/S}

VIN EN GROS

KØBENHAVN

HOVEDFORHANDLER FOR DANMARK FOR:

BOUCHARD AINÉ & FILS
(BOURGOGNEVINE)

SANDEMAN
(PORT, SHERRY & MADEIRA)

G. H. MUMM & CO.
(CHAMPAGNE)

DUBONNET
(VIN TONIQUE)

LA VIEILLE CURE
(LIKØR)

AINSLIE WHISKY

BACARDI ROM
(CUBA)

der har fundet Sted siden Christian den V'tes Tid, — en Udvikling, der har været til overordentlig Gavn og Lykke for det danske Samfund som Helhed.

Fr. Sander.

Direktør Aage Rasmussen, Købmandsskolen

Slægtled efter Slægtled er Købmands-Uddannelsen vokset i Omfang. I den moderne, specialiserede Uddannelse staar Købmands-skolen som et højt anset, uundværligt Led. Dens Leder, Direktør Aage Rasmussen, har sendt os følgende:

I de gamle Laug vaagede man med stor Nidkerhed ikke alene over Hævdelsen af de erhvervede Privilegier, men ogsaa over Standens Anseelse.

Skulde en Stand vedblivende gøre sig gældende, maatte der drages Omsorg for en omhyggelig Uddannelse. Desværre er mange af de smukke Ceremonier, hvormed man fejrede Læredrengens Indtræden i de Udlærtes Rækker, gaaet tabt; de har utvivlsomt bidraget ikke saa lidt til at bibringe Svenden Selvagtelse og Standsfølelse. I Tidernes Omskiftelser er disse Skikke vel forsvunden, dog er Forstaaelsen af de Unges Dygtiggørelse bleven bevaret, og det er klogt, for kun gennem teoretisk og praktisk Veluddannethed skaber man Respekt for sin Stand, og endnu større bliver Agtelsen, naar Initiativet udgaar fra Standen selv.

Urtekræmmerforeningen har ved forskellige Lejligheder vist, at den sidder inde med denne Forstaaelse, og naar Uddannelsen indenfor Detailhandelen nu ligger paa et saa højt Niveau, kan sikkert en ikke ringe Del af Æren derfor tilskrives den jubilerende Forening.

Da i sin Tid Handelsskolerne foreslog en Spaltning i Kontor- og Butiksuddannelse, var Detailhandelen straks lydhør overfor denne Foranstaltning og gik stærkt ind for den, og gennem de Erfaringer, der er indhøstet, vil næppe nogen betvivle Berettigelsen deraf.

Da for nogle Aar siden Tanken om Uddannelse paa organisationsmæssigt Omraade dukkede op, fandt den udmærket Støtte hos Urtekræmmerforeningen.

Ved 250 Aars Jubilæet kan Urtekræmmerforeningen derfor med god Samvittighed gøre gældende, at den ikke alene har varetaget de rent faglige Interesser, men at den ogsaa har haft Standens Dygtiggørelse for Øje og ladet de humanitære Krav indenfor Medarbejderstaben ske Fyldest.

Naar en Forening arbejder paa saa alsidig Basis og gør det med Urtekræmmerforeningens Energi og Ildhu, vil den være af uvurderlig Betydning for sine Medlemmer og naa frem til store Resultater.

Meget er naaet i Aarenes Løb, men Urtekræmmerforeningen vil sikkert vide stadig at finde nye Opgaver, og forhaabentlig maa det lykkes at løse dem paa samme udmærkede Maade som hidtil.

Aage Rasmussen,
Direktør for Købmandsskolen.

Direktør Einar Dessau, Tuborg

Købmændenes Samarbejde med Tuborg har strakt sig over praktisk talt næsten hele det 70-aarige Bryggeris Levelid. I følgende Linier taler Direktør Einar Dessau derom:

To Hundrede og halvtreds Aar er en usædvanlig Alder, — og vi andre føler, at den Tid, vi har været med og har kendt Urtekræmmerforeningen, kun er et lille Nu.

Og dog er Tuborgs Bryggerier vist en af de Virksomheder, der tidligst fik Samarbejde med og Tilknytning til Foreningen, og som i mere end 60 Aar har kunnet glæde sig over denne venskabelige Forbindelse, der har ført til Løsning af fælles Opgaver til begge Parters Gavn.

Salgsforholdene for Øl var i Slutningen af sidste Aarhundrede helt anderledes end i Dag. Bryggerierne tappede ikke selv deres Øl, men overlod

Dir. Aage Rasmussen.

Med *Freden*
kommer

Il Duce

CHR. BERGHOLM . *Vin en gros*

dette Arbejde til specielle Øltappere. Saaledes havde det været fra gammel Tid, men denne hævdevundne Arbejdsmetode brød Tuborg med og gik — som det første Bryggeri i Danmark — ja, forøvrigt i Verden — over til at aftappe sit Øl paa selve Bryggeriet. Herved blev man i Stand til helt og fuldt at overvaage denne sidste og vigtige Del af Øllets Produktionsproces og dermed ogsaa til overfor Publikum at paatage sig den fulde Garanti for Øllet. Originalaftapningen blev en Succes, hvad Tuborgs stadigt stigende Salg viste, og

de gjort det, men den Indsats, Tuborg havde gjort, bragte en endelig og tilfredsstillende Løsning af hele denne vanskelige Sag.

Fra den Tid stammer Tuborgs egentlige Samarbejde med Urtekræmmerforeningen. Dette Samarbejde var fra første Færd det bedste og har ved mange Lejligheder vist sin Styrke og Værdi. Ikke mindst var dette Tilfældet i Begyndelsen af dette Aarhundrede, da Handelsorganisationerne kæmpede en Kamp for at komme Undersalg, der praktiseredes af nogle Handlende, til Livs. I Arbejdet mod dette Uvæsen, der kun kunde blive til Skade for Købmandsstanden som Helhed, bistod Bryggerierne Urtekræmmerforeningen og de øvrige Organisationer, og paa Bryggeriernes Foranledning nedsattes bl. a. i 1905 Udvalget, der fik Navnet „Det af de 22 Handelsforeninger nedsatte Udvalg til Ølprisernes Overholdelse“, — og det forretningsødelæggende Undersalg blev da ogsaa stoppet.

Dette er kun et af de mange Resultater til Gavn for Handelsstanden, som Urtekræmmerforeningen har medvirket til i sin lange Levetid. Store Opgaver er blevet løst paa en Række vidt forskellige Omraader, og navnlig de nuværende Krigs- og Kriseaar stiller store Krav til Foreningen og dens Ledelse. Fra Tuborg og Kongens Bryghus har vi altid med Glæde henvendt os til Foreningen, naar Sager af fælles Interesse stod for Afgørelse. Vi har til enhver Tid mødt Velvilje og Forstaaelse saavel hos Foreningens Ledelse som hos dens enkelte Medlemmer, og idet vi paa Tuborg og Kongens Bryghus' Vegne takker for den Tid, der er gaaet, ønsker vi fortsat Held og Lykke for Urtekræmmerforeningen og dens betydningsfulde Arbejde fremover.

Jubilæumsdagen falder i en Tid, der i saa mange Henseender er tung og trist, — hvor tomme Hylder præger den Handlendes Butik, og hvor Problemer melder sig paa alle Omraader. Men denne Tid, — saa mørk den end er —, har givet de danske Købmænd Lejlighed til at vise, at de netop er Købmænd i dette Ords største og bedste Betydning. Den danske Købmand af i Dag vil, som sine Forgængere i den 250-aarige Forening, vide at komme gennem alle Vanskeligheder for at staa klar til den Dag, vi alle ved, vil komme, hvor Forholdene igen tillader en Købmand at øve Købmandsskab. Lad os ønske, at den Dag ikke er fjern.

Tuborg, den 13. Maj 1943.

Einar Dessau.

Dir. Einnar Dessau.

Ølbrygning var dermed paa Tuborg blevet til Industri.

Men samtidig betød denne Revolution indenfor Aftapningsomraadet et Brud med den gamle Tradition for selve Ølsalget og kom derved til direkte at berøre Detailhandlerne. Hidtil var Ølsalget foregaaet gennem et mindre Antal Ølhandlere, som viderefhandlede Øllet til de Handlende til stærkt varierende Priser. Herved blev der aldrig nogen sikker, ensartet Avance for de Handlende, men nu fastsatte Tuborg den 1. Juni 1881 en fast Udsalgspris for sit Øl og gav samtlige Købmænd og Detailhandlere i København og Omegn et Tilbud, der gik ud paa, at de kunde sælge det originale aftappede Tuborg Øl til denne faste Pris, hvori der indeholdtes en bestemt Forhandleravance, som maanedsvist blev tilstillet hver Kunde.

En Række Aar senere, da Forhandleravancen saaledes var lagt i et fast Leje, gik Tuborg den 1. April 1909 atter over til at sælge sit Øl til Nettopris, ligesom de øvrige Bryggerier hele Tiden havde

Aktieselskabet
De danske Sukkerfabrikker

Stiftet 1872

Sukkerkogeriet „Odense“, Odense

Højbygaard Sukkerfabrik, Høleby

Nakskov Sukkerfabrik, Nakskov

Assens Sukkerfabrik, Assens

Stege Sukkerfabrik, Stege

Maribo Sukkerfabrik, Maribo

Saxkjøbing Sukkerfabrik, Saxkjøbing

Gørlev Sukkerfabrik, Gørlev

Raffinaderiet „Phønix“, København

Sukker . Melasse . Melassefoder

Kontorchef Kønigsfeldt, Vareforsyningsdirektoratet

Faa Steder har der vel de seneste Aar været livligere Forbindelse for os end med Vareforsyningsdirektoratet. Det er os en særlig Glæde at anføre dettes Leder, Kontorchef Kønigsfeldts meget anerkendende Ord.

Det er mig en stor Glæde at faa Lejlighed til at bringe Foreningen min varmeste Lykønskning i Anledning af det sjældne Jubilæum.

I Forhold til det lange Spand af Aar, der er henrundet, siden Kong Christian den Femte den

Kontorchef Kønigsfeldt.

10. Juni 1693 signerede Laugserklæringerne for Urtekræmmerlauget, af hvilket Urtekræmmerforeningen jo er en direkte Fortsættelse, tæller de faa Aar, jeg har haft den Glæde at samarbejde med Foreningen, — nemlig fra de første Rationerings Indførelse under den nuværende Verdenskrig —, jo kun uendelig lidt, men det har dog været længe nok til, at jeg gennem de Forhandlinger, jeg paa Fordelingskontorets Vegne har haft Anledning til at føre med Foreningens Repræsentanter, har kunnet danne mig et Begreb om det samfundsmæssige og nyttige Arbejde, der fra Foreningens Side udføres.

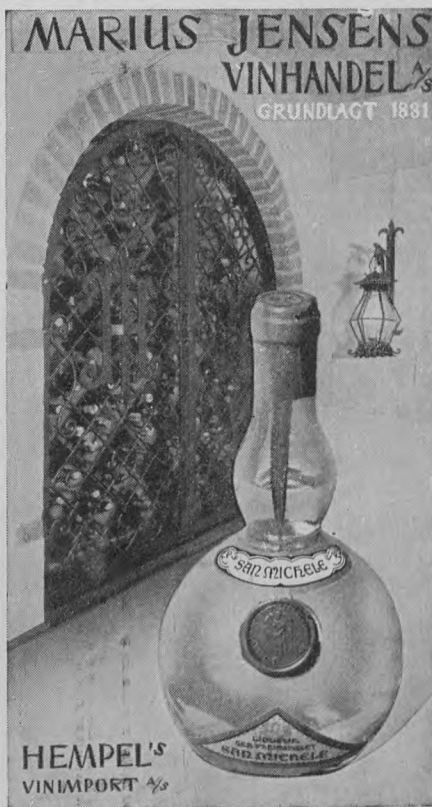
Den Tid, vi lever i, kræver ofte Resignation, og de Afgørelser, der træffes ved Forhandlinger med en Branche eller Organisation, kan jo ikke altid blive saadan, som vedkommende Branche eller Organisation netop maatte ønske det, men det er mit Indtryk, at Urtekræmmerforeningen altid loyalt

P. Weldings Eftf.

Grundlagt 1854

Mel og Gryn en gros

Ny Toldbodgade 7 Telefon C. { 835
3804

Liqueur San Michele

*Vor Hilsen og Lykonskning
paa 250 Aarsdagen*

AKTIESELSKABET

ASSONGCO

KØBENHAVN

har bøjet sig for samfundsnødvendige Hensyn og ogsaa søgt overfor sine Medlemmer at klargøre, at naar en Afgørelse er faldet anderledes ud, end man havde ønsket, har det kun været dikteret af Hensyn til Samfundets Vel.

Til min Lykønskning vil jeg gerne have Lov til at knytte en oprigtig Tak for det udmærkede Samarbejde i Haab om, at Urtekræmmerforeningen vedvarende vil kunne fortsætte sit Arbejde til Gavn for sine Medlemmer og for Samfundet.

Den 13. April 1943.

C. Køningsfeldt.

Direktør Em. Svendsen, „Stjernen”

Københavns Borgerrepræsentations tidligere Formand, Dir. Em. Svendsen, Bryggeriet „Stjernen”, har sendt os følgende Udtalelse.

I de vanskelige Tider, vort Land og vort Folk gennemlever, glædes man ofte over, at ikke blot Enkeltmænd, men ogsaa mange Erhverv Gang paa Gang afgiver Vidnesbyrd om at imødegaa Besværlighederne med en smidig Tilpasningsevne. Det er blevet en stiltiende Parole, at vi ved fælles Hjælp skal arbejde os igennem, indtil lysere Tider op-rinder.

Urtekræmmer-Standen har faaet sin rigelige Part af Tidens Byrder, men den har ogsaa vist, at den ikke giver tabt overfor Døgnets Problemer. Samarbejde og Sammenhold har paany vist at kunne bære gode Frugter.

Dir. Em. Svendsen.

ASIATISK THE COMPAGNI A/S

GRUNDLAGT 1880

FRANSK OLIE IMPORT

KOMPAGNISTRÆDE 32

TELEFON 4990

Eneforhandling af

»ATKA OLIE«, fineste eksisterende Spiseolie

Fineste
ESTAGON EDDIKE

PARAFIN OLIE
Chem. ren. til Medicinalbrug

ATKA
VANILLE PULVER

GELATINE
Garanteret lugt- & smagfri

KUNSTHONNING

MARMELADE

Kvalitets- varer

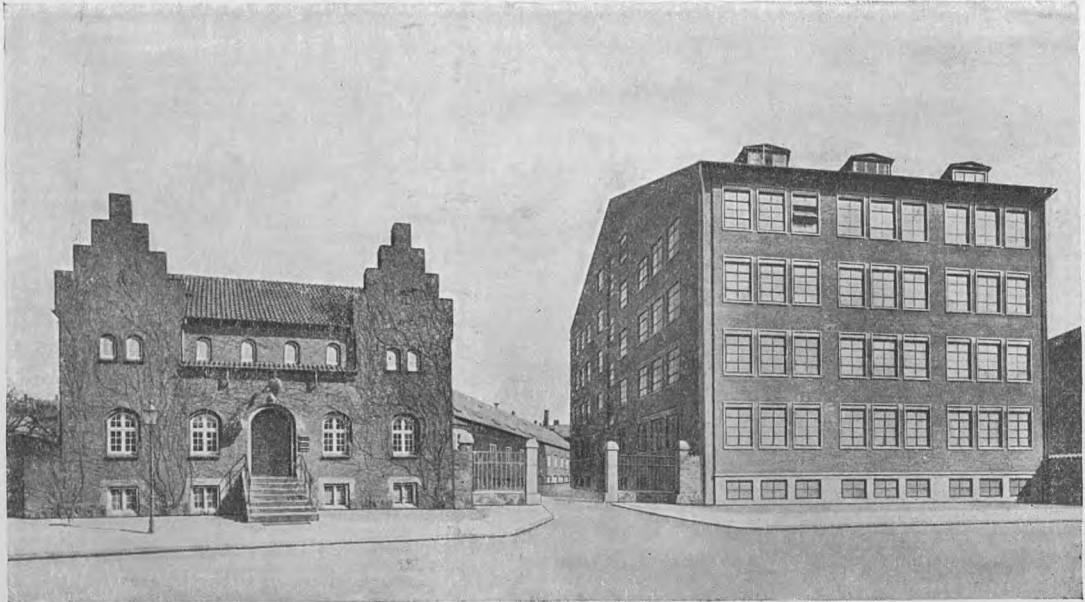
fra

Levers Sæbefabrikker A/s

Glostrup

VINGAARDEN

VINGAARDEN I ODENSE

ODENSE VIN KOMPAGNI NIELS JENSEN & CO.

ODENSE—KØBENHAVN

Grundlagt 1895

ODENSE—KØBENHAVN

Grundlagt 1821

J. J. JACOBSENS EFTF. GAMLE HESTEHAUGE

ODENSE—KØBENHAVN

Grundlagt 1841

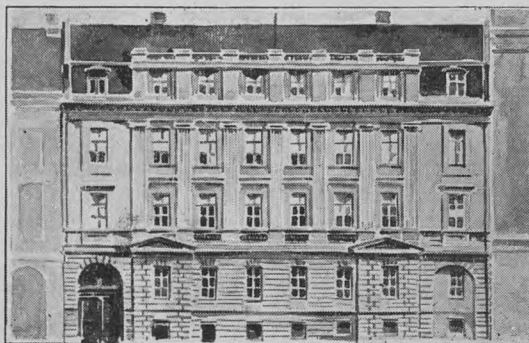
ODENSE—KØBENHAVN

Grundlagt 1882

A/s C. F. SCHALBURG

NYBORG—ODENSE—KØBENHAVN

Grundlagt 1817

VINGAARDEN I KØBENHAVN

I Løbet af nogen Tid vil Firmaerne flytte deres
København-Domicil til Sankt Annæ Plads Nr. 11

Et imponerende Spand af Aar — et kvart Aar-tusinde — har københavnske Urtekræmmere nu praktiseret Organisationstanken — til Skærm for dem selv og til Gavn for deres Kunder. Med Glæde benytter vi den Anledning, som dette 250 Aars Jubilæum giver, til at bringe Urtekræmmerforeningen Bryggeriet „Stjernen“s hjerteligste Lykønskning og vor Tak for mere end 40 Aars Samarbejde og Samhandel med Foreningens mange Medlemmer.

Em. Svendsen.

Direktør Orla Davidsen, Konservesfabrikantforeningen

Gennem Aarene har Urtekræmmerforeningens Medlemmer i stigende Grad været Formidlere af Konservesindustriens Produktion.

Som Formand for „Foreningen for Danmarks Fiske-Konservesindustri“ og „Foreningen af Konservesfabrikanter i Danmark“ er det mig en Glæde paa Konservesindustriens Vegne at kunne fremkomme med min Lykønskning til Urtekræmmerforeningens Jubilæum.

Det er meget sjældent, at en Brancheforening kan fejre en saa stor Højtid som et 250 Aars Jubilæum, og det er med dyb Beundring, at man maa se tilbage paa det store Arbejde, som Foreningen har udført i de mange Aar, der er henrundet siden dens Stiftelse.

Der har altid hersket et glimrende Samarbejde mellem Urtekræmmerforeningen og Konserves-

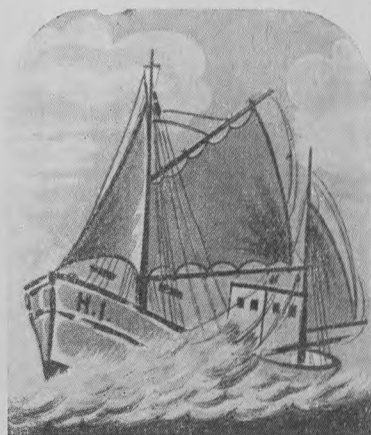

Dir. Orla Davidsen.

Maizena-Compagniet

v/ Skovgaard-Petersen jun.

København — Central 2155 - 618

Aktieselskabet

Gubbens Konservesfabriker

HUNDESTED

Sildekonserves - Fiskehermetik

Salgskontor:

v/ H. A. Møller, V. Boulevard 4, København V.

Telefon Central 6926

STUNKE
STOLKE

industrien, og det er mig ogsaa en Glæde at kunne udtale en Tak for den Forstaaelse, der er vist vor Industri, siden den blev paabegyndt i Danmark.

Man kan vel heller ikke se bort fra, at Grunden til, at der netop blev vist den rette Forstaaelse af den store Betydning, som Konserver vilde faa, ikke mindst skyldtes den faglige Indsigt, som de danske Urtekræmmere og Købmænd er i Besiddelse af.

Imponerende er ogsaa Resultatet af Urtekræmmerforeningens Virke i de forløbne Aar saavel i faglig som i filantropisk Henseende.

Det er Konserverindustriens oprigtige Ønske, at Urtekræmmerforeningen i de kommende Aar maa kunne faa Lov til at fortsætte den store og fortjenstfulde Gerning, hvortil Spiren blev lagt for 250 Aar siden.

Orla Davidsen.

Direktør K. Holten, Sæbe- og Parfumefabrikantforeningen

Fra Direktør K. Holten, Sæbe- og Parfumefabrikantforeningen, har vi haft den Fornøjelse at modtage følgende:

Det er mig en Glæde herigennem at faa Lejlighed til at fremkomme med en Hilsen til den jubilerende Forening.

250 Aar maa siges at være en ganske overordentlig Begivenhed i en Forenings Historie — og da navnlig under Hensyn til, at de forløbne 250 Aar har været et af de mest begivenhedsrige Tidsafsnit i vort Folks Historie.

Sæbebranchens Samarbejde med Urtekræmmerstanden, som jo aftager en væsentlig Del af Branchens Produkter, har gennem Tiderne været det bedst mulige, og det er mit Indtryk, at dette Samarbejde under de seneste Aars Begivenheder er blevet styrket betydeligt.

De sidste Aartier har kunnet opvise store Fremskridt paa det tekniske Omraade. Sæbebranchen er fulgt med her, saaledes at den i Dag har naaet et overordentlig højt Stade, hvilket — foruden Forbrugerne — ogsaa i høj Grad er kommet Urtekræmmerstanden tilgode. Restriktioner og Produktionsindskrænkninger skaber naturligvis for Tiden forøgede Vanskeligheder ved Fordelingen af Varer, men med god Vilje kommer man jo langt, og jeg synes, at Urtekræmmerstanden har vist god Vilje og navnlig god Forstaaelse overfor Vanskelighederne.

Erstatningsvarerne, hvoraf en Del sikkert efter Krigen vil finde fortsat Anvendelse, har betydet et

Lakrits Karameller Delfa

Aktieselskabet

LAGERMAN JUNR.

København V

PERSIL-HUSET

Henkel & Co.s Domicil

Vesterbrogade 2 D • København V.

ROBERT
ALLIN

Brikko
A.H. GJERLØFF'S KEMISKE FABRIKKER
KONGENS LYNGBY

Dir. K. Holten.

arbejde maa fortsættes og udvides i kommende Aar.
K. Holten.

Gros. Vilh. Albertsen, Form. for Foreningen af Kolonial- Grossister i København

Under normale Forhold er Forbindelsen mellem Købmændene og Kolonial Grossisterne den livligst mulige. Nu siger Formanden, Gros. Vilh. Albertsen til os:

I min Egenskab af Formand for „Foreningen af Kolonial Grossister i Kjøbenhavn“ sender jeg Urtekræmmerforeningen og dens Medlemmer en Hilsen og Lykønskning i Anledning af 250 Aars Jubilæet.

Faa er vel bedre i Stand til at værdsætte denne Organisations Indsats end netop Kolonial Grossisterne, og faa har vel glædet sig mere over den stadige og støtte Vækst, der har kendetegnet Foreningen gennem de mange Aar. Ikke mindst i den sidste halve Snes Aar, da Handelen paa saa mange Omraader har været udsat for Indgreb og Restriktioner fra Myndighedernes Side, har det været af stor Betydning for Branchen at kunne gøre sin Indflydelse gældende gennem en handlekraftig Organisation.

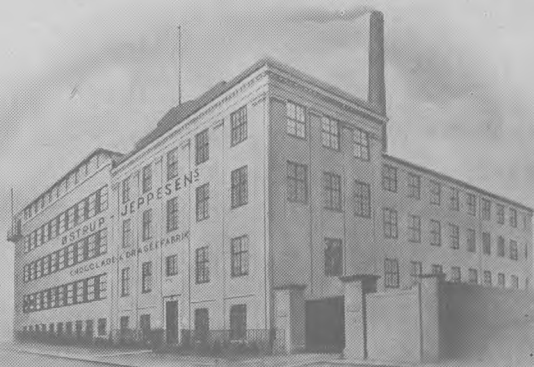
kærkomment Tillæg til Beskæftigelse og Omsætning.

Jeg ønsker da Urtekræmmerforeningen til Lykke med de 250 Aar i Haabet om, at det gode Sam-

ØSTRUP - JEPPESEN CHOKOLADE - & DRAGÉEFABRIK

TLF. C. 4993 - 14993 GIRO NR. 1329 GRUNDLAGT 1900 TELGR.-ADR.: JEANNE - KØBENHAVN

KØBENHAVN NV.
RENTEMESTERVEJ 62

lykønsker

Barnängens

NAVNET, DER FORPLIGTER...

Det er en lang Række rige Aar i fortsat, støt Udvikling, Urtekræmmerforeningen kan se tilbage paa ved sit store Jubilæum . . . Glædeligt er det, at Tendensen stedse er gaaet i Retning af at fremme de gode Mærkevarer, der bærer Kvalitetens blaa Stempel.

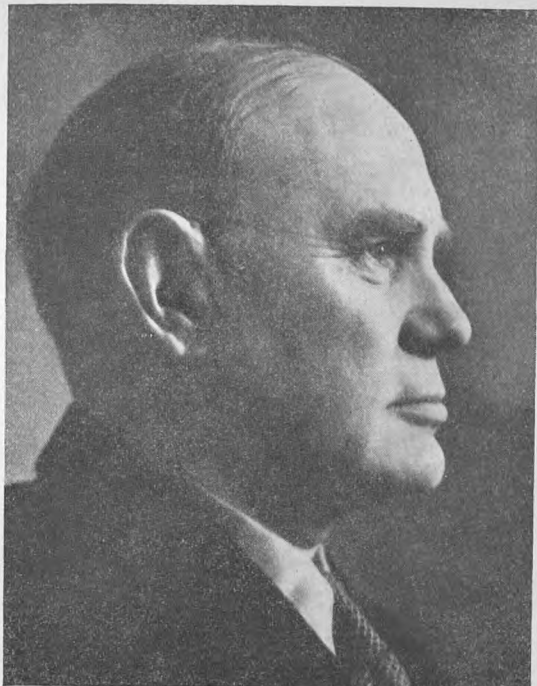
Bringer end de øjeblikkelige Forhold med sig, at mange af disse kendte Kvalitetsvarer er vanskelige at fremskaffe eller at Fremstillingen af dem i Øjeblikket helt er indstillet, ved enhver, at den Dag det atter bærer mod lysere Tider, vil Fremstillingen igen blive genoptaget, og da vil den dygtige danske Urtekræmmerstand atter blive i Stand til at kunne skaffe Kunderne disse fine Kvalitetsvarer.

Adskillige af disse Mærkevarer er jo blevet en daglig Nødvendighed for et meget stort Antal Mennesker, og Savnet af dem føles haardt i Dag — dette gælder ikke mindst BARNÄNGENS Vademecum Mundvand og Tandcrème, de to, der bærer Navnet, der forpligter. — Derfor ser vi alle hen til den Dag, hvor De igen kan glæde Deres Kunder med Barnängens fine Kvaliteter i ubegrænsede Mængder.

Forenet i Ønsket om, at denne Dag ikke maa være altfor fjern, ønsker ogsaa vi at bringe den danske Urtekræmmerforening vore bedste Ønsker paa Jubilæumsdagen.

BARNÄNGENS KEMISKE FABRIKER ^{A/S}

**KONGOVEJ 24-26 . KØBENHAVN S
CENTRAL 4511**

Gross. Vilh. Albertsen.

Ved Jubilæet udtaler jeg gode Ønsker for Foreningens videre Virksomhed og Trivsel — og om et fortsat godt Samarbejde — til Gavn for Standen og for Samfundet.

Vilhelm Albertsen.

Konsul J. Eistrup, Foreningen af danske Kaffebærere

Formanden for Foreningen af danske Kaffebærere, Konsul J. Eistrup, Randers, sender os nedenstaaende Hilsen.

Idet vi takker for Deres Meddelelse om, at Urtekræmmerforeningen som Fortsættelse af Urtekræmmer-Lauget kan holde 250 Aars Jubilæum i Aar, skal vi tillade os at fremsende vor hjerteligste Lykønskning, ikke mindst til de af Urtekræmmerforeningen i de sidste ca. 100 Aar opnaaede Resultater.

Det er givet, at der ogsaa efter Krigen vil blive haardt Brug for enhver Brancheorganisation i fælles Arbejde med Handelens øvrige Organisationer, og jo større Organisationer er, desto større vil dens Indflydelse selvfølgelig blive. For Deres Forenings Vedkommende kan man sikkert tage Varsel af det, De hidtil har kunnet gennemføre, og vi udtaler vort bedste Ønske om, at Foreningen ogsaa i Fremtiden maa finde de Ledere, der ikke alene kan befæste, men ogsaa udvide det Tillidsgrundlag, som Ledelsen maa have for at kunne opnaa det ønskede Resultat.

J. Eistrup.

KVALITET 1943

Det er en naturlig Sag, at alle en Virksomheds Bestræbelser gaar ud paa at betjene Kundekredsen saa godt som muligt. KVALITET 1943 er for vort Vedkommende Resultatet af saadanne Bestræbelser.

Her er en gennemført Kvalitet med en enestaaende Klæbekraft, der imødekommer ethvert Krav

System **CROWN**

A/S CROWN GUMMED PAPER
NORDENS STØRSTE SPECIALFABRIK FOR GUMMERET PAPIR

Etableret 1931

BORNHOLM

Danmarks største Papirwarefabrik

leverer Dem hele Deres Forbrug af

**PAPIR
POSER
KARTONNAGE
TRYKSAGER**

m. m.

henvend Dem i

KØBENHAVN: A/S SCHOUW & CO. . KAPELVEJ 47 . TELF. C. 752

AALBORG: A/S NORDJYLLANDS PAPIRPOSEFABRIK . BOULEVARDEN 26 . TELF. 7801

AARHUS: JYLLANDS PAPIR-VÆRK A/S . WILLEMOESGADE 15 . TELF. 7878

HADERSLEV: A/S SØNDERJYLLANDS PAPIRFORRETNING . SØNDERBRO 31 . TELF. 1152

HORSENS: A/S ØSTJYLLANDS PAPIRFORRETNING . AABOULEVARDEN 47 . TELF. 2655

HILLERØD: A/S NORDSJÆLLANDS PAPIRFORRETNING . NDR. JERNBANEVEJ 11 . TELF. 515

SLAGELSE: SLAGELSE PAPIR-INDUSTRI A/S . ERIKSGADE 2 . TELF. 103

Direktør Aage L. Rytter, Tobaksindustrien

Lederen af Cigar- og Tobaksfabrikanternes Forening, Direktør Aage L. Rytter, har sendt os følgende Hilsen:

Dir. Aage L. Rytter.

I Anledning af Urtekræmmerforeningens 250 Aars Jubilæum vil jeg gerne paa Tobaksindustriens Vegne bringe en hjertelig Lykønskning og en Tak for det udmærkede Samarbejde, der igennem lang Tid har bestaaet mellem de to Organisationer.

Under den seneste Tids store Vanskeligheder for Vareomsætningen har den nære Forbindelse med Handelens Organisationer haft stor Betydning for den bedst mulige Løsning af de Spørgsmaal, der har meldt sig med Hensyn til Fordelingen af vore Medlemmers Fabrikata.

Jeg kan kun ønske, at det gode Samarbejde fremdeles maa bestaa og udvikles, og at Urtekræmmerforeningen, der er en af dets Bærere, paa sin sjældne Festdag maa kunne se frem til gode Tider for Organisationen som saadan og derigennem for dens virkende Medlemmer.

København V., den 21. April 1943.

CIGAR- OG TOBAKSFABRIKANTERNES
FORENING AF 20. JUNI 1875.

Aage L. Rytter.

VI-TO KRAFT SKUREPULVER · SOPAL VASKEPULVER · ZIMS SÆBESPAANER ·

KAALUNDS SÆBEFABRIKER KOLDING

Der kommer atter en Dag, da vi kan levere vore bekendte Specialiteter:

Selvmirkende SOPAL Vaskepulver
ZIMS Sæbespaaner 85%
Ejra Toiletsæbe

Det er Kvalitetsvarer, og de kan ikke fremstilles i Dag, men vi benytter Lejligheden til at bringe Dem vor Hilsen og forbindligste Tak for den Velvilje og Interesse, som De altid har vist disse vore Fabrikata, saavel som

VI-TO Kraft-Skurepulver,
der fremdeles fremstilles i prima Førkrigskvalitet.

VARE-MÆRKE

LESSIVE IMPERIAL · KAALUNDS ZIMS BLEGSODA · SOPAL MARSEILLESÆBE · ZIMS MARSEILLESÆBE · EJRA TOILETSÆBE · EJRA BARBERSÆBE · EJRA BRILLANTINE · EJRA CREMER ·

Savner Deres Kunder SAHOCOL- Saa trøst dem med SAHOCOLA

I de gode gamle Dage, da man kunde faa rigtig Lakfernis, var SAHOCOL ubestrideligt den mest populære i Danmark, fordi den gjorde det let for Husmødrene at holde Gulvene spejlblanke trods dagligt Slid.

For Tiden er det desværre umuligt at fremstille Lakfernis, men til Gengæld har vi skabt SAHOCOLA, der er en

fortrinlig Erstatning for SAHOCOL-Lakfernis.

SAHOCOLA, der er baade lys og smuk, er den bedste Gulvhjælp, De i Dag kan give Husmødrene - giv den derfor en fremtrædende Plads baade i Deres Vinduer og inde i Butikken og giv den med god Samvittighed Deres Anbefaling.

SADOLIN & HOLMBLAD A/S

Nordens største og ældste Farve- og Lakfabrik
Over 100 Aars Erfaring

Konsulent, Fru Mary Atlung:

Urtekræmmerne og Husmødrene.

Urtekræmmerforeningens Politik har altid haft som en Hovedhjørnesteen, at Købmanden er Kundens Ven, Støtte og Raadgiver. Formanden for Københavns Husmoderforening, Konsulent, Fru Mary Atlung beskæftiger sig bl. a. med det samme Forhold.

250 Aar er imponerende. Generationer igennem har Husmødrene søgt Urtekræmmerne for at forsyne sig med alle mulige daglige Forbrugsartikler og de Herligheder, der skulde sætte Krydderi paa Tilværelsen.

Der var sikkert for tidligere Tiders Husmødre en Duft af Eventyr over Urtekræmmerens Bod. Her var de lækreste Sager, de dejlige Krydderier, de søde Frugter og Slikkerier fra de fremmede Lande, — alt det, som var nødvendigt til de Festmaaltider, hvor Familien samledes, og hvor den dygtige Husmoder skabte Stemning ved sine krydrede Retter, sine dejlige Syltetøjer og pragtfulde Desserter. Jo, man forstod i de Tider at sætte Pris paa Bordets Glæder. Men de vigtigste Krydderier, i Ordets allebogstaveligste Forstand, skulde ogsaa være af bedste Sort for at fremtrylle de Herligheder, der dengang var Husmoderens Stolthed. Kanel, Vanille og Nelliker til de fine syltede Sveskeblommer, Pærer og Paradisæbler. Sukat, Pommeransskal, Korender og Mandler og saa naturligvis Safran til de mangfoldige Kager og Specialiteter, der hørte med til et velforsynet Kaffebord. Og de kraftige Krydderier som Kayenne, Paprika, Carry

Konsulent Fru Mary Atlung.

De kan trygt anbefale

OPAL Opacol

Hjemmefarver,
der giver Uld og
Bomuld samme
Farvetone.

KOGECHOKOLADEN

- som kommer igen

og Peber — i mange forskellige Udgaver — til de stærkt krydrede Retter, — ja, alt det fik man hos Urtekræmmeren. Og den tyktflydende Sirup, den duftende Kaffe og The og mange andre Herligheder, der ledte Tanken hen paa de fjerne Strande, hvorfra alt dette kom. Urtekræmmeren var i de Tider Formidleren til at bringe alle de fjerne Landes Herligheder ind til den danske Husmoder. Han aabnede Vinduet paa vid Gab ud til den store, vide Verden og dens Frugter. Han skabte Fest og Glæde ved det danske Bord.

Men Tiderne har forandret sig. Der kom andre Krav, andre Varer, andre Former for Forretning end tidligere Tiders, hvor Urteboden — som min elskelige, gamle Bedstemoder kaldte den — vel ogsaa i nogen Grad var Nyhedscentral, og hvor mangt og meget blev fortalt og bragt videre.

Vort Tids Urtekræmmer skal have en omfattende Viden, et stort Kendskab til Forbrugerne og deres Mentalitet, til Tidens Krav og svingende Smag. Ganske vist er der mange flere forskellige Varer, langt flere Omsætningsmuligheder end tidligere, hvor Arten af de Varer, der forhandlede gennem Urtekræmmeren, var mere begrænset, men til Gengæld skal Urtekræmmeren af i Dag have Fingeren paa Tidens Puls, vide, hvad der interesserer Husmødrene, og udnytte de Forsyningsmu-

ligheder, der hastigt kan svinge som Vejret i April. Urtekræmmeren af i Dag skal have et Kæmpeudvalg og et stort Lager for at kunne forsyne sin Kunde, der altid skal tilfredsstilles straks.

Det maa ikke være let at være Urtekræmmer i Dag, og vanskeligt maa det være at kunne vrage og vælge mellem de Hundreder af Artikler, der dukker op, uden anden Rettesnor end Leverandørens, Fabrikens Navn og Urtekræmmerens Intuition overfor Husmødrenes Smag.

Men Urtekræmmeren har Traditionerne at bygge paa og de daglige Forbrugsartikler, der skaber Kontakten med vor Tids Husmødre, selv om denne er mere periferisk end tidligere.

Københavns Husmoderforening, der repræsenterer adskillige Tusinde af Urtekræmmerens Kunder, bringer den gamle, hæderkronede Organisation vor Lykønskning og Hyldest.

Vi Husmødre af i Dag kommer roligt med vore Krav, vore Forespørgsler og vore Henstillinger til Urtekræmmerens Organisation. Vi takker for det Samarbejde mellem Urtekræmmerforeningen og vor Forening, der gør det muligt for os at komme med, hvad vi har paa Hjerte. Vi kender til Bunds de Vanskeligheder, de nuværende Forhold skaber for os alle. Vi ved, hvilken Sum af Taalmodighed, Omtanke, Diplomati og godt Humør der skal til

HANS CHR. RASCH

Vinhandel

»SØLVGAARDEN«

KØBENHAVN K

Den gamle Købmandsgaard Nyhavn 43

Aaret 1936 flyttede vi fra Stranden 2 til Nyhavn 43, som er en af de gamle Købmandsgaarde i dette Kvarter.

Ejendommen benyttedes i 1827 af kgl. Handelsagent Hans Puggaard, i 1875 opførte den daværende Grosserer Feurhage nyt stort Pakhus i Gaarden. Indtil for faa Aar siden havde Ejendommen egen Kaj, men denne er siden overtaget af Havnevæsenet.

Paketterne fra mange forskellige Provinshavne lægger stadig til ved Bolværkerne i Nyhavn og bliver her ind- og udlosset.

Vort Firma har her en god Beliggenhed ved Havnen, og vi haaber, at Tiderne snart igen maa blive saadan, at vi ogsaa med oversøiske Varer vil være i Stand til at tilfredsstille vore Kunder.

Med dette Ønske og Ønsket om stadig Fremgang og gode Erhvervs-muligheder for Foreningens Medlemmer, sender vi hermed den ærværdige 250-aarige københavnske Urtekræmmerforening vor ærbødige Hilsen.

Jacobsen & Saabyes Eftf.

for at tilfredsstille Kunderne, Husmødrene, men vi ved ogsaa, at Husmødrene heller ikke glemmer den Hjælp, den Vejledning og gode Service, der gædes fra Urtekræmmernes Side.

250 Aar er imponerende. Meget er ændret, men

et bestaar: Tillidsforholdet mellem Urtekræmmeren og Husmoderen, og Historien vil sikkert vise, at ogsaa frem i Tiden vil dette fortsat kunne bestaa.

Mary Atlung,

Formand for Københavns Husmoderforening.

BESTYRELSEN GRATULERER —

Amtsraadsmedlem,
Købmand Wald. Jensen

Naar en Organisation har faaet 250 Aar paa Bagen, tør man vistnok roligt hævde, at den har bevist sin Eksistensberettigelse.

Urtekræmmerforeningens Opgaver har selvsagt maattet variere med de Perioder, Organisationen har gennemlevet. Men man kan sikkert trygt sige, at saa vanskelig en Periode som den, de sidste Aar har været, findes næppe tidligere i Foreningens lange Historie. Opgaver har meldt sig i stort Antal, stadig vanskeligere. Forhaabentlig vil en kommende Tids Historiker kunne skrive, at vor gamle Organisation er vokset med Opgaverne og stadig

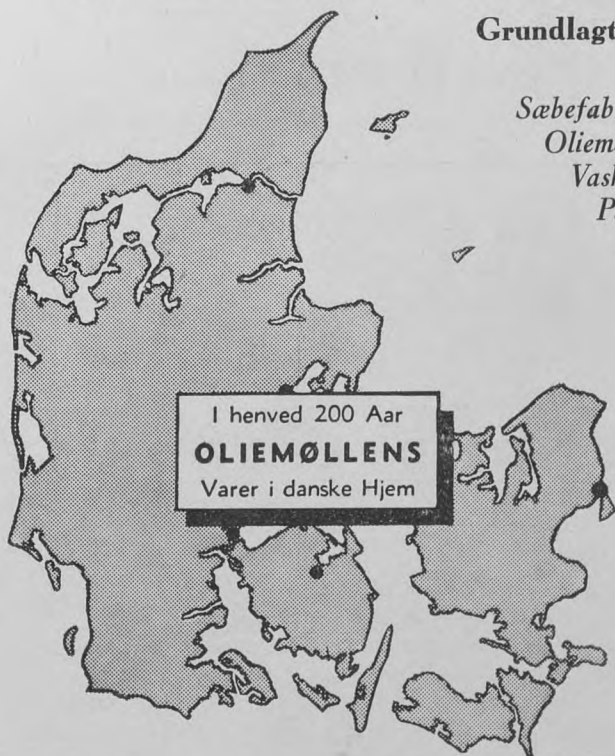
har vist sig at være disse voksen. Bedre Bedømmelse er det ialtfald umuligt at faa.

Vi, der under disse vanskelige Forhold er sat til at lede Foreningen, baade jeg som Formand og alle mine Kolleger indenfor Bestyrelsen, sætter ialtfald alle vore Kræfter ind paa at føre Organisation gennem alle Vanskelighederne, — til lige Gavn for den Hær af Forbrugere, hvis Tillidsmænd vi føler os som, og for vore egne Medlemmer.

Jeg følger min Lykønskning til de mange andre. Jeg haaber og tror, at vor Organisation stadig vil have Mænd med rank Ryg og med klare Meninger i Spidsen. Vi behøver heldigvis ikke at slaa Øjnene mod Jorden, men kan i alle Maader være vor Forening og dens Arbejde bekendt. Og maa

OLIEMØLLEN

Grundlagt 1753

Sæbefabriker
Oliemøller
Vaskepulverfabrik
Parfumerier
Sodafabriker
Boraks- og
Borsyrefabrik
Vandglas- og
Metasilikatfabrik
Glycerinfabriker
Talgsmelteri og
Talgraffinaderi
Kogerier for Standolie
og Lakolier

Fabriker:

København - Valby - Odense
Fredericia - Aarhus - Aalborg

PRIVATBANKEN

I KJØBENHAVN - AKTIESELSKAB

Hovedkontor: Børsgade 4 — Telefon Central Nr. 1 — 33 Filialer

DEN DANSKE LANDMANDSBANK

HYPOTEK- OG VEKSELBANK
AKTIESELSKAB

AKTIEKAPITAL OG RESERVEFOND: 84.000.000,—

KJØBENHAVNS HANDELSBANK

HOVEDKONTOR: HOLMENS KANAL 2
TELEFON: CENTRAL 8600

Amtsraadsmedlem, Kbm. Wald. Jensen.

jeg tilføje, at hvis jeg ikke p. t. var Formand, vilde jeg være glad — ja, endog være stolt — over at være Medlem af Urtekræmmerforeningen. Th. alene Medlemsskabet her er en kostelig Værdi, vi skal værne om.

Wald. Jensen.

Købmand A. Moesgaard

I det store Tidsrum af et kvart Aartusinde har vort Folk tømt mangen en bitter Skaal. Vor faglige Sammenslutning har ogsaa gennem de mange Aar gaaet meget igennem, men staar dog i Dag —

Kbm. A. Moesgaard.

Albani
BRYGGERIERNE

O — LA — LA
RØDGRØD MED
VA — NI — LA

TØRSLEFF & C.

Kronprinsessegade 36, København K.

Telefon C. 612

ganske som Tilfældet er med hele vort Folk — samlet og stærkere end nogensinde.

Som Formand for Foreningens filantropiske Arbejde har jeg rig Lejlighed til gennem Legaterne at se tilbage paa det Arbejde, vore Forgængere har øvet, af hvilket en stor Del bestod i Omsorg for de gamle Medlemmer. Dette grundlæggende Arbejde siger vi Tak for, og vi vil med stor Glæde fortsætte i samme Spor, da det stadig er nødvendigt og er en dejlig Gerning til stor Nytte og Glæde for vore gamle Medlemmer, som i et langt Liv har udført en samfundsnyttig Gerning uden at spinde Guld derved.

Mit Jubilæumsønske er at faa oprettet et Rekreationshjem og Feriehjem for syge og trætte aktive Medlemmer med Hustruer.

A. Moesgaard.

Købmand Homann Erichsen

Naar man ved en Lejlighed som denne, hvor vor Brancheorganisation kan fejre 250 Aars Jubilæum, lader Blikket glide tilbage, føler man Trang til at læse lidt om Foreningens Historie, og man erfarer da, hvilken stor Betydning den har haft igennem Aarene, hvor Fortidens dygtige Mænd

Kbm. Homann Erichsen.

paa forskellig Maade har udrettet et godt Arbejde for Standen, — et Arbejde, som er al Anerkendelse værd.

For mig er der ingen Tvivl om, at i den Tid, som kommer, er det af afgørende Betydning, at man har en stærk og handlekraftig Organisation, med Hensyntagen til Forbrugernes Interesser og til Gavn for Standen.

Homann Erichsen.

Købmand A. Ingerslev

Naar jeg i Anledning af vor gamle, hæderkronede Forenings 250 Aars Jubilæumsdag skal ønske noget for vor Forening, maa det være, at Købmændene snarest muligt maa faa gennemført deres

Kbm. A. Ingerslev.

gamle Krav om, at Industriens uretfærdige Adgang til at overfylde det ganske Land med de mange „Egne-Udsalg“ og disses Tilladelse til at sælge Fagfællers Produkter maa ophøre, — til Gavn for vor Stand, ja til Gavn for vort hele Samfund.

A. Ingerslev.

Købmand Poul Buttrup:

Tanken om at skulle lykønske en 250-aarig fører til Forestillingen om en gammel og træt Jubilar, — derfor er Glæden dobbelt stor ved at staa overfor en Jubilar, fyldt med Energi og Arbejds-kraft, en Jubilar, som er parat til at tage et hvilket-somhelst fagligt Spørgsmaal op til Gavn for Medlemmerne. Mange Spørgsmaal og Sager er behandlet indenfor vor Forening, men paa et Omraade har vi maattet resignere de seneste Aar: — de selskabelige Sammenkomster. Dette at komme sammen til Underholdning, lære hinanden rigtigt at kende staar for mig som et vigtigt Led i en Forenings Trivsel. Det styrker Sammenholdet, og det er dette, vi har Brug for, men her har Krigen og de dermed følgende Restriktioner lagt en Dæmper paa Foreningens Festudvalg, og skal jeg i Dag som dette Udvalgs Formand fremføre et særligt Ønske, maa dette derfor blive, at den Tid ikke er fjern, hvor Urtekræmmerforeningens Medlemmer oftere kan mødes til kammeratlige Sammenkomster i et frit og selvstændigt Danmark, og hvor det gode, gamle Købmands-Humør igen kan ud-

Adolph Trier & Goldschmidt A/s

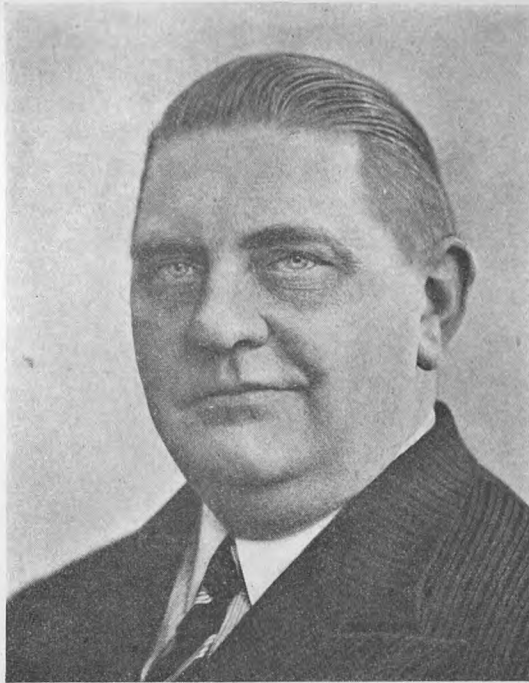
Grundlagt 1841

Kompagnistræde 27

København K.

Telf. Central * 562

Gratulerer paa 250 Aarsdagen

Poul Buttrup.

Købmand Viggo Jørgensen

Paa 250 Aars Dagen hilser og hylder jeg vor gamle Forening, der særlig i de senere Aar har formaet at samle de unge Købmænd indenfor sine Rammer.

Kbm. Viggo Jørgensen.

folde sig uden Tryk af Rationeringsbestemmelser, smaa Maksimal-Avancer og meget andet. Og at Festudvalget til den Tid maa have Evne og Held til at sammensætte netop de Programmer, som kan interessere og samle baade Ældre og Unge indenfor vor Forening.

Poul Buttrup.

VINFIRMA

Aug. Gærners Eftf.

ETBL. 1874

VINFIRMA

Martin Jensen

ETBL. 1858

KØBENHAVN
HOLMENS KANAL 7
Central * 7574 - 858

FABRIKKEN

Agea Frugt-Vin Kompagni

ETBL. 1918

AARHUS
MEJLGADE 49
Telefon 6078

A/S **STHYR & KJÆR**

RAADHUSSTRÆDE 13

Telefon: Central 7690

Provinslagre:

HERNING — HORSSENS — FREDERICIA
SØNDERBORG — HILLERØD

Kolonial - Sukker - Kaffe - Mel

Den unge Købmand er Fremtiden. Det er ham, der skal værne om vort gamle Fag, men det er først og fremmest ham, der skal udbygge og videreføre Faget, saaledes at de frie Købmænd bliver Forbrugernes sande Venner.

Dette maa være Maalet for vort Arbejde i Fremtidens Danmark.

Viggo Jørgensen.

god og betydningsfuld Indsats til Gavn for vor Stand.

M. Buch.

Købmand M. Buch

Hvorledes vilde det se ud, hvis en hel Stand stod uden en Sammenslutning for Standens Udøvere? Kan det overhovedet tænkes? Heldigvis har Købmændene i København ikke været udsat for en saadan Prøve i 250 Aar, og derfor vil vi i Ærbødighed lade vore Tanker gaa et kvart tusinde Aar tilbage og sige de Mænd Tak, der den Gang indledede vor Forenings Historie. Men samtidig skal der ogsaa lyde en Tak til Medlemmerne, som trofast har staaet Ledelsen bi baade i Fortid og Nutid. Det er mit Haab, at naar der en Gang skal skrives Historie om det nulevende Slægtled, maa det — og med Rette — kunne siges, at Urtekræmmerforeningen i 1943 stod stærk og rank.

Saa vil jeg da ønske, at Foreningen i Tiden, der kommer, som hidtil vil være i Stand til at øve en

Kbm. M. Buch.

A/S FABRIKEN NOMA

KØBENHAVN

ISLANDS BRYGGE 59 · CENTRAL 707

A/S ALFRED BENZON

Grundlagt 1849

Halmtorvet 29 · København

Telf. Central 194

Købmand Arne Kjems:

Som Tilføjelse til min Lykønskning iøvrigt til vor jubilerende Forening vilde jeg ønske, at enhver Købmand, ja hver eneste Handlende virkelig vilde forstaa, hvilken Gavn han har af en slag-

Arne Kjems.

kraftig Organisation. Der er endnu altfor mange, der stadig kører paa „Fribillet“.

Mit Ønske for Fremtiden skal være, at Handelsstanden maa blive stærkere repræsenteret paa Rigsdagen, end den nu er. Det falder jo lidt i Øjnene, naar man ser f. Eks. saa mange Forretningsførere, Redaktører, ja ogsaa Præster paa Tingene, men næsten ingen Købmænd.

Arne Kjems.

Købmand Carlo Laursen

I en for vort Land saare alvorlig Tid fejrer Urtekræmmerforeningen sit 250 Aars Jubilæum.

Det er et Tal, der taler sit manende Sprog og fortæller, at Købmændene gennem Tiderne har sluttet sig sammen i Erkendelse af, at skal man opnaa noget positivt, maa man løfte i Flok.

Idet jeg lykønsker Foreningen paa denne agtværdige Fødselsdag, er det mit Ønske, at de Købmænd, der endnu ikke staa tilsluttet deres Organisation, faar Øjnene op for, hvad denne betyder for dem nu og i Fremtiden, og derfor ikke ønsker at køre paa Fribillet længere.

Carlo Laursen.

Kbm. Carlo Laursen.

ENDNU ET PAR HILSENER

Efter Redaktionens Slutning har vi modtaget endnu følgende to Hilsener til Jubilæet:

Jørgen Palm Petersen, Form. f. Handelsrejsende- og Repræsentantforeningen

Formanden for Handelsrejsende- og Repræsentantforeningen i København, Jørgen Palm Petersen, understreger i sin Udtalelse det herskende Tillidsforhold mellem hans Organisation og vor.

I Anledning af Urtekræmmerforeningens Festsdag d. 10. Juni d. A. maa jeg paa Handelsrejsende og Repræsentantforeningen af 14-3-1887's Vegne give Udtryk for det gode Samarbejde, som daglig

finder Sted mellem Urtekræmmerforeningens Medlemmer og vore Medlemmer.

De Vanskeligheder, Rationeringsbestemmelser m. m. har paaført Handelen, har — efter min Opfattelse — styrket det Tillidsforhold, som altid har bestaaet mellem Købmanden og Repræsentanten.

Urtekræmmerforeningens Betydning som Organisation har særlig i de seneste Aar været overordentlig stor, og dette har i høj Grad medvirket til at skabe Anseelse og Respekt om Foreningens Arbejde.

NB!
MÆRKE-
FRIT

Alle Husmødre har Krav paa at vide, at
A S P Finvaskemiddel

Til
GULVVASK og
Rengøring af
DØRE, PANELER,
VINDUER, GLAS
o. lign.

Til
VASK af
STRØMPER,
HVIDEVARER
m. m.

Blændhvidt

med det stærke Skum er

**enestaaende
til Vask og Rengøring**

Netto 500 Gram 80 Øre

Godkendt af Prisdirektoratet

og uden Mærker!

Det levende Lys -

ASP-HOLMBLAD

Stearinlysfabriker

Blegdamsvej 104

Jørgen Palm Petersen.

Mit Fremtidsønske for Urtekræmmerforeningen er, at Foreningen altid vil være i Stand til at løse de Opgaver, Samfundet paalægger den, og at Foreningen altid vil kæmpe for den selvstændige Købmands Interesser.

Jørgen Palm Petersen,
Formand.

Vinhandler, Gross. Laue P. Lauemøller

Saa vanskeligt end Vinhandelen ligger i Øjeblikket, haaber vi alle, Samarbejdet med Vinhandlerforeningen hurtigt kan glide tilbage i normale Former. Vinhandlerforeningens Formand, Gross Laue P. Lauemøller, skriver til os:

I Anledning af Urtekræmmerforeningens 250-Aarsdag er det mig en Glæde at bringe Foreningen min Hilsen og Hyldest.

Siden Laugsartiklerne i 1693 blev signerede af Kong Christian d. 5., er der paa næsten alle Om-

raader sket en betydningsfuld Bedring af Detailhandlens Kaar, saavel for Forretningsindehaverne som for Personalet. Mit Ønske for dansk Detailhandel er, at det maa lykkes at faa gennemført en Skattelov, der beskatter alle Virksomheder ensartet og retfærdigt; det har Samfundet Krav paa.

Lauemøller.

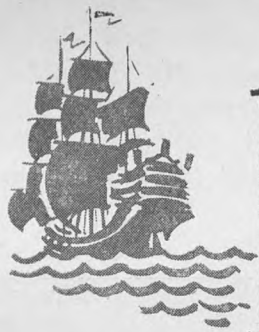

Gross. Laue P. Lauemøller.

Dermed er den lange Række af Jubilæums-hilsener til Urtekræmmerforeningen udtømt.

At det har været os en Glæde at modtage disse ganske eenstemmige Tilkendegivelser fra saa mange og saa betydende Personligheder indenfor dansk Samfundsliv af idag, er kun ganske selvfølgelig.

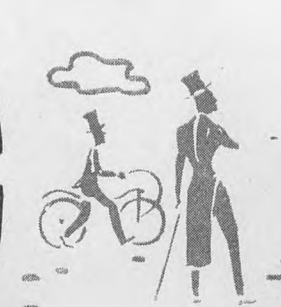
Det er en yderligere Spore for vore Medlemmer og for os om at gaa videre ad samme Vej som hidtil, — til Værn og Gavn for baade Forbrugernes og vore Medlemmers Interesser.

1893

1850

1943

En Lykønskning

Til vor hjerteligste Lykønskning
i Anledning af Urtekræmmerfor-
eningens to Hundrede og halv-
treds Aars Jubilæum føjer vi
vor oprigtige Tak for godt Sam-
arbejde igennem ikke mindre end
tre og halvfems af disse Aar.

BEAUVAIS

Traaden mellem Fortid og Nutid

Glimt af 250 Aars organisationsmæssigt Arbejde indenfor den københavnske Urtekræmmerbranche

Af Lektor, cand. merc. EJLER ALKJÆR

Et kvart Aartusinde! Saa langt tilbage i Tiden har Urtekræmmerforeningen i København Rod. D. 10. Juni 1693 signerede Kong Christian den Femte „Urte- og Isenkræmmeris Samt Sukker-Bageris“ Laugsartikler. Urtekræmmerne havde hermed — foreløbig i Fællig med Isenkræmmerne og Konditorerne — faaet deres faglige Organisation paa Linie med de øvrige Handelslaug. Urtekræmmerlauget bestod, lige til hele Laugsvæsenet afvikledes ved Næringsfrihedens Indførelse, og den nuværende Urtekræmmerforening stiftedes da som en direkte Arvtager af det gamle Laug med det Formaal at videreføre det faglige Arbejde indenfor Branchen under de Former, som den nye Næringsordning gav Mulighed for. Det er altsaa med fuld Ret, Urtekræmmerforeningen i København regner 1693 for sit egentlige Stiftelsesaar. Naar Jubilæer ellers markerer, at et Par Hundrede Aar eller mere er hængaaet, hænder det, at det „runde Tal“ befinder sig paa mere eller mindre gyngende Grund. Urtekræmmerforeningen har imidlertid Papirerne i den skønneste Orden, som det sig jo ogsaa hør og bør for gode Købmænd. De kongelige Privilegier af 10. Juni 1693 foreligger den Dag i Dag . . . , og de er ogsaa den Dag i Dag interessant Læsning for den, der ønsker et Indblik i Urtekræmmerens Vilkaar og Virke dengang og i Formaalet med den faglige Organisation, som da blev til.

I det Jubilæumsskrift, som Urtekræmmerforeningen udsendte paa sin 200-Aarsdag i 1893, har Arkivar, Dr. phil. O. Nielsen samlet et omfattende Materiale til Belysning af Laugets Tilblivelse og Organisation, ligesom der — i Tidsfølge — gives en Række Uddrag af Laugsprotokollerne. Herigenom faar man et levende Indtryk af Urtekræmmerens Problemer og Vanskeligheder samt af Laugets Indsats til Overvindelse heraf. Af dette fyldige Materiale skal der her bringes nogle Udpluk . . . for at vise, hvorledes der baade er Lighedspunkter og Forskelligheder mellem Fortidens og Nutidens Kolonialkøbmænd saavel som mellem det gamle Urtekræmmerlaug og Urtekræmmerforeningen af i Dag.

Forskelligheder og Lighedspunkter! — ja, vel især det første, vil Læseren maaske tænke. Og der er maaske dem, som vil mene, at Tiden og Handelen dengang var forskellig fra de nuværende Forhold som Nat fra Dag. Forskelligheder er der, og det undrer man sig næppe over, men særlig interessante er Lighedspunkterne. At tænke sig, at en helt anden Tids Mennesker, som levede under ganske andre Kaar end vi, i et Samfund, der i Henseende til Teknik, Trafik, Levestandard, Folkemængde og mange, mange andre Ting, var i Bund og Grund forskellig fra det Danmark og det

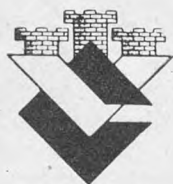
København, vi kender nu, — at disse Købmænd alligevel har følt det samme Behov for fagligt Samvirke, som ogsaa gør sig gældende blandt vore Dages Handlende! Endnu mere interessant er det, at Datidens Købmænd indenfor dette faglige Samvirkes Rammer har været stillet overfor Problemer og Vanskeligheder, som i nogle Tilfælde ligner dem, der tales om i Telefoner, skrives om paa Skrivemaskiner og »speakes« om i Radioen i Dag!

Naar Formaalet med dette Strejflys over Urtekræmmerens faglige Samvirke gennem den forløbne, lange Aarrække er at knytte Traaden mellem Fortid og Nutid, mellem den 10. Juni 1693 og den 10. Juni 1943, — saa er Opgaven derfor let. For Traaden er knyttet i Forvejen. Den slynger sig gennem alle de tohundredeoghalvtredsindstve Aar! Selvom man bevidst fandt Forskellighederne mellem dengang og nu frem, — f. Eks. Forskellen mellem Laugsordningen og Næringsfriheden —, maa det erkendes, at der alligevel gaar en rød Traad gennem Urtekræmmerlaugets og senere Urtekræmmerforeningens Historie, nemlig Trangen til at løfte i Flok, at samle Kræfterne om de faglige Opgaver, som den enkelte ikke kan løse paa egen Haand. Det var altid og er den Dag i Dag det rent *faglige* Virke, der er den centrale Del af Urtekræmmerens Organisationsarbejde.

+

I Slutningen af det 17. Aarhundrede synes Forholdene i Urtekræmmerbranchen at have udviklet sig saaledes, at man ønskede et fagligt Samvirke bragt ind under faste Former. Fra Branchens egen Kreds indsendtes et Andragende til Kongen, om han „af sær Naade vilde forunde os Kryderere (et gammelt Ord for Urtekræmmerere), Sukkerbagere og Isenkræmmerere, at vi og maa slutte et Kompagni under os at vi slet ikke ganske skulle forgaa og omkomme“. I Andragendet motiveredes nærmere, at de Handlendes Antal tiltog saa stærkt, — paa Grund af Mangelen paa Laugsartikler —, at de ældre og egentlige Udøvere af Næringen havde vanskeligt ved at klare sig. Særlig fremhævedes, at „vi her udi Staden dagligen udi vores Handel og Næring sker stor Afbræk af en Del Fuskere og Omløbere, som løbe her omkring i Husene med allehaande Varer at sælge, som vi med handle“. Allerede her træffer vi et Lighedspunkt med vor egen Tid. Den Dag i Dag er Branchen udsat for Konkurrence fra Omløbshandel, ligesom det hænder, at andre Brancher i deres Sortiment optager Varer, som traditionsmæssigt og naturligt hører Kolonialhandelen til.

Udstedelsen af Laugsartiklerne var som en Art „Konfirmation“ af Urtekramhandelen som Bran-

VILH. CHRISTIANSEN

BREDGADE 6

CENTR. 2800

che, en Bekræftelse af, at den nu var saa betydningsfuld og saa talstærk en Del af den københavnske Detailhandel, at den rettelig burde have sin faglige Organisation. Selve Urtekrambranchen er altsaa ældre end Lauget. Nogen gammel Branche var den dog næppe ved Laugets Oprettelse. Endnu i det 16. Aarhundrede var de københavnske Handlende i Hovedsagen delt i to Kategorier: Vandtsniderne (samlet i Klædebolaugget) og Kræmmerne, som ligeledes var samlet i eet Laug. Vandtsniderne handlede en detail med Manufaktur og en gros med andre Varer. Kræmmerne handlede

Urtebod fra det 17. Aarhundrede.

en detail med alle Slags Varer, men dog en gros med Hørkram og Bundtmagervarer.

Hvornaar de første Kolonialvarer, — der jo er Urtekramhandelens Domæne —, kom til Danmark, er ikke godt at sige. Det fortaber sig i en fjern Fortid, hvornaar de første Produkter, — nærmest som Kuriositeter, men sikkert samtidig som Kostbarheder —, naaede op til vore Strande og bragte Variation og i Ordets egentlige Forstand Krydderi i Nordboernes ensformige Kost. Endnu i det 15. Aarhundrede var det meget smaa Kvantiteter Kolonialvarer, som fra Østen naaede til Europa og dermed til Danmark. Varerne maatte jo transporteres den lange, besværlige Vej over Land. Opdagelsen af Søvejen til Indien i 1498 aabnede imidlertid helt nye Perspektiver for Europas Forsyning med Kolonialvarer, hvilken Betegnelse iøvrigt sikkert først paa dette Tidspunkt er blevet knyttet til de under denne Varegruppe hørende Produkter. Amerikas Opdagelse i 1492 satte sig først langt senere Spor i Europas Forsyning med

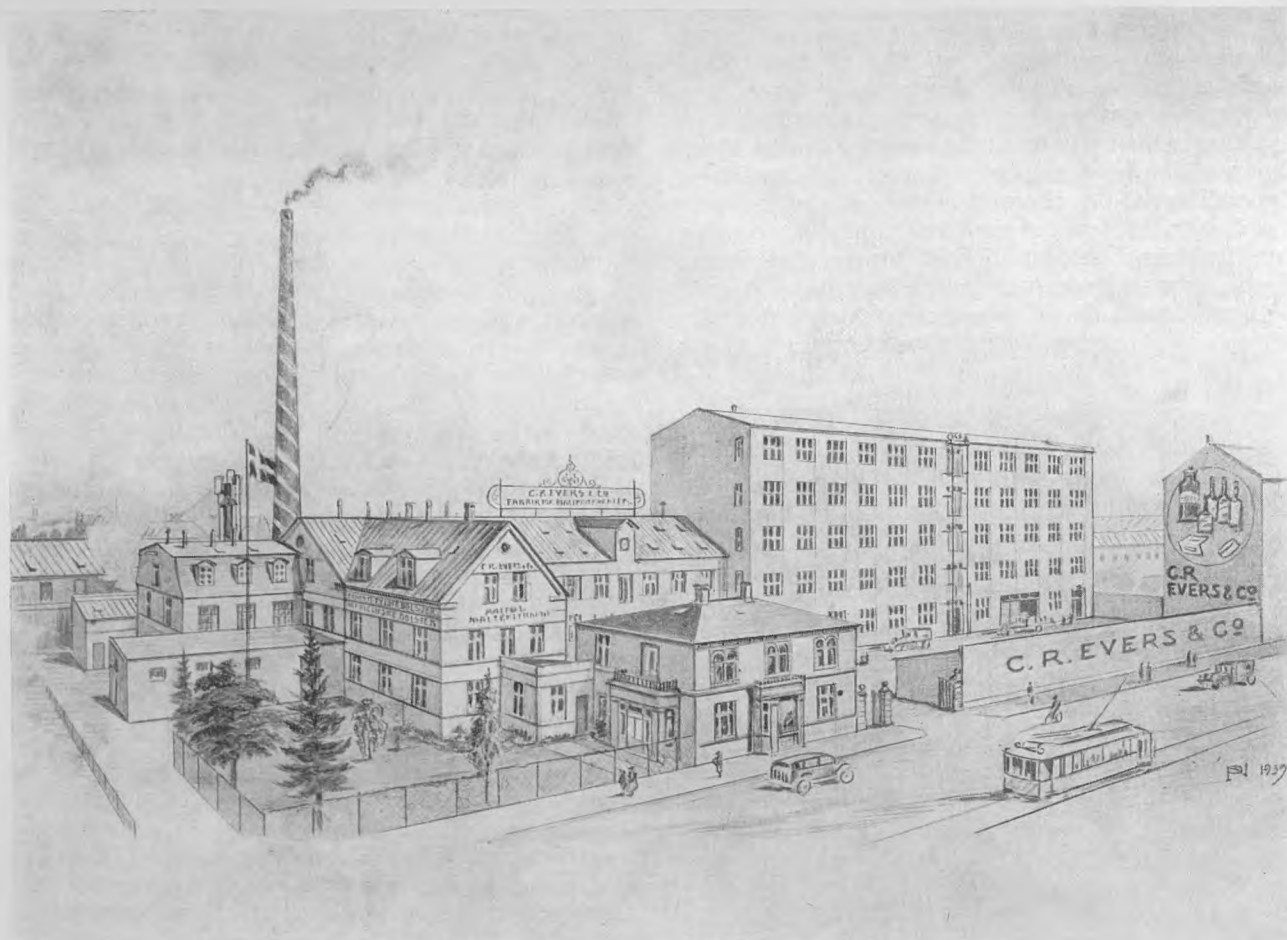
Kolonialvarer, idet der paa de fleste Felter først skulde skabes en Produktion der, f. Eks. af Sukker og Kaffe. Efterhaanden er de amerikanske „Kolonialomraader“ dog — som bekendt — blevet af afgørende Betydning for Verdensproduktionen af Kolonialvarer.

Der hengik naturligvis nogen Tid, inden de nævnte Lettelser og Forøgelse af Handels- og Transportmulighederne for Kolonialvarerne blev følelige for Danmark i en saadan Grad, at en egentlig, udspecialiseret Urtekramhandel kunde opstaa. Dette skete for Danmarks, eller nærmere betegnet for Københavns, Vedkommende formentlig først ind i det 17. Aarhundrede, da større Kvantiteter af Kolonialvarer tilførtes Danmark med direkte Skibe fra Ostindien og Amerika. Kolonialvarerne kom da til at udgøre en naturligt afgrænset Gruppe derved, at de havde den indbyrdes Samhørighed at stamme fra fjerne Leverandørlande og ved ofte at blive hjemført paa eet og samme Skib. I det 17. Aarhundredes sidste Halvdel synes en speciel Urtekrambranche tydeligt at have udskilt sig fra de øvrige Brancher saavel som fra de blandede Forretninger. Som allerede nævnt følte denne Branche sig imidlertid haardt trængt fra flere Sider.

I Laugsartiklerne specificeres ganske nøje de Varer, som Laugsmedlemmerne „maa og skal handle med“. Hovedgrupperne er: 1) Aqaviter, 2) Destillerede Vande, 3) Conditør og indsyltede Varer (herunder bl. a. Apricoser, Cichorie-Rødder, Citroner, Ingefer gemeen og af China, Mandeler, Muskater af Indien, 4) Confecturer og Sukker (bl. a. Caneel-Bark, Marsipan, Canari-Sukker), 5) Brun og hvid Sukker, 6) Specerier og Frugter (bl. a. Dadel, Fuglefrø, Corender, Muskatter, Neglicke, Oliven, Peber, Rosiner, Svedsker), 7) Mineralier, Jorder og Gummer, 8) Træer, Steen og andet (bl. a. Eddicke, Chocolate, Tee, Caffé, Anchois, indianske Fugle-Reder, Tobak, Nyse-Pulver).

+

Urtekrammernes Vareudvalg ændrede sig naturligvis med Tiden. Nye Varer kom frem. Der foregik Ændringer i Købervanerne, og en yderligere Specialisering af Handelsbrancherne gennemførtes ogsaa. Det har dog ganske naturligt gennem Tiderne været overordentlig magtpaaliggende for Urtekrammerne at opretholde det Vareudvalg, som Forbrugerne nu engang har været vant til at finde i en Urtekrambutik, ligesom det har været meget om at gøre at faa Ret til at optage nye Varer af passende Art og Antal i Sortimentet. Af Beretningerne om Urtekrammerlaugets Virksomhed fremgaar det, at det ustandselig beskæftigede sig med disse for Branchen saa vigtige Spørgsmaal. Det meddeles f. Eks., at i Juni 1694 blev der ved Hjælp af Politibetjente hos Skærslipper Claude Rosset ved Stranden forefundet en stor Del Kramvarer, som vedkom Urte- og Isenkræmmerne, hvilke Varer blev forseglede. I Oktober samme Aar klagede Oldemanden til Kongen over „en Del Kokke, Rendekællinger, Bønhaser og andre slike flere, som handlede med nogle af de Varer, der rettelig tilkom Laugsmedlemmerne“. En anden

MALTPRÆPARATER

BOLCHER

LAKRIDS

C. R. EVERS & CO.

NORDRE FASANVEJ 101

KØBENHAVN F

Gang (1719) stævnedes en Række Silke- og Klædekræmmere for Bytinget, fordi de var gaaet ind paa Urtekramhandelens Domæne. Snart var det de smaa Omløbere og snart de store, fabriksprægede Foretagender, der gav Anledning til Klage fra Urtekrammernes Side. I 1734 klagedes saaledes til Direktøren for det vestindiske og guinesiske Sukkerraffinaderi over, at der herfra solgtes Sukker i smaa Partier. Hvad der Gang paa Gang gav Urtekrammerne Anledning til Indskriden, var de Han-

merlaugets Oldermænd skarp Indsigelse, og det ansøgte blev heller ikke bevilget.

Paa den anden Side var de øvrige Brancher ogsaa paa Spring efter Urtekrammerne, hvis og naar de forhandlede Varer, som disse andre Brancher mente at have Eneret paa. Saaledes blev der paa Hørkræmmernes Foranledning foretaget Undersøgelser hos Urtekrammerne i 1732 i Anledning af, at nogle havde solgt Salt. Det var nemlig blevet Urtekrammerne forbudt at sælge Salt i smaa Partier, skønt de i Kraft af Laugsartiklerne af 1693 havde Ret dertil. Hørkræmmernes Privilegier af 1722 havde imidlertid givet denne Branche Ret til dette Salg. I 1793 begyndte en langvarig Strid med Silke- og Klædekræmmerlauget, som vilde forhindre Urtekrammerne i fortsat at handle med Baand, Bændler og Traad. Oldermændene fastslog i sin Udtalelse, at der var mere end 50 Aars Tradition herfor. Han tilføjede, at der i en Del Silke- og Klædekræmmerbutiker fandtes alle Slags Daaser, Urkæder og adskillige Instrumenter, som det var forbeholdt Isenkræmmerne at handle med, hvilket han længe havde tænkt paa at paatale. Der blev altsaa givet igen med samme Mønt!

Ud over Specifikationen over Vareudvalget, — der gennem Tiderne undergik en Række Forandringer —, indeholder Laugsartiklerne Bestemmelser om, at Urtekram- og Isenkramhandel samt Sukkerbageri alene var forbeholdt dem, der har Borgerskab og er indskrevet i Lauget. Endvidere Retningslinjer for Laugets Ledelse (Oldermændens Beføjelser og Funktionstid), Optagelse i Lauget, Uddannelse samt Bestemmelser om Laugets Virke udenfor det rent faglige, saaledes vedrørende Ligbæring, hvorom det hedder: „Naar nogen Kræmmer, Hans Hustru eller Børn ved Døden afgaar, da skal deris Liig af Laugs-Brødrene, saa mange som dertil fornøden eragtis, til Jorden henbæris...“ For Undladelse af at følge Oldermændens Raabud om Ligbæring var der Bødestraf. Ligbæringen omtales hyppigt i Laugsprotokollerne, og ikke altid for det gode. I 1696 klagedes over, at en af Laugsbrødrene ved Marcus Kurtzes Begravelse var saa drukken, at to Kampagnibrødre maatte følge ham bort og ind i en Bod, hvorfor han blev idømt 1 Rdl. i Bøde!

Hvad der særlig er af Interesse til Sammenligning med Nutiden, er den rent faglige Indsats, der, som fremhævet, var den centrale Del af Laugets Virke. Man ser, hvorledes Lauget atter og atter har beskæftiget sig med Told- og andre Importrestriktioner, — Foranstaltninger, som jo heller ikke er ukendte for vore Dages Købmænd. Spørgsmaalet om Butikernes Lukketider er ogsaa et af dem, der dukkede op til Stadighed. Der var jo i tidligere Tid aabent i Boderne bogstaveligt talt baade Dag og Nat (i hvert Fald fra tidligt til sent) saavel som Helligt og Søgnt. Urtekrammerlauget drøftede da ogsaa nu og da Metoder til at faa begrænset Aabningstiden. Omvendt var man til andre Tider interesseret i at faa denne udvidet, saaledes da man efter Udstedelsen af Forordningen af 12. Marts 1735 om Sabbattens Helligeholdelse ansøgte om Tilladelse til at holde Boderne aabne om Søndagen fra 11 til 2. Ved denne Lejlighed fremhævede man bl. a.: „Vi have intet i vore Bo-

Saltmaal af Træ. — Messing-Sparebøsse fra Laugstiden.

dels-Privilegier af forskellig Art, som tildeltes Folk, der paa en eller anden Maade var værdige — eller trængende — dertil. I 1775 indgav Oldermændene saaledes til Kommercekollegiet en Klage, hvori det bl. a. hed: „de mange Privilegier, som udstedes, foruden at handle med kinesiske, ost- og vestindiske Varer, med adskillige Sorter Urtekramvarer, som nu paa nogen Tid saa hyppig ere udgivne, især til kgl. Betjente, Skomagere, Skrædere og andre Haandværksfolk, Skippere, Styrmande, Værts-husholdere, Spækhøkere, Kuske, Tjenere, Staldkarle, Gaardskarle, ja, endog til løse og ledige Kvindfolk, have saaledes ruineret Urtekramhandelen, at snart hver anden Urtekrammer er kommen i Armod...“ Det ses heraf, at Urtekrammernes Konkurrenter var et blandet Publikum. Ogsaa fra de egentlige Handelsbrancher var der som nævnt Konkurrence, som f. Eks. da The- og Porcelæns-handlerkorporationen i 1820 søgte Kongen om Rettigheder til Handel med Cikorie, Stivelse, Sæbe, Citroner og Appelsiner. Herimod gjorde Urtekram-

GRØNTKONSERVES

TØRREDE GRØNTSAGER

MARMELADER

FRUGTSAFTER

PHILIP W. HEYMAN ^A/_S

STRANDBOULEVARDEN 130

KØBENHAVN Ø

der, som kan forvolde Drikken, Sværmen eller anden Ulejlighed, men det, vi sælge, er til Føde og Livets Ophold saa fornødent som Medikamenter (for) den Syge, der Apotekerne dog er tilladt at forhandle endog under Prædikenen.“

Tilgiften, som vore Dages Lovgivning mod illoyal Konkurrence forbyder, men som dog stadigvæk optræder i forskellige Maskeringer, er af gammel Dato. Saaledes indgav Urtekræmmerlauget i 1750 en Ansøgning om, at det maatte forbydes at give Tilgift „i Henseende til sligt Tid efter anden nogle unge Folk, der tilforn udi Lauget som Kræmmere er indlemmede, er blevet til en Disorden, at udi Urteboden paa en Skillings Købmandsskab tilgives Safran, Muskatblommer og deslige fine Specierier tilligemed Sukker og andre kostbare Varer, hvorudover den Sælgende forud maa se en banet Vej til sin og sinens ulykkelige Undergang“. Der kom ogsaa et kongeligt Reskript, som imødekømt Urtekræmmernes Ønsker.

Om Lærlingenes Uddannelse gav Laugsartiklerne som nævnt visse Regler, og i 1740 oprettede man en særlig Eksamen for udlærte Svende, som ønskede Borgerskab og Adgang til at være Medlemmer af Lauget. Der stilledes Spørgsmaal i Varekundskab (bl. a.: Hvad Slags Vare behøves i en Urtebod, som er fangelig i Danmark og dets Provinser, ligesaa fra Norge, dito fra Holsten, dito fra Ostindien, dito fra Vestindien?), Valutaforhold (Hvad Mønt roullerer i Frankrig? Hvorledes ligner fransk Mønt imod dansk?), Handelsregning (Paa hvilken Maade beregnes Fragten fra Frankrig og hid?), Bogføring (Hvormange og hvilke Protocoller behøves til Urtekræmmerhandelen?) o. s. v.

Saaledes kan man fortsætte med Eksempel efter Eksempel paa, hvilke mangeartede Problemer det gamle Urtekræmmerlaug arbejdede med, og hvorledes disse ikke var ulig Nutidens. Her skal slutte­lig kun anføres, at selv Brugsforeningsbevægelsen blev det gamle Laug konfronteret med — til Trods for, at 1866 egentlig regnes for Brugsforeningernes Fødselsaar i Danmark, idet den første egentlige Brugsforening oprettedes dette Aar. Dr. O. Nielsen anfører paa Grundlag af Laugsprotokollen, at den 10. Marts 1854 klagede Bestyrelsen til Indenrigsministeriet over „Foreningen for billige Livs­fornødenheder“, der drev Detailhandel og det fra Udsalg i Pilestræde og Elsdrygade. Denne Forening optog Medlemmer mod et Indskud af 2 Rdl. én Gang for alle og solgte Urtekramvarer ikke til Indkøbspris, men med en vilkaarlig Avance af 5—10 pCt., paa enkelte Artikler 30—40 pCt. Med en saadan Forening kunde Urtekræmmerne ikke konkurrere, hedder det videre, da de maa svare Skatter og Laugsbyrder og have Udgifter til Butik og Folkehold, medens en Forening er skattefri. Man ser: Kravet om en ensartet Beskatning af private Erhverv og af Brugsforeningerne rejstes allerede dengang af de københavnske Urtekræmmere — et Krav, som Urtekræmmerforeningen i Dag fortsat gør gældende Side om Side med den øvrige Handel.

+

Naar Problemerne for Urtekræmmerne stadig synes at være de samme gennem de 250 Aar, kun-

de man spørge, hvad er der da naaet? Der er naaet store Ting, og meget vilde vel have set anderledes ud for Urtekræmmerne, om de ikke havde haft deres Laug som Samlingssted og som Talerør. Iøvrigt afskaffer et Reskript, en Lov eller en moderne „overordentlig Foranstaltning“ ikke altid den Ting, Loven tilsigter at afskaffe. Vi har f. Eks. i vore Dage en omfattende Lovgivning mod illoyal Konkurrence. Den skaber utvivlsomt mere Retsbevidsthed, men der falder stadigvæk Domme efter denne Lov, hvilket jo er Tegn paa, at der alligevel optræder illoyal Konkurrence. Et Tilbageblik paa Urtekræmmernes faglige Virke gennem de 250 Aar viser netop, at overordentlig mange af Branchens faglige Problemer er af en saadan Art, at de ikke kan gøres færdige paa een Gang. De maa faktisk til Stadighed, Aar efter Aar, og i Virkeligheden Aarhundrede efter Aarhundrede, være Genstand for Agtpaagivenhed og Indgriben.

Meget af det Arbejde, Lauget og senere Foreningen har ydet, har selvsagt taget Sigte paa de rent øjeblikkelige, af Tidsomstændighederne prægede Forhold. Vi maa som Baggrund for Urtekræmmer­nes Arbejde saavel i deres egne Boder som i det fælles Laug erindre os den flimrende Mosaik af Krige og Kriser, af Konjunkturer, der f. Eks. skifter fra den florissante Handelsperiode til Statsban­kerottens sorte Aar, af Befolkningsforskydninger, af teknisk Udvikling og endnu mange andre Ting. Den københavnske Urtekræmmer øvede sin Ger­ning snart i et stort Danmark, — med rige Kolo­nier i alle Nøglestillingerne ude i Troperne og med en stor Koffardiflaade —, og snart i et lille Dan­mark, slaaet og beskaaret som det blev efter Kri­gene i det 19. Aarhundredes Begyndelse. Derefter virkede han paany i et større Danmark, — større fordi en ny Teknik — Industrialiseringens — og nye Tanker — Næringsfriheden — vandt Indpas i vort Land, skabte en økonomisk Blomstring og var medvirkende til at danne Grundlag for en kraftig Stigning i Folketallet.

+

Næringsfriheden blev som bekendt modtaget med blandede Følelser indenfor Handelen. Man var ikke blind for, at Laugsvæsenet var ved at have overlevet sin Tid, og at der maatte ske Foran­dringer. Men paa den anden Side: man vidste, hvad man havde, og man vidste ikke, hvad man fik. Disse Betæneligheder skinner i høj Grad igennem Uddragene af Laugsprotokollerne i det nævnte Festskrift.

I September 1840 tilstillede „Selskabet for Tryk­kefrihedens rette Brug“, — hedder det lakonisk i Laugsprotokollen —, Lauget et Eksempel af Overauditor Otto Müllers Skrift om Laugsvæse­net. Det var et Varsel om, at en ny Næringsord­ning var under Opsejling. Samme Otto Müller fik stor Indflydelse paa de nye Næringsforhold, idet han var den Ledende i det Kommissionsarbejde, der gik forud for Næringsfrihedens Indførelse, li­gesom det overdroges ham at formulere selve Lov­forslagets Paragrafer. Allerede i Foraaret 1840 var der ved kongelig Resolution blevet nedsat en Kom­ité, bestaaende af københavnske Borgerrepræ­sentationsmedlemmer (heriblandt en Urtekræm-

URTEKRÆMMERNE

KAFFEBRÆNDERI ^{A/S}

Moderne Brønderianlæg for Ristning af

Kaffe og Erstatningsprodukter

Central 5829

Jagtvej 145

FERD. ANDERSEN & CO.

Nytorv 5

KAFFE-IMPORT

Raa og brændt Kaffe en gros

„Facó”-Kaffe-Erstatning

Central 1087

mer), som skulde undersøge, hvilke Forandringer i Laugs- og Korporationsvæsenet der kunde være tilraadelige. Kommissionen arbejdede bl. a. paa den Maade, at man indkaldte Medlemmer af de forskellige Laug og afæskede dem deres Mening om den nuværende og den eventuelle fremtidige Næringsordning. Ialt forespurgtes 8 Urtekræmmere. Af disse var de 6 — heriblandt Oldermænden — imod Næringsfriheden. Stemningen var altsaa overvejende imod Laugenes Opløsning.

Med hvor bange Anelser man saa hen til Næringsfriheden, giver følgende Meddelelse i Laugs-

forsonse sig med de nye Vilkaar, de nu skulde arbejde under, var den lovhjemlede Adgang til som en Art Fortsættelse af det gamle Laug at danne en „fri Forening“ med nye Vedtægter, der skulde stadfæstes af Myndighederne. I Urtekræmmerlauget synes der ikke at have hersket nogen Tvivl om, at det gjaldt om at bevare, hvad bevares kunde, og at der indenfor en saadan Urtekræmmerforenings Rammer vilde være Mulighed for at fortsætte det gamle Laugs Arbejde under nye Former. Man tænkte her baade paa den rent faglige Virksomhed og paa Urtekræmmerforeningens filantro-

For godt 100 Aar siden.

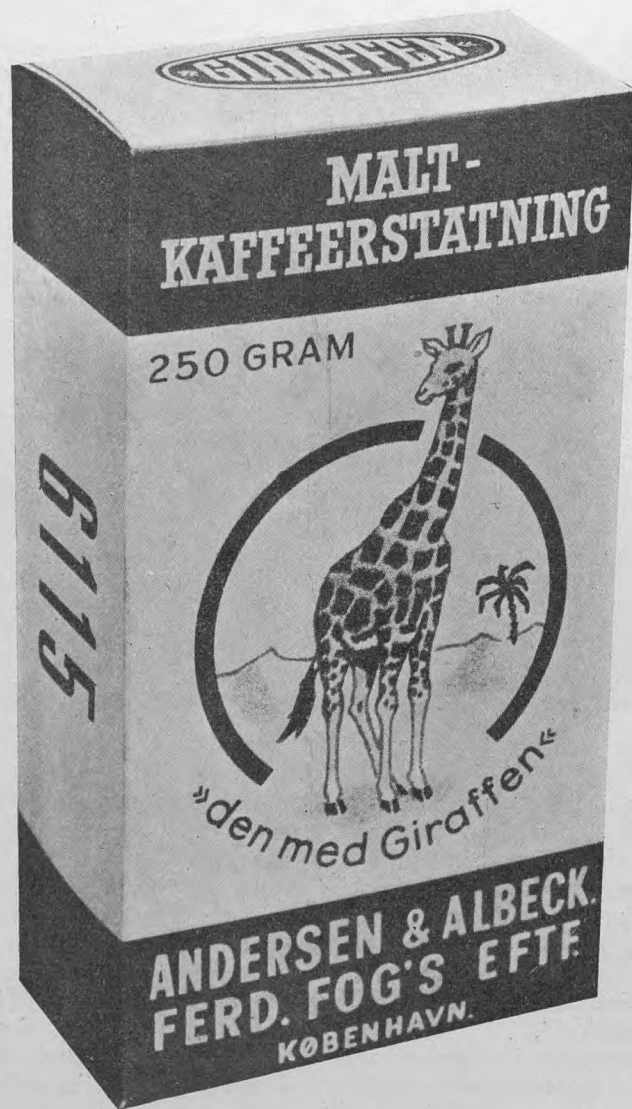
protokollen et Indtryk af: „23. Februar 1856 indgav Bestyrelserne for de 5 Handelslaug et Andragende til Indenrigsministeriet i Anledning af Lovforslaget om Næringsloven, om det maatte forundes dem at gøre sig bekendte med dette, inden det forelagdes Rigsdagen, og afgive Betænkning derover, da de frygtede for, at den paatænkte Lov vilde medføre en grænseløs Ulykke for de Næringsdrivende og det almene Vel“.

Saa galt gik det jo ingenlunde. Det var en ubehagelig Overgang for Urtekræmmerne som for Handelen i det Hele taget, men man indstillede sig hurtigt paa de nye Forhold og paa de nye Handelsmuligheder, som de bød paa. Det danske Samfund og ikke mindst København kom netop i disse Aar ind i en Opgangsperiode, der var præget af voksende Befolkning og endnu stærkere voksende Købeevne. Efterhaanden er det Danmark, vi kender i Dag, blevet opbygget — et Land, som er rigere og paa sin Vis ogsaa større, end Danmark vel har været det paa noget tidligere Tidspunkt i vor Historie. Hvor høj Levefoden er blevet, er vel navnlig i disse Aar kommet til at staa os klart, fordi Udviklingen midlertidigt er afbrudt af Krigstidens Afspærringer og økonomiske Tryk.

En af de Ting, som fik Urtekræmmerne til at

piske Arbejde, som allerede dengang var af betydeligt Format, saaledes som det senere vil blive omtalt.

Ifølge Næringsloven af 1857 skulde Lauget — ligesom de øvrige Organisationer af samme Art — senest ophøre den 1. Januar 1862. Vedtægterne for den nye Urtekræmmerforening vedtoges paa en Laugssamling den 16. Maj 1861 og stadfæstedes af Kongen den 26. November. Interessant er det, at der allerede nogle Aar i Forvejen var gjort et Forsøg paa — indenfor Laugets Rammer — at danne en Urtekræmmerforening. Det var i 1847. Urtekræmmer R. C. W. Ottesen formaaede 33 Laugsmedlemmer til at indmelde sig i en ny Forening, hvis Formaal var, „at Medlemmerne ved Sammenkomster skulde lære hinanden at kende, hvorved gensidig Sammenhold og Tillid vilde kunne erhverves“. Det var Meningen at afholde Sammenkomster en eller to Gange maanedlig, hvor der skulde diskuteres om Urtekræmmerens fælles Interesser, og det var ogsaa Tanken at lade afholde Handelsforedrag. Som man ser: Opgaver, der ikke hørte hjemme i det gamle Laug, men som der var Trang til, og som ogsaa senere er blevet naturlige Led af den nuværende og egentlige Urtekræmmerforenings Virksomhed.

Den i 1847 stiftede Forening levede dog kun et Par Aar. Foran i Foreningens Forhandlingsprotokol skrev Formanden: „Da denne Forening blev ophævet paa Grund af, at den som saa mange andre Børn kom for tidligt til Verden, skænkede den sin Kassebeholdning 100 Rdl. til Urtekræmmerlaugets Kasse....“

+

Det første Møde i den nye Urtekræmmerforening efter Laugets Ophævelse afholdtes den 17. Marts

H. B. Schaldemose. Laugsoldermand 1837—62, Formand for Urtekræmmerforeningen 1862—66.

1862. Den tidligere Oldermænd for Lauget gennem en lang Aarrække, H. B. Schaldemose, valgtes som den nye Forenings første Formand. Hermed var et nyt Tidsafsnit i de københavnske Urtekræmmeres organisationsmæssige Samvirke indledt. Var der en og anden, som maaske troede, at de nye „frie“ Foreninger kun var Plastre paa de Saar, som Næringsfriheden tilføjede Handelen, og at de derfor kun vilde komme til at eksistere paa Papiret, saa blev Udviklingen i hvert Fald en ganske anden. I de siden da forløbne fire Snese af Aar er Urtekræmmerforeningens Virkefelt stadig blevet udvidet. Det forgrener sig i Dag i tre Grene: den rent faglige Indsats, den filantropiske Virksomhed og endelig, hvad man kalder det interne Foreningsarbejde, som tilsigter at skabe Sammenhold mellem Medlemmerne indbyrdes, at gavne og fornøje. Den rige Udvikling, der har fundet Sted paa disse Felter, skal her søges belyst, men kun glimtvis — en

udførlig Redegørelse herfor vilde kræve et bindstærkt Værk. Der foreligger iøvrigt allerede ret indgaaende Beskrivelser heraf, nemlig „Optegnelser om Urtekræmmerlavet og Urtekræmmerforeningen“, udgivet paa 70-Aarsdagen for Urtekræmmerforeningens Oprettelse (1932) og ligeledes et Særnummer af Urtekræmmerforeningens Medlemsblad i 1937 paa 75-Aarsdagen.

Næringsloven, som bragte den store Omvæltning i de københavnske Urtekræmmeres faglige Samarbejde, blev i de følgende Aartier i høj Grad Genstand for Drøftelser indenfor den nye Urtekræmmerforening. Spørgsmaalet om en Revision af denne Lov var gennem Aartier en Mærkesag. Det var i 80'erne, Kravet om en Revision af en Række af dens Bestemmelser rejstes med større og større Styrke, og der nedsattes ogsaa i 1890 en Regeringskommission til Undersøgelse og Drøftelse af de herunder hørende Spørgsmaal. Imidlertid vakte det megen Forundring, ja, ligefrem Harme indenfor Detailhandelens Kreds, at dette Erhverv ikke havde faaet Adgang til at blive repræsenteret i Kommissionen. Urtekræmmerforeningen indsendte sammen med Manufakturhandlerforeningen og Isenkræmmerforeningen en Indstilling til den nylyl nedsatte Næringskommission. Man beklagede den manglende Repræsentation og fremsatte iøvrigt en detailleret og motiveret Redegørelse for de Ændringer, man kunde ønske gennemført. Det var ikke den sidste Skrivelse, der blev udfærdiget vedrørende denne for Branchen saa vigtige Sag. Lidet anede man imidlertid, at der skulde hengaa en meget lang Aarrække, før Næringsloven af 1857 kom til at foreligge i revideret Stand, — det blev ikke før i 1931. Næringslovens Revision druknede nemlig simpelthen i partipolitiske Skærmydler paa Rigsdagen i den bevægede politiske Periode, som Landet gennemlevede omkring Aarhundredskiftet. Et af de principielle Krav, som fremførtes fra de tre Handelsforeningers Side, var, at Næringsloven burde kunne værne Detailhandelens egentlige Grundstamme, de selvstændige Detailforretninger, mod de aggressive Salgsformer, som dukkede op, nemlig de saakaldte „Stores“, — en Slags Stormagasiner med Levnedsmidler, Kolonialvarer etc. —, som ogsaa forsøgtes etableret i København i Begyndelsen af 90'erne, men dog uden Held.

Efter Verdenskrigen nedsattes — i 1921 — en ny Kommission, som skulde forberede Revisionen af „Handelens Grundlov“. Der skulde imidlertid hengaa endnu en Aarrække, inden den nye Næringslov var en Realitet. „Det er ikke lutter Spøg at arbejde under en umulig Næringslov“, hed det i et Handelsfagblad i 1914, og en ledende Artikel sammesteds i 1916 indeholdt bl. a. følgende: „Næppe nogensinde har man saa meget mærket, hvor absurd vor forældede Næringslov virker, som i den nuværende Krigsperiode. Daglig dukker nye Foretagender med de forskelligste Øjemed og under de forskelligste Forretningsformer frem, men om næsten dem alle gælder det, at de ligger udenfor Næringslovens Rækkevidde....“

Den nye Næringslov blev først vedtaget den 28. April 1931, og den traadte i Kraft den 1. April 1932. Selvom Detailhandelen ikke havde faaet alle

*Man tror,
det er
Kaffe -*

SKODSBORG

KAFFEERSTATNING

...er ikke et Kriseprodukt, men Resultatet af 45 Aars Erfaring, og har i alle disse Aar været anvendt paa Sygehuse, Sanatorier og Kuranstalter.

DEN SANITÆRE FØDEVAREFABRIK, BALDERSGADE 14, KBH. N, TLF. TAGA 289-6489

sine Ønsker opfyldt, gik der vel nok et Lettelsens Suk baade gennem Handelsministeriet, Rigsdagen og Butikerne, da den nye Lov endelig var klar. Siden da har det imidlertid vist sig med større og større Tydelighed, at en fornyet Revision af Næringsloven er ønskelig ud fra Detailhandelens Synspunkt. I en Artikel i Urtekræmmerforeningens Medlemsblad ved Foreningens 75-Aarsdag i 1937

En dobbelt Række Messing-Maalekrus

gav Formanden, Købmand Wald. Jensen, utvivlsomt Udtryk for ikke alene Urtekræmmerne, men for hele den danske Detailhandels Indstilling, da han anførte Ønsket om en Revision af Næringsloven og tilføjede, at „alt som Forholdene har udviklet sig, ser det ud til, at den rimelige Beskyttelse, der skulde være for den enkelte Næringsdrivende, er forvandlet til lige det modsatte“. Hvad man navnlig ønsker gennemført, er Ophævelse af Fabrikanters og Industridrivendes Ret til at have et ubegrænset Antal Butiker i hver Kommune. „Spørgsmaalet om Næringslovens Revision er ikke udsprunget af snævre Standsinteresser“, fastslog Formanden paa Urtekræmmerforeningens Generalforsamling i 1938, „men det drejer sig her om, hvorvidt der i det Hele taget skal kunne trives en selvstændig Detailhandlerstand i Fremtiden.“ Ved Generalforsamlingen i 1939 vedtoges med Akklamation en Resolution, hvori paany rejstes Krav om, at Næringslovens Revision paa dette Tidspunkt blev gennemført.

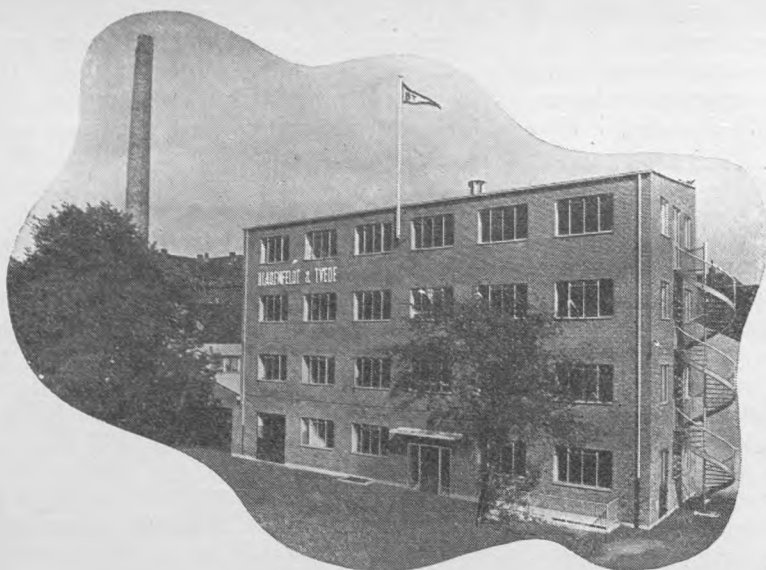
Hvad alene en Mærkesag som Næringslovens Revision har foraarsaget af Arbejde fra Urtekræmmerforeningens Side, er helt overvældende. I det Hele taget har „Kampen for den hjemlige Arne“, som Urtekræmmerforeningens Blad skrev omkring Aarhundredskiftet, altsaa den frie, selvstændige Butikshandels Opretholdelse, været den centrale Del af Urtekræmmerforeningens faglige Arbejde. Det er næsten utroligt, fra saa mange forskellige Sider der er blevet gjort Indhug netop i Butikshandelens Domæne; og det har været Urtekræmmerforeningens Opgave at optræde med Kraft, Energi og Myndighed, naar og hvor den frie Butikshandels Eksistens og Udviklingsmuligheder har været i Fare. Snart var der Stordrift („Stores“-Projekterne i 90'erne), som foraarsagede Afholdelse af store Protestmøder i Urtekræmmerforeningen saavel som i de øvrige Handelsforeninger, og snart var det Smaadrift som Gadehandel og Omløben med Varer, der paa ubillig Maade trængte sig ind paa Butikshandelens Felt. Stordriften i Form af industrielle Foretagenders Massefilialsystemer er allerede nævnt. I 1910 oprettedes for udenlandsk Kapital et stort Varehus paa Frederiksberggade i København. Det solgte bl. a. Kolonialvarer, og der førtes fra Detailhandelens Side — med Urtekræmmerforeningen paa Fløjen — en kraftig Kampagne imod det. Det viste sig, at Va-

rehuset, som var indrettet efter rent udenlandsk Mønster, ikke naaede at faa fast Fodfæste her i Landet. I 1912 maatte det likvidere. Da der i 1910 fremkom Forslag til en ny Aktielov, hævdede den københavnske Detailhandel, at der burde gennemføres Forbud mod Aktieselskabers Detailhandel. Der afholdtes i Handels- og Kontoristforeningen et stort Møde, hvor den nye Aktielov drøftedes. Her havde Urtekræmmer Chr. A. Munck, som baade var Formand for Urtekræmmerforeningen (1893—1911) og De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation (1897—1911), Lejlighed til at præcisere Handelens Synspunkter. Han fastslog, at Aktieselskaber alene var berettigede overfor Opgaver, som oversteg den enkeltes Kræfter. Det var naturligt, at Detailhandel netop gennemførtes af Enkeltmandsfirmaer, og Detailhandels-Aktieselskaber vilde — hævdede han — have til Formaal enten at gennemføre Stordrift eller at oprette et stort Antal Udsalgssteder.

Statens og Kommunens Tjenestemænds private Næringsdrift har Urtekræmmerforeningen ogsaa beskæftiget sig med, og man har søgt at faa gennemført Forbud mod, at en Tjenestemand personlig eller ved sin Hustru driver Handel. Et Indgreb i den private Handels Omraade, som vakte stor Harme i Butikshandelskredse og spredte Ængstelse blandt de københavnske Købmænd, var Oprettelsen af Københavns Kommunes forskellige Handelsvirksomheder i Aarene umiddelbart efter sidste Krig. Det drejede sig om Salg af Fisk, Kartofler, Grøntsager og Petroleum. Urtekræmmerhandelen generedes vel ikke mærkbart heraf, men man opfattede dette Skridt som Spiren til en virkelig omfattende kommunal Handelsvirksomhed — altsaa en Indtrængning paa det Arbejdsfelt, som Butikshandelen rettelig mente, tilkom den. Situationen fik en yderligere faretruende Karakter ved, at visse Kredse samtidig luftede Tanken om, at der burde gennemføres Statsmonopoler paa Øl, Tobak m. m. Fra

Omkring Midten af sidste Aarhundrede.

Grundlagt 1888

Tilkendt talrige
Guldmedailler

Sennep, Soya og Kulør

Pulver-Vanille, Vanillin-Tabletter
Essenskapsler, Aroma-Compounds
»Carnox«, Bouillon-Ekstrakt
Tomat-Ketchup
Hummer- og Frugtfarver
Engelsk Sauce »Condimenta«
»Lemonin«-Citronerstatning
Ægge- og Iscreamfarver
»Møldød« i Tabletter
Pudsecream
Vaskeblaat
Afvaskelige Gardinfarver

... gode Ting fra **B & T Huset**

BLAUENFELDT & TVEDE

KØBENHAVN NV.

Kolonialbranchens Side frygtede man nu, at de to nævnte Forholdsregler muligvis skulde blive kombineret. Den frie Vareforsyning gennem selvstændige Kolonialbutiker vilde da blive afløst af monopoliserede, af det Offentlige drevne Udsalgssteder. Faren drev dog over, og Københavns Kommunes Handelsvirksomheder er i Hovedsagen blevet afviklet. Andre Konkurrenceformer, som man gennem Aarene har maattet beskæftige sig med, er Handel i Marketenderier, Omløbshandel, Salg paa Udstillinger og Forsendelsessalg. I 1930 blev der Røre om de saakaldte „Salgshaller“, som oprettedes i den gamle Frimurerloge i Klerkegade. Her oprettedes op imod 150 Boder, — der dog paa langt nær alle blev udlejet —, rummende Kolonial, Kaffe, Smør, Viktualier o. s. v. Der varede dog ikke længe, før det stærkt opreklamerede Foretagende gik i sig selv igen, men en Overgang medførte det en vis Konkurrence for Butikshandelen.

I Begyndelsen af 30'erne gik der Rygter om, at der ogsaa paa dansk Grund vilde blive forsøgt oprettet Forretninger efter Enhedsprissystemet. Det kunde forventes, at ogsaa nogle af de i en Kolonialforretning hjemmehørende Varer vilde rykke ind i saadanne Enhedsbutikers Sortiment. Ved Revisionen af Loven om illoyal Konkurrence i 1937 blev saadanne Forretninger forbudt. Endelig skal omtales to særlige Arter af Konkurrence, som Urtekræmmerne og Urtekræmmerforeningen har kæmpet med i Aartier. Det ene er Rabatmærkegivningen, — som dog nu lovmæssigt er bragt til Ophør —, den anden er Brugsforeningerne, som Urtekræmmerforeningen utrætteligt har krævet beskattet paa lige Fod med den private Handel.

„Forbrugsforeningen for Embeds- og Bestillingsmænd samt Læger“ stiftedes i 1886, og selvom der senere dukkede en Hærskare af lignende Foreninger op, var det dog „Forbrugsforeningen“, der gennem Aartier satte Købmændene de fleste graa Haar i Hovedet. Rabatmærkeforeningerne gjorde særlig Fortræd derved, at de satte Kollega op mod Kollega. Indenfor alle Fag og Brancher var der enkelte, der lod sig blænde af den Meromsætning, som stilledes der rabatmærkegivende Firmaer i Udsigt. Straks efter Foreningens Start fik den saaledes 12 Leverandører blandt Urtekræmmerne. Dette vakte stort Røre indenfor Urtekræmmerforeningen, og der holdtes i Aarene op mod 1890 dels en Række Medlemsmøder dels Møder med de to andre store Handelsforeninger: Manufakturhandlerforeningen og Isenkræmmerforeningen.

Senere udvidedes Kredsen af Handelsforeninger, som i Fællesskab vilde bekæmpe Forbrugsforeningsvirksomheden, og en saa vigtig Sag for Handelen var denne, at der af dette Samarbejde i 1890 udsprang „Det staaende Udvalg for de københavnske Handelsforeninger“, som senere blev til „De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation“, i Dag „De danske Handelsforeningers Fællesorganisation“. Det blev gennem Aarene en af Fællesrepræsentationens Opgaver fortsat at kæmpe for Rabatmærkesagens Løsning. En aktiv Indsats fra de under Samvirksomheden hørende Foreninger var naturligvis en Betingelse for Opnaaelsen af et tilfredsstillende Resultat. Urtekræmmerforeningen lagde alle sine Kræfter i denne Anti-Rabat-

mærkekamp — ud fra den Kendsgerning, at netop Kolonialbranchen var en af dem, der truedes mest af den omsiggribende Rabatmærkegivning. I Slutningen af 20'erne og i Begyndelsen af 30'erne i dette Aarhundrede antog Rabatmærkegivningen et Omfang som aldrig før. Nye Rabatmærkeselskaber skød i disse Aar frem som Paddehatte. Rabatmærker i alle Farveskalaens Kulører blev tilbudt de Handlende. Rabatselskaberne søgte gennem en paa-gaaende Reklame at animere det forbrugende Publikum til at forlange Rabatmærker hos deres Leverandører. Handelsstanden var ved alle disse Rabatsystemer efterhaanden trængt saa langt ud i Rabat-Uføret, at noget ekstraordinært maatte gøres. Med fuld Tilslutning fra Urtekræmmerforeningen og de øvrige Brancheforeninger startede Fællesrepræsentationen da i 1932 sin store Kampagne mod Rabatmærkegivningen. Der indsamledes Erklæring fra 86 pCt. af samtlige københavnske Butikshandlende om, at de fra en bestemt Dato vilde forpligte sig til ikke at give Rabatmærker, og 91 pCt. af samtlige Handlende erklærede, at de ønskede Lovforbud mod Rabatmærkeselskaberne. En saadan Lovbestemmelse kom dog først ved Revisionen af Loven om illoyal Konkurrence i 1937, hvormed en for Købmændene vigtig Mærkesag var bragt til endelig Afslutning.

Det samme kan ikke siges om Brugsforeningernes Beskatning. Brugsforeningernes Konkurrence er egentlig først i de senere Aartier blevet mærkbar for den københavnske Kolonialbranche. Brugsforeningerne begrænsede sig nemlig oprindeligt til at virke i Landdistrikterne og i næste Omgang i Købstæderne. Siden er Brugsforeningsudsalgene imidlertid i betydeligt Antal dukket op ogsaa i Hovedstaden.

Paa Storhandelens Handelsmøde i 1909 holdt daværende Kontorchef Jul. Schovelin Foredrag om Brugsforeningerne og den selvstændige Handelsstand. Den paafølgende Diskussion indledtes af Chr. A. Munck, der som tidligere nævnt var Formand baade for Urtekræmmerforeningen og for Fællesrepræsentationen. I sit Diskussionsindlæg, som modtoges med stort Bifald fra hele Forsamlingen, fremhævede han, at Detailhandelen altid havde hævdet og altid vilde hævde, at Brugsforeningerne maatte løse Næringsbevis og beskattes paa samme Maade som den private Handel. „Det er,“ fortsatte Chr. A. Munck, „ikke Beskyttelse, Detailhandelen ansøger om, — for den skal nok klare sig i en Konkurrence paa lige Vilkaar —, men udelukkende Sikkerhed for, at Brugsforeninger og Privathandel stilles lige for Loven.“ Vi ser altsaa allerede dengang de samme Synspunkter fremført, som den Dag i Dag hævdes fra Urtekræmmerforeningens Side. Da Finansministeriet omsider i Januar 1934 nedsatte en Kommission, der skulde beskæftige sig med det af Erhvervene i saa mange Aar fremsatte Krav om Ændringer af Beskatningsreglerne for kooperative Foretagender, hilstes dette Skridt med Tilfredshed indenfor Urtekræmmerkredse. Begejstringen kølnedes imidlertid i de følgende Aar, idet Kommissionens Arbejde syntes at skride langsomt frem. Det faldt i Urtekræmmerforeningens Formand, Amtsraadsmedlem, Kbm. Wald. Jensens Lod baade paa Urtekræmmerforeningens

Det franske Vinlager

WERNER OLUFSEN

Tordenskjoldsgade 14

Telf. 13958 – Byen 1314

Generalforsamlinger og paa Fællesrepræsentationens Delegeretmøder Gang paa Gang at maatte fastslaa Handelens Synspunkter og derefter at give Udtryk for dens meget store Interesse i, at Kommissionsarbejdet hurtigst muligt bragtes til Afslutning. Herudover gav Brugsforeningsbevægelsens stadig voksende Aktivitet Anledning til et stort Arbejde og megen Diskussion. Man maatte saaledes i 1936 raabe Vagt i Gevær overfor en af Hovedstadens Brugsforening benyttet misvisende Sammenligning

Urtekræmmerforeningens Dirigentsklokke.

mellem dennes Prisstatistik og de af Statistisk Departement opstillede Oversigter over Detailpriserne. Sagen blev forfulgt saa vidt, at H. B. fik en Bøde for falsk Reklame. Brugsforeningernes Salg til Ikke-Medlemmer er et andet Forhold, som til Stadighed har maattet følges med Agtpaagivenhed.

Der er i 1940 gennemført en vis Brugsforeningsbeskatning, men den tilfredsstillende ingenlunde Detailhandelen. Efter Erhvervenes Mening bringer den ikke den ligelige Beskatning af den frie og den kooperative Næringsdrift, som man havde forventet. Dog er, som Urtekræmmerforeningens Formand udtalte i sin Aarsberetning paa Generalforsamlingen i 1941, „det gamle Skattefriheds-Princip brudt, og det kommer aldrig mere tilbage“. Men den ligelige Beskatning staar fortsat paa Kolonialbranchens Ønskeseddel.

Foruden de nævnte Mærkesager er der mange andre, som har krævet Opmærksomhed og Arbejde fra Urtekræmmerforeningens Side: Tilgiftens Afskaffelse, Lærlingeuddannelsen (en speciel Lærlinge lov for Handelen er et af Urtekræmmer-

foreningens største Ønsker i Dag), Lukkeloven — som er omtalt og drøftet paa vistnok hver eneste Generalforsamling i Urtekræmmerforeningens Tid, og, som vi har set, ogsaa Genstand for hyppig Drøftelse i Laugstiden —, Driftslaan for Handlende, de kommunale Taksters Højde, Telefonpriserne, Afgifter af Automater og Udhængsskabe og meget, meget mere.

Har Urtekræmmerforeningens Arbejde i normale Tider været omfattende, saa er det under Krige og Kriser svulmet endnu mere op. De gamle Laugsprotokoller vidner om, hvorledes Vanskelighederne taarnede sig op for Urtekræmmerne, naar der var Krig i Verden, for slet ikke at tale om, naar vort eget Fædreland inddroges i krigerske Opgør.

Sin foreløbige Kulmination har Arbejdsbyrden utvivlsomt naaet under den nuværende Krig.

Under Verdenskrigen stilledes der store Krav til Urtekræmmerforeningens Arbejdsindsats, og mindre var Kravene ikke til den enkelte Kolonialkømand bag Disken. Straks da Krigens Dønninger naaede Danmark, udstedtes en generel Lovbestemmelse om det Offentliges Adgang til at gennemføre Prisregulering. Denne midlertidige Lovs første Paragraf lød: „Indenrigsministeren bemyndiges til indtil videre at træffe Foranstaltninger til Regulering af Prisen paa Levnedsmidler og Varer, derunder mod fuld Erstatning at lade Staten overtage saadanne Levnedsmidler og Varer, som det er af Betydning for Samfundet at have Raadighed over“. Som det fremgaar af denne Formulering, maatte Spørgsmaalet om Befolkningens Forsyning med Levnedsmidler ganske naturligt være et af de vigtigste Problemer. Som Hovedhjørnestenen indenfor Nærings- og Nydelsesmiddelbranchen maatte Kolonialbranchen derfor ganske naturligt blive en af dem, der i særlig Grad kom til at føle Krigtidens Besværligheder. Det er ikke her Stedet at gennemgaa alle de Restriktioner, som den forrige Krigstid førte med sig. Her skal kun glimtvis erindres om, at der snart ikke var den Vare, som ikke var rationeret og forsynet med Maksimalpris. Særlig følelig for Kolonialbranchen blev den Forværring, der skete i Danmarks Importforhold, da Centralmagterne i 1917 proklamerede den uindskrænkede Ubaadskrig. De Forbrugsvarer, som kun tilførtes det danske Marked i stærkt formindsket Mængde eller slet ikke kom hertil, var netop nogle af Kolonialhandelens Hovedartikler saasom Kaffe, The, Krydderier, Ris o. s. v.

Verdenskrigens Kanontorden fik en Ende, og den afbrudte Udvikling kunde fortsættes. Nogen udpræget fredelig Periode — arbejdsmæssigt set — blev Efterkrigsaaarene ingenlunde. Kort- og Mærkesystemerne opretholdtes i nogen Tid efter Krigens Ophør. Der gik en rum Tid, før Vareforsyningen kom ind i de samme gode, gamle Baner som før. Efter nogle Aars Forløb kom saa den store Verdenskrise. England gik fra Guldet i 1931, og Danmark fulgte efter. Valutavanskeligheder og Importrestriktioner paafulgte, og Valutacentralen saa Dagens Lys. Den Handelspolitik, som herved førtes i disse Aar, og som bl. a. gik ud paa, at der blev givet bundne Valutabevillinger, d. v. s. at bestemte Varer skulde købes i bestemte Leverandørlande, vendte Urtekræmmerforeningen saavel som

Millioner af Mænd sværger til Gillette

GILLETTE er det Barberblad, der bruges af flest Mænd Verden over. Millioner af Mænd sværger til Gillette og bruger aldrig andet! Aarsagen er ligetil. Gillette-Bladet giver den fineste, tætteste Barbering, fordi det er det skarpeste Barberblad. Denne Skarphed skyldes, at Gillette-Blade fremstilles efter Gillette-Patenter og Gillette-Metoder, som ikke kendes af nogen dansk Fabrik. Et Gillette-Blad er indtil 50 Gange skarpere end almindeligt. Enhver kan sige sig selv, hvad dette betyder for Barberingen.

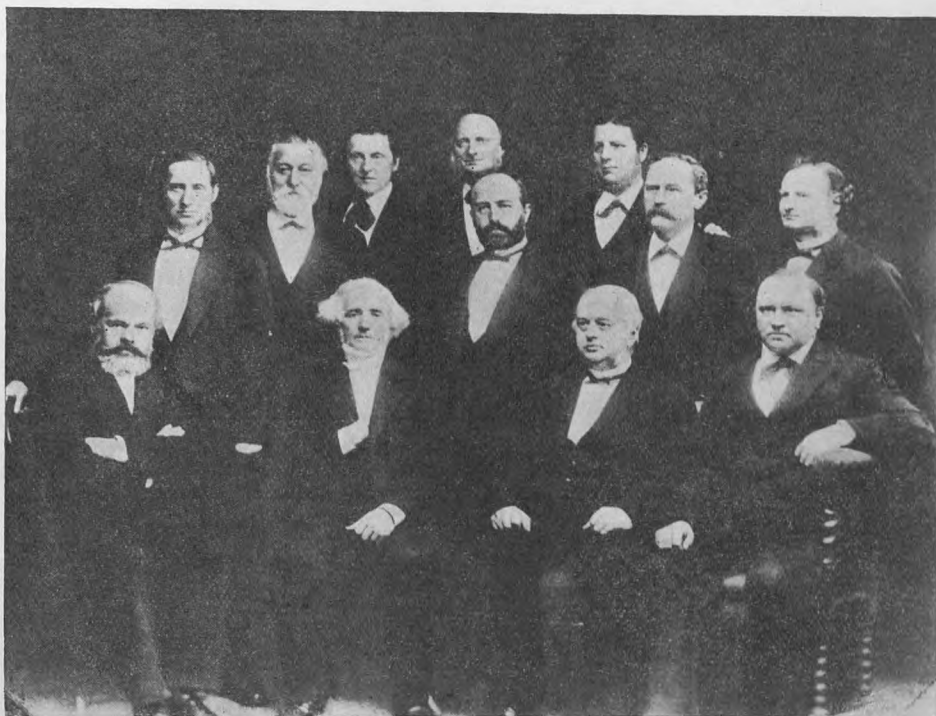

den øvrige Handel sig skarpt imod. Urtekræmmerforeningen — repræsenteret af sin Formand, Købmand Wald, Jensen — kom paa en vis Maade til at indtage en Forgrundspostion i hele Detailhandelens Aktivitet paa dette Felt. Der blev fra Urtekræmmerforeningens Side slaaet kraftigt til Lyd for at faa overført alle saadanne almindelige Forbrugsvarer til Friliste, som ikke kunde fremstilles herhjemme, men som var af Betydning for enhver Husholdning. Det lykkedes Gang paa Gang for Urtekræmmerforeningen at dokumentere, at den gældende Valutaordning foruden at skabe Vare-

dette Arbejde, men naturligvis i nærmeste Forstaaelse med de øvrige Handelsforeninger og Detailhandelens Hovedorganisationer.

+

Saa kom den nuværende Krig, hvis Udbrud naturligvis gjorde et overvældende Indtryk paa alle Udøvere af Detailhandelsvirksomhed her i Landet. Men foran Købmanden laa jo Dagens daglige Dont, hvor trælsom den end monne være, og det kunde ikke nytte at fortvivle. Købmanden har i Dag flere Ting at tage Vare paa end nogensinde

En af Urtekræmmerforeningens første Bestyrelser.

knaphed tillige foraarsagede Varefordyrelse. De af denne vareforsyningsmæssige Situation følgende Ubehageligheder ramte foruden Forbrugerne navnlig Detailhandelen som det sidste Led i Omsætningen. Det mest eklatante Bevis paa Rigtigheden af Urtekræmmerforeningens Dokumentation var Overførelsen af de amerikanske Blommer til Frilisten i 1937. Dette Resultat opnaaedes først efter en meget energisk Indsats fra Urtekræmmerforeningens Side ved dens Formand. Følgen var en Prisnedsættelse, som var langt større, end nogen vist havde regnet med. Publikum kunde herefter ikke alene forsyne sig med billigere Varer, men ogsaa med bedre Kvaliteter. Friliste-Varerne kunde nu importeres derfra, hvor det var bedst og billigst at foretage Indkøbene. Indkøbene skulde nu ikke ske i den begrænsede Mængde og i det bestemte Leverandørland, som en bunden Valutabevilling dekreterede. Saaledes lykkedes det Urtekræmmerforeningen at medvirke til den betydelige Udvidelse af Friliste-Varernes Gruppe, som fandt Sted i Aarene umiddelbart op imod den nuværende Krigs Udbrud. Der er Grund til særlig at fremhæve denne Indsats, fordi Urtekræmmerforeningen som allerede nævnt her stod i Forgrunden i

før, men han har som under sidste Krig ogsaa Urtekræmmerforeningen til at beskæftige sig med Spørgsmaal, som den enkelte vanskeligt eller umuligt kan tage Stilling til eller løse. Urtekræmmerforeningens Arbejdsindsats er i disse sidste Krigs-aar vokset ud over de tidligere kendte Rammer. Problemer som Priskontrol, Maksimalpriser, Rationering, Principper for Avanceberegning og meget, meget mere giver Anledning til Spekulationer, til Drøftelser, til Møder, til Redegørelser i Medlemsbladet o. s. v. Som Eksempel paa, hvor grundigt Urtekræmmerforeningen arbejder, kan nævnes, at man gennem Handelshøjskolens Regnskabslaboratorium undersøger Omsætning og Fortjeneste hos et stort Antal Kolonialforretninger. Formaålet hermed er sagligt og objektivt at dokumentere, under hvilke økonomiske Kaar Kolonialhandelen arbejder i Øjeblikket.

Forhandlingsprotokollerne, Bladets Spalter og Generalforsamlingsberetningerne vidner om, hvad der gøres for at give Kolonialhandelen Retningslinier for og Hjælp til Løsning af Tidens Problemer. Særlig interessant er det at læse de manende og myndige Ord, hvormed Formanden, Wald, Jensen, paa de aarlige Generalforsamlinger har

Cigar- og
Tobaksfabrikanternes Forening
af 20. Juni 1875

karakteriseret Situationen. Paa Generalforsamlingen 1940 udtaltes saaledes: „Ikke eet eneste Angreb er der i de forløbne Maaneder rettet paa Købmanden, mens man under den sidste Verdenskrig stadig var Vidne til saadanne Angreb. Købmandens Stilling nu er rigtig, den eneste rigtige. Det skal den vedblive at være“. Beretningen, — der forelagdes den 26. April, altsaa et Par Uger efter Danmarks Besættelse —, sluttede saaledes: „Situationen kalder nu paa os alle indenfor det danske Samfund og paa godt, samvittighedsfuldt Medarbejderskab fra alle Kredse i Folket til at føre Tilværelsen for os alle videre. Jeg har gennem Medlemsbladet og ogsaa paa anden Vis givet Udtryk for, at ingen nu bedre end de frie, selvstændige Købmænd er i Stand til at tage Stødet i første Omgang — for derefter, selv under alle nuværende og kommende Restriktioner, at assistere de danske Husmødre med Raad og Daad til at leve Livet videre. Tag hver Dags Vanskeligheder og Besvær for sig! Og lev i Troen og Haabet paa, at ovenover Skyerne er Himlen altid blaa, saa vi forhaabentlig atter efter den voldsomme Strid, der raser nu, kan faa Lov til at fortsætte vort Liv som Nation og til at glæde os over et fortsat frit og uafhængigt, et fuldtud selvstændigt Danmark!“

+

I Urtekræmmerforeningens Jubilæumsaar udspilles det store krigsmæssige Opgør fortsat, og store Vanskeligheder kan endnu vente Kolonial-

købmanden og Urtekræmmerforeningen. Med Hensyn til de Krigsaar, der alt er gaaet, bør dog siges, at Kolonialkøbmanden i høj Grad har efterlevet de Retningslinier, som er nævnt ovenfor. Selve Urtekræmmerforeningens Arbejde under Tidens Tryk har ogsaa været baaret oppe af en ukuelig Tro paa, at Vanskeligheder er til for at overvindes.

+

Ved Siden af det faglige Arbejde er den filantropiske Virksomhed en Grundpille i Urtekræmmerforeningen. Herved adskiller Urtekræmmerforeningen sig fra de fleste andre Handelsorganisationer, idet disse enten udelukkende røgter faglige Gøremaal eller i hvert Fald kun i forholdsvis ringe Grad har Midler til at løse betydelige filantropiske Opgaver.

At yde Hjælp til nødstedte og trængende Medlemmer og disses Enker var allerede et Led i det gamle Urtekræmmerlaugs Arbejde, og Foreningens første Stiftelse stammer ogsaa fra Laugstiden. Beslutningen om at oprette en saadan vedtoges paa en Laugssamling i 1834. Det lykkedes dog først at faa den færdigbygget i 1845. Den laa i Hoppenslænge, nu Hinegade. Der kunde straks tildeles 6 Urtekræmmere og 14 Enker Friboliger deri. Stiftelsen indviedes paa højtidelig Vis ved, at Kong Christian den Ottende og Dronning Caroline Amalie besøgte Stiftelsen. Det hedder herom i Laugsprotokollens Referat: „Efter at Deres Majestæter havde beset alle Lejlighederne, ja, endog Lofterne,

Skandinavisk Kaffe- & Kakao-Kompani

AKTIESELSKAB

FRIHAVNEN
KØBENHAVN Ø.
C. 9825

ODENSE
AARHUS
AALBORG
HOLSTEBRO
SØNDERBORG

- de 8 berømte

Generalagent

LOUIS WOLF

HAUSERPLADS 32

KØBENHAVN K. — TELEFON 4095 - 1077

bevidnede Hans Majestæt Kongen Forsamlingen sin særdeles Tilfredshed og ønskede Stiftelsen alt Held og Velsignelse“.

Paa Generalforsamlingen i 1863 vedtoges det at bygge endnu en Stiftelse, som placeredes i Søgade (nu Læssøesgade). Den blev færdig i 1866, og der tildeltes da Fribolig til 20 Personer.

Disse to Stiftelser tilfredsstillede Datidens Krav udmærket, men kunde ikke i det lange Løb være tidssvarende. Man drøftede i flere Aar forskellige Muligheder for at opføre en ny, større og mere moderne Stiftelse, og man bestemte sig for Køb af en Række Grunde i Ægirsgade. Her byggedes det store, imponerende Kompleks med Opgangene Ægirsgade Nr. 55—65, Nannasgade 18—20 og Balders Plads 1—3. Den nye Stiftelse indviedes i 1902. Den rummer 52 velindrettede og med moderne Bekvemmeligheder forsynede Lejligheder, der bortgives som Friboliger, og desuden et Antal Lejligheder, som udlejes. Forbedringer og Udvidelser er stadig blevet gennemført, og det har været en kær Pligt for Urtekræmmerforeningens Ledelse gennem Aarene at gøre alt for at forvalte og øge de Kapitaler, som tidligere Generationers Urtekræmmere og Venner af Kolonialbranchen har stillet til Raadighed for Standens værdige trængende.

Der hører til Stiftelsen en ca. 2000 Kvadratmeter stor Have med Lysthuse og hyggelige Siddepladser, hvor de Gamle kan nyde Solskinnet og Synet af det grønne. I Stueetagen er der en stor Forsamlingsaal, der benyttes af Stiftelsens Beboere som

Læse- og Opholdssal. Her er der Bibliotek, Klaver og Radio. I 1926 blev der i Stueetagens Højde bygget ud i Haven et Lokale, der kan huse ca. 100 siddende Gæster, til Mødeaftener endda en Del flere. Her kan der afholdes mindre Fester og Sammenkomster for Foreningens Medlemmer. I 1927, da Stiftelsen holdt 25-Aars Jubilæum, fik Urtekræmmerforeningens Ledelse mange Beviser paa, hvor paaskønnet denne betydningsfulde Side af Urtekræmmerforeningens Virksomhed er, ikke alene indenfor selve Branchen, men i Handelskredse iøvrigt saavel som af den store Offentlighed.

Med nogle af Friboligerne er der forbundet Ud- deling af Legater, og herudover raader Urtekræmmerforeningen over en meget anselig Legatformue. Urtekræmmerforeningens Status balancerer med ca. 800.000 Kr. En Del af Legatkapitalen stammer fra Laugstiden, men Hovedparten af de nævnte Pengesummer er dog stillet til Urtekræmmerforeningens Raadighed i de seneste Aartier. Efterhaanden som Trangen til Understøttelse er blevet større og større, har Offerviljen glædeligvis ogsaa været i stadig Vækst. Der er givet Legater og Gaver af Foreningens egne Medlemmer, af Mænd, som er knyttet til Virksomheder, der fabrikerer eller sælger til Kolonialkøbmændene, eller af Folk, hvis Forældre har nydt godt af Urtekræmmerforeningens Støtte, og som nu vælger denne smukke og værdige Maade at sige Tak paa. Hvor omfattende Urtekræmmerforeningens filantropiske Arbejde er, faar man et Indtryk af, naar man hører, at der i de senere Aar i Form af Bortgivelse af

ETABL. 1825

INREGISTRERET VAREMÆRKE

Christian F. Kehlet A/s

DANMARKS ÆLDSTE CHOKOLAEDEFABRIK

KØBENHAVN

BRØDR. CLOËTTA A/s

CHOKOLAEDEFABRIK

ETABL. 1862

KØBENHAVN

AGGERBECK'S

Sæber

Grand Prix Paris

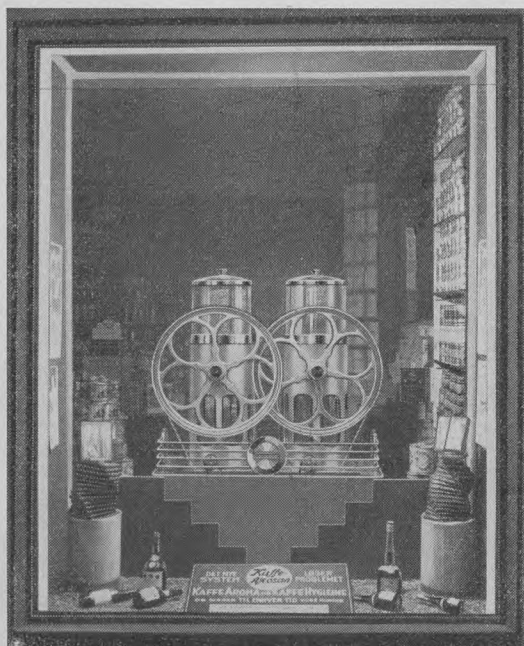

KAFFE-AJCOSAN

— det nye System, til rationel Kaffeformaling — bliver en uundværlig Medhjælper ved Kaffesalget i den kommende Tid

Kaffe-Ajcosan

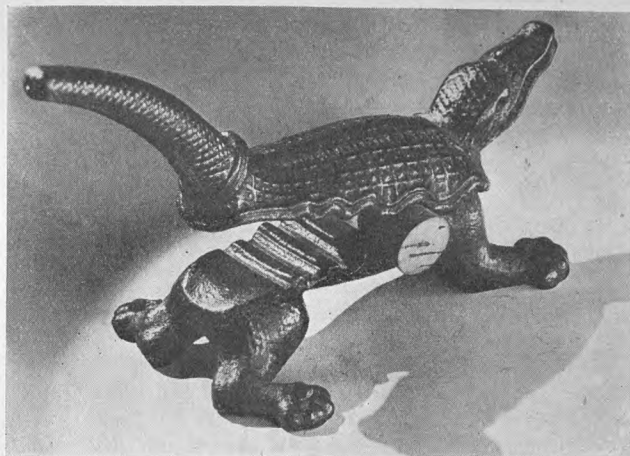
koncentrerer Kaffens Aroma og Smag ved Opbevaring og Formaling i luft-tætte Glas cylindre og maler Kaffen synligt for Publikum.

Kaffe-Ajcosan

aftapper automatisk, under hermetisk Lukke, Kaffen direkte i Posen og ophæver det ellers uundgaaelige Formalings- og Ekspeditions-spild af Kaffe.

A. JØRGENSEN & CO. — JAGTVEJ 157 — KØBENHAVN

Gammel Prop-Klemmer.

Friboliger og Legatportioner er ydet mellem 30- og 40.000 Kr. om Aaret. Dette vil sige, at Urtekræmmerforeningen i den sidste Menneskealder har anvendt omkring 1 Million Kroner i filantropisk Øjemed — en for en Handelsforening ret usædvanlig storstilet Godgørehed.

Naar man betragter Urtekræmmerforeningens Regnskab, faar man — foruden af de store Tal — et levende Indtryk af, hvor omfattende det filantropiske Arbejde er. Regnskabet er nemlig opdelt i en Række forskellige Grupper, idet Beløb er reserveret til forskellige Formaal. Saaledes henstaar et Beløb til Oprettelse af et fremtidigt Ferie- og

Hvilehjem. I Regnskabet for Urtekræmmerforeningens Understøttelsesfond indgaar bl. a. en Række Pengegaver fra forskellige af Urtekræmmerforeningens Venner til Afholdelse af den aarlige Skovtur for Stiftelsens Beboere og til Julefesten i Stiftelsen. Der afholdes ogsaa hvert Aar derude den saakaldte „Richsfest“ paa afdøde Fabrikant Adolph Richs Fødselsdag. Fabrikant Rich skænkede i 1911 intet mindre end en Formue — 50.000 Kr. — til Understøttelsesfondet. Hver d. 23. Oktober stiller Adolph Richs Frue et Beløb til Raadighed, saaledes at de gamle Beboere i Stiftelsen herfor kan fejre Mindedagen, — en overordentlig smuk Tanke.

Blandt Foreningens større Legatformuer maa ogsaa nævnes Assurancefonden, som i sin Fundats udelukkende er bestemt for Stiftelsens Beboere. I 1897 paabegyndtes den saakaldte Bøsseindsamling, hvortil Gross, O. G. Lemvigh-Müller tog Initiativet, og hvis Formaal er at skaffe flere Friboliger i Stiftelsen. Gennem adskillige Aar arbejdede Lemvigh-Müller med stor Interesse og Trofasthed for denne Sag. Til dette Formaal har Urtekræmmerforeningen den Glæde fortsat at modtage Gaver fra forskellig Side.

Endvidere maa nævnes „Colonialvarehandlerforeningens Laane- og Hjælpekasse“, som arbejder i nøje Tilknytning til Urtekræmmerforeningen. Den har gennem Aarene opsparet sig en betydelig Kapital og er derved i Stand til at gøre meget godt.

+

Axel Petersen & Fritsche

Aktieselskab

Niels Juels Gade 9

Kaffe og Sukker en gros

Central 1911

Central 1289

Vort Jubilæumsønske: Paa snarligt Gensyn

TIL AL VASK OG RENLIGHED

We-Pe
 PRODUKTER

Worning & Petersen
 VEJLE SÆBEFABRIK A/S

Foruden det faglige og filantropiske Arbejde har Urtekræmmerforeningen stedse søgt at skabe det rette Sammenhold og den fornødne Samfølelse mellem Medlemmerne ved Afholdelse af forskellige, snart fornøjelige og snart mere fagprægede Arrangementer. Bl. a. arrangeres der nogle Gange hvert Aar saavel rent underholdende Aftener for Medlemmerne som faglige Møder, paa hvilke sidste mange interessante Handelsproblemer er blevet klarlagt og drøftet.

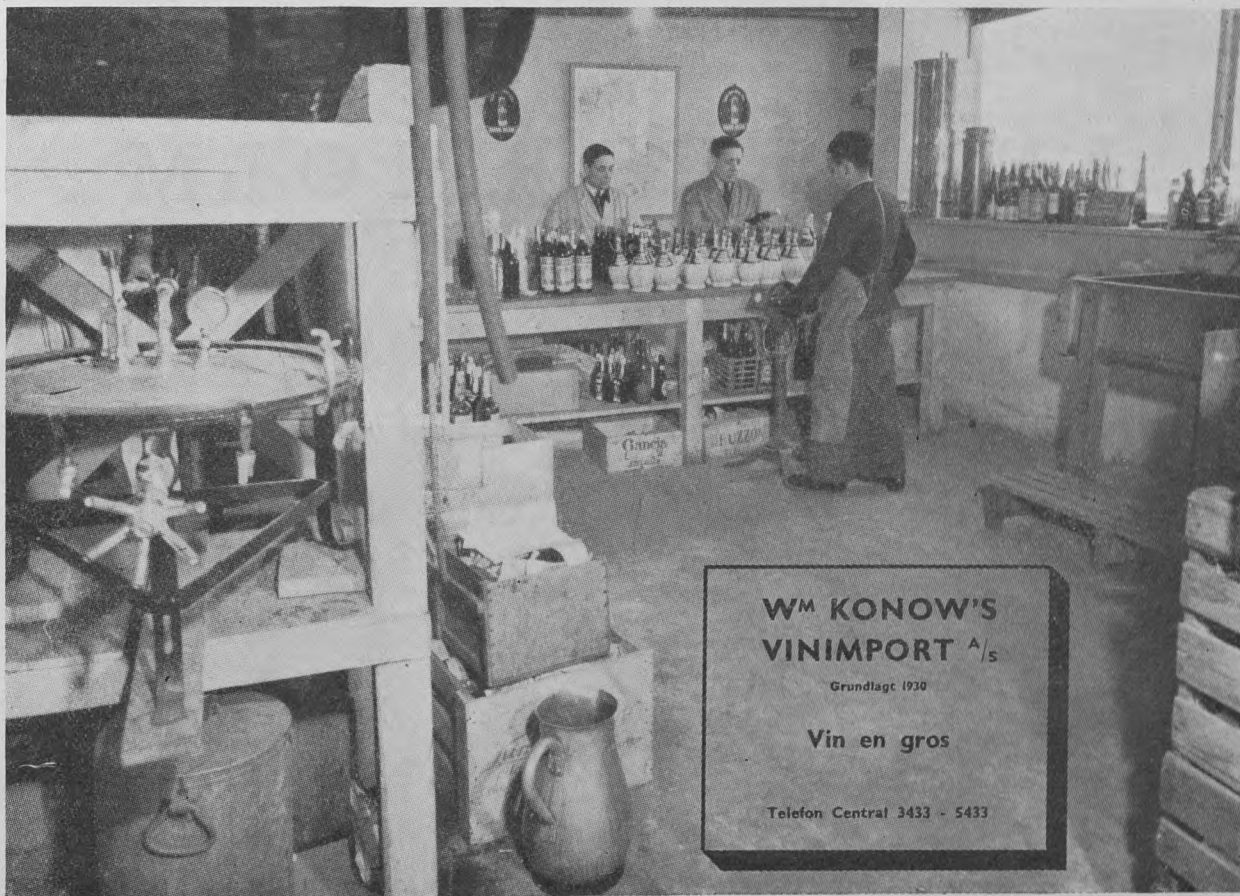
Det Arbejde, der er gjort, og de Resultater, der er opnaaet af Urtekræmmerforeningen gennem de mange Aar, kunde ikke være blevet til Virkelighed, om det ikke var lykkedes til mange forskellige Sider at etablere et Samarbejde. Kolonialbranchens Vareudvalg er jo saa vidtspændende og mangeartet, at de forskellige Varers Forsyningsproblemer m. v. ganske naturligt maa sortere under mange forskellige Instanser og Embedsmænd, ligesom Varerne jo leveres til Kolonial-Detailhandelen fra et meget stort Antal Leverandører saavel i Ind- som i Udland.

Først og fremmest har Urtekræmmerforeningen ifølge Sagens Natur været i Kontakt med Handelens eget Ministerium, dels med de skiftende Ministre og dels hos de dygtige og erfarne Embedsmænd i Administrationen. Samvirket mellem Myndighederne og Erhvervene har altid været mest paakrævet i Krigs- og Krisetider. Under forrige Verdenskrig lagdes Grunden til det faste Samarbejde, der nu er i Stand. Det er under den nuværende Krig faktisk saaledes, at det Offentliges

Indgreb i Handelens Virke i Forvejen drøftes med de behørigte Organisationer. Disse har herved en særdeles hensigtsmæssig Lejlighed til at øve Indflydelse paa den rent praktiske Udformning af de mange overordentlige Foranstaltninger af forskellig Natur, som ser Dagens Lys i disse Aar, og som jo er uafvendelige. Som københavnsk Forening har Urtekræmmerforeningen naturligvis gennem Aarene ogsaa haft meget med Københavns Bystyre og Politi at gøre, og ogsaa her har der udviklet sig et godt og tillidsfuldt Samarbejde.

Urtekræmmerforeningen har Tid til anden været i Forbindelse med overordentlig mange forskellige Erhvervsorganisationer, saasom Grosserer-Societetet, de forskellige Leverandør-Foreninger indenfor Kolonialbranchen, Provinshandelskammeret og De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark. Der har ofte været Ting, som skulde drøftes, og der har været Lejligheder, hvor en Fællesoptræden har været ønskelig og er blevet gennemført.

Et særlig intimt Samarbejde er i det sidste halve Aarhundrede gennemført med de Foreninger, som er samlet under De danske Handelsforeningers Fællesorganisation. Som allerede nævnt var Urtekræmmerforeningen en af de tre københavnske Handelsforeninger, som begyndte Samarbejdet indenfor Hovedstadens Handel, og den var en af dem, som indbød til det stiftende Møde i 1890, hvorved ialt 14 københavnske Handelsforeninger enedes om at bringe Samarbejdet ind under faste Former. Man kan sige, at Urtekræmmerforeningen

A. W. KIRKEBYE ^{A/S}

BERNSTORFFSGADE 40, KØBENHAVN V.

Frugt

Kolonial

Kartofler

Konserver

Løg

Central 8180 SALGSAFDELINGEN

ANDREAS P. HOLM

VINHANDEL EN GROS

TORANO VINE

Gl. Kongevej 152

København V.

ganske naturligt maatte være en Hovedhjørneste-
n i Fællesorganisationens Opbygning i Kraft af den
centrale Stilling, Kolonialbranchen indtager inden-
for den danske Detailhandel. Men det er værd at
fremhæve, at som Urtekræmmerforeningen maa
formenes at have haft Betydning for Fællesorgani-

sationen i denne Henseende, saaledes har Urte-
kræmmerforeningen stedse nydt mange Fordele
ved at deltage i det store, samlende Organisations-
arbejde indenfor Detailhandelen. Mange Forslag
og Ønsker, som Urtekræmmerforeningen har øn-
sket fremsat vedrørende sin Branche, har faaet

Formanden Wald. Jensen.

ANTHONBERG

AKTIESELSKAB

CHOKOLADE-, KONFEKT- & MARCIPANFABRIK

Bryggeriet

STJERNEN

*Øl og
Mineralvande*

Oatine

BEVAR DERES TEINT

frisk og ungdommelig

Oatine ernærer og bevarer Huden, renser Porerne fuldstændig for irriterende Støv og Smuds.

Det gælder om at give Huden den rette Næring og Beskyttelse gennem Oatine - denne fine Creme, som bevarer Teintens ungdommelige Skær, den anvendes baade som Dag- og Natcreme.

OATINE CREME og
OATINE SNOW —
OATINE SKIN TONIC
OATINE VELLUGTENDE
BADESALT etc.

Prøv den nye
kombinerede Læbe- og
Kindrødt, som leveres
i Farverne:
LYS - BLOND - MØRK

Faas i alle
Parfumerier

Køb derfor **Oatine** i Dag og følg den vedlagte
Brugsanvisning. — Forlang udtrykkelig **Oatine** og
tilbagevis alle Efterligninger.

THE OATINE CO. A/S - KØBENHAVN K

større Slagkraft og Vægt, naar det var Fællesrepræsentationen — senere Fællesorganisationen —, der førte dem frem.

Den nære Forbindelse mellem Hovedorganisationen og Urtekræmmerforeningen har bl. a. manifesteret sig ved, at Urtekræmmerforeningens skiftende Formænd i Reglen ogsaa har været betroet store Tillidshverv indenfor Fællesorganisationen. Urtekræmmer N. E. Hellfach, som beklædte Urtekræmmerforeningens Formandsplads fra 1883—1892, valgtes til Næstformand i Samvirksomheden mellem de 14 københavnske Handelsforeninger, som var den første Spire til den nuværende Fællesorganisation. Urtekræmmer Chr. A. Munck (Formand fra 1893—1911) var Formand for De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation fra 1897 til sin Død i 1911. Han øvede paa denne Post en meget betydningsfuld Gerning. Købmand Glindemann-Nielsen var indenfor samme Aaremaal, som han beklædte Urtekræmmerforeningens Formandspost, tillige Næstformand i Fællesrepræsentationen (1917—1921). Købmand Fritz Paustian (Formand 1921—35) var Medlem af Fællesrepræsentationens Forretningsudvalg i 23 Aar, nemlig fra 1912 til sin Død. Købmand Georg Hansen (Formand 1935—36) var Viceformand i Fællesrepræsentationen fra 1930—40. Den nuværende Formand, Amsraadsmedlem, Købmand Wald. Jensen (Formand fra 1936) indtraadte ved Fritz Paustians Død i Fællesrepræsentationens Forretningsudvalg og beklæder nu Posten som 1. Viceformand i Hovedorganisationen.

Urtekræmmerforeningens Arbejde har gennem Tiderne været baaret oppe af Medlemskredsens, altsaa selve Branchens Krav og Ønsker, dens Problemer og Vanskeligheder. Men det har for Foreningens Arbejde og Position været af uvurderlig Værdi, at man har haft Mænd af rette Støbning, Position og Hjertelag i Spidsen. I det gamle Urtekræmmerlaug afløste 23 Oldermænd hinanden gennem de ca. 175 Aar, Lauget eksisterede. Af Formænd for Urtekræmmerforeningen har der ialt været 11, iberegnet den første, som var identisk med den sidste Oldemand, og endvidere den nuværende Formand. De fleste af Formændene er nævnt foran under Omtalen af Fællesorganisationen. Her skal supplerende oplyses, at den første Formand, H. B. Schaldemose, fungerede indtil 1866. Han afløstes af R. Steensballe (1867—80), som igen remplaceredes af Martin Jensen (1880—1883), hvis Efterfølger var ovennævnte N. E. Hellfach. Conrad Rømer var Formand 1892—93 og Cordius Hansen fra 1911—17.

Ved Siden af Formanden har den til enhver Tid siddende Bestyrelse gjort et stort Stykke Arbejde i Standens Interesse. Foreningens nuværende Formand har smukt udtrykt dette i en Tale, han holdt ved Jubilæumsfesten i 1937 som Svar paa en Hyldest, som blev bragt ham af Næstformanden, Købmand A. Moesgaard. „Man vilde kende mig daarligt, hvis man ventede, jeg skulde sige, at jeg er enig med min Næstformand i de altfor smukke Ord. Hemmeligheden ved det Hele er ikke Stjernekomedie. Det er ikke en enkelt Mand, der er i

AKTIESELSKABET

N. N. BLUMENSAADTS FABRIKER

SÆBE - PARFUMERI - KEMISK - TEKNISK - FABRIKER

Grundlagt 1835

KØBENHAVN

Telefon Central 9252

ODENSE

Telefon 60
(Flere Linier)

HARTZ PICKLES

Piccalilli

Mustard-Sauce

Mixed-Pickles

Lobster-Sauce

Remouladepickles

Tomato-Catchup

English-Sauce

Kødbyen.

Halmtorvet 25 - Eva 767.

Høkerboderne 16 - Eva 1173.

Jettadam Fabrikker

København S.

Telf.: *C. 7318-C. 2805.

Kvalitetsmærket
for kemiske

Husholdnings-Artikler

KKKK FABRIKKER A/S

Fabriken St. Helena

Grundlagt 1898

Danasvej 4-6

Telf. C.*4543

Stand til at lede en Forening. Det, det drejer sig om, er Samspillet, Sammenholdet imellem Bestyrelsen. Enhver af de Herrer ved, at der kræves et Stykke Arbejde af dem . . .“ Blandt de mange, som gennem Tiden har gjort en Indsats som den af Formanden skildrede, skal her fremhæves For-

eningens Æresmedlem gennem mange Aar, Købmand C. E. Petersen, som forud for denne sin Udnævnelse i 1935 havde gjort et stort Arbejde indenfor Bestyrelsen gennem ikke mindre end 33 Aar, et Arbejde, som med Rette er blevet paa-skønnet med den i Urtekræmmerforeningen saa

Urtekræmmerforeningens Bestyrelse og Embedsmænd 1943.

For Bordenden Formanden, Kbm. Wald. Jensen.

Paa Formandens højre Side Næstformanden, Kbm. A. Moesgaard, Red. Lützow Georgsen, Kbm. M. Buch, Kbm. Arne Kjems og Kbm. Carlo Laursen.

Paa Formandens venstre Side Kontorchef Boye Meyer, Kbm. Homann Erichsen, Kbm. A. Ingerslev, Kbm. Viggo Jørgensen og Kbm. Poul Buttrup.

KAFFE

KAFFE-ERSTATNING

THE

THE-ERSTATNING

BRASILKO

Søeborg

danske Chokolader

A. Søeborgs Fabriker A/s

A. C. GAMÉL

Etableret 1805

Ældste Kaffebrenneri i Norden

Brændt Kaffe & The
en gros

Rosenborggade 5

Telf. C. 2166 - 2186 - 2188

Københavns Dragée-Bonbons Fabrik A/s

Nyhavn 31

C. 1703

C. 8437

M. V. Jensen Stausholms

Vinkælder.

Indeh.: A. Hilmar Jensen

Nansengade 47

København K.

Telf. Central 182 & 1223.

sjældne Hæderstitel. Foreningens tidligere Æresmedlemmer, Fabrikant Adolph Rich, udnævnt 1911, og Købmand O. G. Lemvig-Müller, udnævnt 1929, afgik ved Døden henholdsvis i 1923 og 1938. Udenfor Bestyrelsens Kreds bør særlig fremhæves Urtekræmmerforeningens Sekretær, cand. polit. Boye Meyer, som leder hele det omfattende administrative og kontormæssige Arbejde og gaar op i dette med Liv og Sjæl. Ligeledes maa nævnes Foreningens juridiske Konsulent gennem en Menneskealder, Overretssagfører O. K. Magnussen, som har været en utrættelig Forkæmper for at skabe Retsbevidsthed og opretholde Retsbevidsthed indenfor Handelsjuraen, og som iøvrigt paa udmærket Vis har ledet den aarlige Generalforsamling Aar efter Aar.

Kontorchef Boye Meyer.

Urtekræmmerforeningens Medlemstal har i de senere Aar været i jævn og konstant Stigning. Ved Laugets Oprettelse var der omkring 70 Laugsmedlemmer, og da det ophørte i 1861, var der 413 Medlemmer i Laugsprotokollen. Af disse gik 383 ind i den nye Urtekræmmerforening, som nu har 854 virkelige Medlemmer og 72 ekstraordinære (Grossister, Fabrikanter og andre Venner af Urtekræmmerforeningen).

Vedrørende Foreningens interne Liv skal slutelig anføres nogle Oplysninger om dens Medlemsblad. Urtekræmmerforeningen har stedse haft Forstaaelse for, hvilken Betydning det har for en Forening at have et Medlemsblad ikke alene som Bindeled mellem Medlemmerne indbyrdes og mellem disse og Foreningens Ledelse, men ogsaa udadtil som Talerør overfor Offentligheden. Der er gjort forskellige Forsøg paa at skabe et saadant Blad i stor Stil, indtil man sluttelig er standset ved Bladet i dets nuværende, rent faglige Form. Første Gang Urtekræmmerforeningen udgav et Medlemsblad, „Handels-Avisen“, var i 1894. Bladets Forhold ser med moderne Øjne noget brogede ud: det var Urtekræmmerforeningen, der udgav det. Det var beregnet til at skulle læses af samtlige Medlemmer af de til Fællesrepræsentationen knyttede Foreninger, og det var en Blomsterhandler (Viggo Alstrup), der var Redaktør, idet Urtekræmmerforeningens Formand, Chr. A. Munck, dog stod som Ansvarhavende. Urtekræmmer Fr. Aubeck var

Carl Krumbak & Co.

Vesterbrogade 69, Mezz.
København V.

Telefoner:

Kontor: Central 3409

Eksped.: Central 4511 - Eva 2109

Vin en gros

Gennem 3 Generationer -

har vort Firma fremstillet Emballage til Kolonial- og Urtekræmmerbranchens Leverandører - Tiderne har været skiftende, men Kvaliteten paa vor Emballage har altid været den bedste - vort „W“ Garantimærke vil som altid borge herfor.

Waldorff

PAPIR INDUSTRI A/S

• C. 4815

Emballage

KØBENHAVN S.

VÆLG DET BEDSTE

Taffel og Sylteeddike

KLINTEBERG FABRIKER - ODENSE

PLUMROSE

EXPORT KONSERVES

A/S P. & S. PLUM - KØBENHAVN

HANS JUST

GRUNDLAGT 1867

OVOMALTINE

Æg, Mælk og Malt

A/S DR. A. WANDER . FREDERIKSSUNDSVEJ 378 . YRSA 314

Bladets Forretningsfører. „Handels-Avisen” udkom i 2 Aar. Først i 1918 startedes Urtekræmmerforeningens Medlemsblad, som det nu findes. Det redigeredes af Foreningens Kasserer, C. L. Christiansen, indtil dennes Død i 1937.

Derefter overdroges Redaktionen til Redaktør Fr. Lützw Georgsen. Urtekræmmerforeningens

Red. Georgsen.

Medlemsblad ligger paa et meget højt Niveau som Fagblad betragtet, baade hvad angaar dets journalistiske Form og dets faglige Værdi. Dette ses bl. a. af, at det er et af de Handelsblade, som hyppigst citeres i Dagspressen.

+

Det er foran søgt paavist, hvorledes det Arbejde, vore Dages Urtekræmmerforening præsterer, udviser baade Forskelligheder og Lighedspunkter med det gamle, hæderkronede Urtekræmmerlaugs Virke. Hvad selve det handelsmæssige Arbejde i Urtekræmmerforeningerne angaar, kan der paa lignende Maade nævnes Træk, som er forskellige fra Fortidens Handel, og andre, som udviser Lighed hermed. Paa dette Punkt er det vel nok Forskellighederne, der springer mest i Øjnene. Man tænke eksempelvis paa de Ændringer, som Kolonialbutikernes Vareudvalg er undergaaet i de svundne 250 Aar. De oprindelige Kolonialvarer fra de egentlige Kolonialomraader er i Tidens Løb blevet suppleret med mange andre, som kommer fra Produktionssteder, der ligger nærmere Danmark, f. Eks. forskellige Frugter og Vine fra Sydeuropa. Endvidere hører overordentlig mange danske Produkter i vore Dage ind under Kolonialvarerne, bl. a. Mel og Kartoffelmel, Margarine (der ganske vist fremstilles af oversøiske Raastoffer, men dog tilvirkes paa dansk Grund), Kaffetilsætning, Sprit, Gær og Eddike og ikke mindst det danske Sukker. De oprindelige Kolonialvarers Monopolstilling — som Krydderiernes — er svækket ved Fremkomsten af mange Essenser, som ogsaa i normale Tider tilvirkes af den danske kemisk-tekniske Industri. Endelig har den moderne Konserveringsteknik bragt mange tidligere ukendte Varer ind i Kolonialbutikernes Vareudvalg, saasom henkogte og stegte Fødemidler, tørrede Grøntsager o. m. m. Et stort Spring er der ogsaa fra Butikernes Indretning og Udseende før og nu, mellem den reklame-mæssige Udnyttelse af Vinduerne, og mellem Salgsarbejdets og Kundebetjeningens Former i det

PRÆCISIONS
Frigangs-Kaffemølle .

Schroder & Jørgensens. Eftf.
Grundlagt 1830

VESTERFÆLLEDVEJ 58
(tidl. Vodroffsvej 6)

CENTRAL 2942

KØBENHAVN V.

GRUNDLAGT 1830

NORDENS ÆLDSTE KAFFEMØLLEFABRIK

A. P. PETERSEN

Kong Georgsvej 13
København F
Telf. Central 8681

Alt i
Fabrikationsartikler

„DRONNING“ FISKEKONSERVES

A/s SKAGERAK FISKEINDUSTRI
SKAGEN

- en

Haribo

best seller

SKIOPER SKRAK
SKRAA

HARIBO LAKRIDS A/s KØBENHAVN F.

CHR. HOELGAARD

Rex

Indregistr. Varem.

Flæsketorvet 38, Telefon 2082 - 13040

Hele taget. Saaledes kan man fortsætte fra den ene Del af Urtekramhandelen til den anden.

Lighedspunkter er der dog ogsaa, og fremfor alt dette, at Kolonialbutikken nu som før rummer alt, hvad Husmoderen har Brug for til Husholdningen og til Hjemmet i det Hele taget. Et særdeles vigtigt Lighedspunkt er det ogsaa, at Kolonialkøbmanden nu som før føler sig som den kyndige og ansvarsbevidste Raadgiver og Vejleder for Kundene i det meget vigtige Spørgsmaal der hedder:

det daglige Forbrug. Bag den Indsats, som de københavnske Urtekrammeres faglige Organisation har gennemført gennem nu et kvart Aartusinde, har altid ligget Bevidstheden om, at denne Handel i Samfundslivet skulde udøves bedst muligt. Der er Tradition herfor, — og det er en af de gode, gamle Traditioner indenfor Urtekrammerforeningen, som vil blive fortsat ud i Fremtiden, — hvordan denne saa end monne forme sig for Handelen og for hele det danske Samfund.

Til Urtekrammerforeningens 250 Aars Dag
KB Knæk ønsker til Lykke — en given Sag!
Vel kendte Femte Christian ej vort Brød,
men nu om Dage det har ej hermed Nød;
thi ved Danske Købmænds Hjælp og rosende Ord
fattes ej mere **KB KNÆK** paa Husmoderens Bord.

KØBENHAVNS KNÆKBRØDSFABRIK A S

Anker

KASSEAPPARATER

Europas største

Kasseapparatfabrik.

Ratebetaling indrømmes.

Eneforhandling

Christian Bruhn

Vestervoldgade 83 C. 15551

Anker

**PENGE- OG DOKUMENTSKABE
INDMURINGSBOXE**

BRAND - DIRKEFRI OG STYRTSIKRE

TLF. C. *15551

Viggo Hamann

Grundlagt 1900

Inaregade 4

Postgira 20949

Telefoner: Central 2505 & 12.801 & Byen 8005

Aktieselskabet

”O T A”

De forenede Havre- og Rismøller

København

— Nakskov

gratulerer

Aktieselskabet

Frihavnens Kaffe Kompagni

Brænderier i Frihavnen
og Vestergade

København K. Vestergade 20
C. 6611 - 15211

Kaffe Erstatning

The Erstatning

— *den med Løven*

EXTRAFIN
CAMPONG

Den smukke Solnedgang

Et Besøg i Urtekræmmerforeningens Stiftelse i Ægirsgade

Ordet *Stiftelse* er ikke noget kønt Ord. Det er et underligt stift og kedeligt Ord. Der er ingen *Hjertelighed* i den *Betegnelse* for *Husly*, — nej, maa man saa bede om Ordet *Hjem*. Det har *Blodets røde Farve*. Der banker et varmt, levende *Menneskehjerte* i Ordet *Hjem*, men „*Stiftelse*“ er graat og trist som en *Novemberdag*. *Gustav Wied* har i en af sine *Enaktere* givet et skarpt og vittigt *Billede* af de *Gamles Liv* paa en *Stiftelse*, og kommer man lige fra *Læsningen* af denne lille, lidt bedske *Skildring* af gamle *Menneskers Dagligliv*, er man maaske tilbøjelig til at mene, at *Alderdommens Skov* er befolket udelukkende med gamle *Særlinge* — knortede og forvredne *Mennesketræer*, der staar og ømmer sig over de *Ar* og *Skrammer*, det ubarmhjertige *Liv* har givet dem i *Barken*.

Jeg fik mit *Syn* paa mangt og meget revideret ved at aflægge *Urtekræmmerforeningens Stiftelse* i *Ægirsgade* et *Besøg*.

Jeg har altid holdt uendelig meget af ældre

Mennesker, og efter at jeg havde opholdt mig et *Par Timer* i den røde *Borg* i den lange, *mennesketætte Gade*, der fik *Navn* efter en af de gamle *Guder*, havde jeg faaet endnu mere *Sympati* for de *hvide Haars Land*.

Det her kan ikke være nogen rigtig *Stiftelse*, tænkte jeg, da jeg traadte ind paa *Kontorchef Boye Meyers Kontor*. Og der sad *Manden*, der til daglig har *Forbindelse* med *Husets Beboere*, — et lunt og venligt *Smil* bag *Brilleglassene* fortalte mig, at *Disciplin* og *Orden* kan udmærket godt være i *Familie* med *Hensynsfuldhed* og *Imødekommenhed*.

Det var vanskeligt at bestemme sig til, hvem *Besøget* skulde gælde: „De er saamænd allesammen lige rare og flinke, men jeg tror, at De i *Hr. Kirchhoff Aagesen* og *Fru Juel Bruun* vil møde to af de helt rigtige *Repræsentanter* for *Aanden* i *Urtekræmmerforeningens Stiftelse*,” sagde *Kontorchefen*.

Og saa ringede jeg paa hos *Hr. Aagesen*. En

^A/_s **Fyens Konserverfabrik**

^A/_s **Fyens Vin Kompagni**

Odense: Telefon 1470

København: Central 12406

Gentlemen
foretrækker
Tonic Water!

ROSENBORG BRØNDANSTALT

SØDRING & CO.

DANSK CHAMPIGNON INDUSTRI

AKTIESELSKAB

FABRIK OG KONTOR:
SØBORG HOVEDGADE 31
SØBORG

TELEFON:
SØBORG 2418

TELEGR.-ADR.:
DANITON, KØBENHAVN

Odense Konserverfabrik

Odense

fremstiller Kvalitetsvarer:

Frugtkonserver,
Grøntkonserver,
Marmelade og
Frugtsafter

HAANDVÆRKERBANKEN

I KJØBENHAVN - AKTIESELSKAB
STIFTET 1867
AMAGERTORV 24 TELEFON C. 8135

AFDELINGER:

AMAGER AFDELING
Amagerbrogade 52
Telefon C. 13618 og C. 13644

BRØNSHØJ AFDELING
Frederikssundsvej 145
Telefon Bella 70

HERLEV BANK
Stationsvej 1 - Hj. af
Herlev Hovedgade
Telefon Yrsa 141

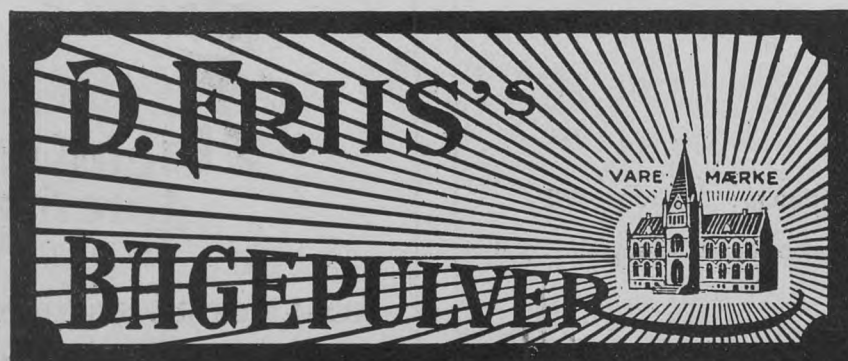
KØDBY AFDELING
Halmtorvet 25
Telefon C. 10484 og Vester 4484

NØRREBRO AFDELING
Nørrebrogade 9
Telefon C. 16550

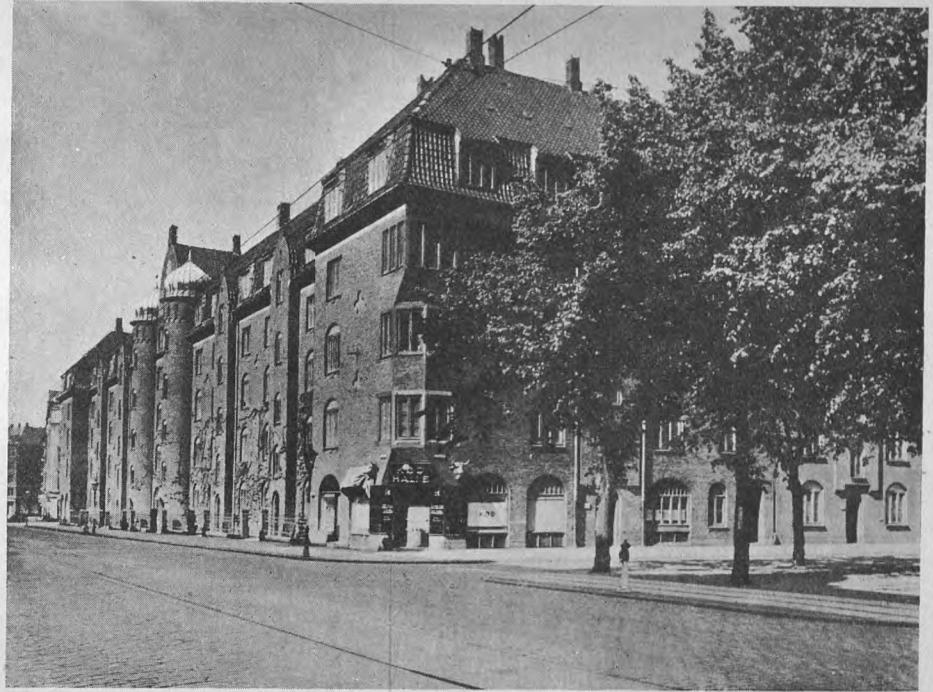
VESTERBRO AFDELING
Vesterbrogade 63
Telefon C. 16722

VIBENSHUS AFDELING
Strandvejen 1
Telefon C. 16835

ØSTERBRO AFDELING
Triangeln 3
Telefon C. 9040 og C. 3890

Urtekrammerforeningens
Stiftelse, Ægirsgade.

nydelig gammel Herre, der enten kunde ligne en
fhv. Departementschef eller en Pastor emeritus,
bad mig indenfor i sine to hyggelige Stuer, der
fortæller om Klunketidens langsomme Vejtræk-
ning.

Hr. Aagesen, der er 78 Aar, peger med Stolthed
paa en af Væggens Prydelser: en Samling fint ud-
førte Silhouetter af Rococotidens Damer og Her-
rer:

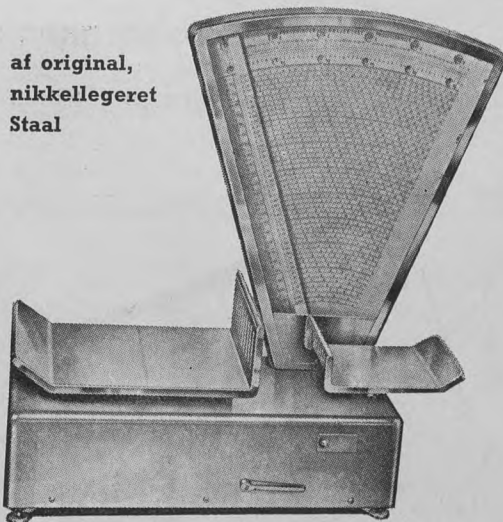
„Ja, det er mine Forfædre Kirchhofferne.“

Se først

WITTENBORGS DOBBELTVÆGT

i rustfrit Staal

af original,
nikkellegeret
Staal

A/s Wittenborgs Automatfabriker
Studiestræde 51 - Tlf. *C. 10.911

AKTIESELSKABET

SØREN WISTOFT & CO. FABRIKER

SCT. NICOLAIVEJ 4-6 - KØBENHAVN V. - TLF.: CENTRAL 4813

Prisudregnende Vægte.

Automater.

Paalægsmaskiner.

ENEFORHANDLER AF KARV KASSEAPPARATER

cand. pharm.

Engel & Risth ^{A/S}

grundlagt 1865

Hoste & Halsmidler

Karameller

Kvalitet gennem 80 Aar

THORVALD · S · PEDERSEN

LI. STRANDSTRÆDE 13
CENTRAL 9854 — 15454

Grüneberg Eddike

Tilkendt

6 Guldmedaljer

og

2 Æresdiplomer

De forenede

Eddikebryggerier

Strandgade 46 — Telf. Central 1702 - 1738

*Vi
gratulerer*

JENSEN & MØLLER
AKTIESELSKAB
KIKS · BISCUITS · VAFFELFABRIKER

LOTUS
THE

M. & V. Salomonsen

The-Import

Farvergade 17 - København K
C. 939 - C. 4039

Import af The, Cacao, Konserves,
Biscuit, Marmelade og Spaghetti

— *Kun Kvalitetsvarer* —

VITOX
THE-ERST.

Og Hr. Aagesen blader med Stolthed i den lille trykte Stamtavle, der bliver hentet frem fra den lille, pæne Bogsamling.

Jeg har tit ønsket at opleve Stemningen i en af de rigtig gamle Købmandsbutiker fra Slutningen af det forrige Aarhundrede, og Hr. Aagesen er aabenbart den helt rigtige Mand, jeg er kommet til. Her gaar Erindringen paa Kuglelejer, — lader det til. Minderne fra de strenge, arbejdsfrodige Ungdomsaar vælder frem, og jeg ser tydeligt for mig, hvordan der har set ud i Købmand Richters store Købmandsforretning ude paa Amager i Aaret 1881.

En ung Kommis havde det ikke nemt i de Dage. Arbejdsdagen begyndte Kl. 6½ Morgen og sluttede først ved 10-Tiden om Aftenen, — Søndagsfrihed? Hvad behø'r? Næ, der var aabent i Butiken fra Søndag Morgen til langt ud paa Aftenen. Frøet til Lukkeloven var ikke blevet saæet endnu.

Hr. Aagesen blir saa ivrig som et ungt Daadyr, da han fortæller om Ungdomsaarenes Travlhed, og det er, som om de to smaa, nydelige Stuer dufter af alle de 2 Øres Krydderier, der bliver omtalt. Og en ung Mand som jeg, der til daglig med Taalmodighed slubrer Kaffeerstatning i mig, hører med lidt Misundelse Hr. Aagesen fortælle om de Tider, hvor den bedste Java kostede 1,40 Kr. for et helt Pund! En Bajer 8 Øre, ¾ Pot Snaps 25 Øre, og man kunde faa en dejlig Helflaske Whisky for 1,50 Kr., siger Hr. Aagesen, og jeg synes at se en Taare blinke i den ene Øjenkrog. Men nej, — det blanke i Øjet gælder sletikke svundne Tidens Priser. Den gamle Urtekræmmers Blik strejfer et Portræt af Hustruen, der døde for ¾ Aar siden. „Hun var en god Kone,“ siger han, „og det var da godt, at hun fik Lov til at opleve vort Sølubryllup.“

Hr. Aagesen, der nu er alene, sørger selv for Rengøring og Madlavning. Ude i Køkkenet, der skinner af Properhed, staar et Fad med Frikadeller, hjemmelavede naturligvis.

„Om her er dejligt at bo? — Ja, det kan De tro! Vi har det som Blommen i et Æg,“ smiler Hr. Aagesen.

„Hønsæg eller Strudseæg?“ spørger jeg, og Hr. Aagesen viser med en Haandbevægelse, at Tilfredsheden skal sammenlignes med den store afrikanske Fugls Æg.

„Alle er saa venlige, — vi hygger os, kan De tro, Men særlig Festerne herude har været uforglemmelige. Juleaften i vores dejlige Samlingsstue er det kønneste, jeg ved. Og naar jeg ellers om Aftenen faar et lille Slag Kort med Kammeraterne, er jeg helt i mit Es.“

Seelaksfabriken

NEPTUN ^{A/S}

Søndergaardsgade 9

København V

Telefon Palæ 5339

Indregistreret Varemærke.

P. A. E. Müllers Honninghus

Grundlagt 1829

Fabriken 48II

SØLVGAARDEN

Konserves i Glas taler for sig selv!

KØBENHAVN K

Hjertelig til Lykke

Maa jeg som en af Urtekræmmernes gode Venner overbringe mine hjerteligste Hilsener paa 250-Aarsdagen og udtale Haabet om, at den ærværdige Forening maa trives godt ogsaa i de næste 250 Aar.

HEIDELBERG LAGER EDDIKE

»The'en«, der smager
som dengang ...

SINGALWATTE vækker Minder om »dengang«. Ja, den er faktisk saa lig den rigtige The i Smagen, at vi kunde fristes til at kaste Betegnelsen Erstatning helt bort.

IVERSEN & LARSEN ^A/_S
København K.

HEINRICH JESSEN

CHOCOLAEFABRIK ^A/_S KØBENHAVN. Ø

En af Samlingssalene for
Stiftelsens Beboere.

Og han fortsætter: „Dagen gaar saa dejlig hurtigt, bare jeg har noget at bestille. Det er, ligesom min Kone endnu siger til mig: Saa, nu skal du gøre det og det — aajo, hun var en dejlig lille Kone.”

Hr. Kirchhoff Aagesen taler oprømt om Begi-

venheden: den store Jubilæumsfest, hvor Foreningen fejrer sin 250 Aars Fødselsdag, og han betror mig stille og beskedent, at han egentlig er Manden, der har haft Inspirationen til Børnehjælpsdagen.

Skinkekøgeriet
Royal A/S

**Kød- og
Fiskekonserves**

Agersøgade 20 - København Ø
Telf. Central 601

» **HEPE** «
Orangeade

— er solgyldne

feiske Appelsiner

paa Flaske

EN GROS
HEDOBALD PETERSEN'S EFT.

St. Kongensgade 21

* C. 10.498 - 3487

KØBENHAVN K

Martin Dyrbye

Aktieselskab

Kaffe en gros

„Dyrbyes-Gaard“.

Købmagergade 3.

København K.

A/s Olivarius & Christensens Eftf.

Nyhavn 43 - Telefon 421

Kolonial en gros

Chr. E. Rothe & Co., København

Vine og Spirituosa

AGENTUR OG IMPORT

Hugin

KASSEAPPARATER

Gl. Mønt 12 * Central 6057

„Det var dengang, da jeg omkring Aarhundredskiftet havde Butik i Dronningens Tværgade. Dr. Carlsen, der boede paa første Sal, kom tit ned i min Forretning, og en Dag fortalte jeg ham om mine Oplevelser som Undersøger for „Københavns Understøttelsesforening.“

Og nu følger Hr. Aagesens gribende Fortælling om sit Møde med den tuberkuløse Mor med de tre smaa Børn paa en fattig Kvist, hvor man sov i Halmdyngen paa Gulvet.

„Jeg fremsatte Planen om at udvide Hjælpen til de stakkels Børn, og det gav vist egentlig Stødet til, at Dr. Carlsen arbejdede videre paa de Planer, der kom Børnehjælpsdagen til gode.“

Jeg ser mig endnu engang rundt i de hyggelige Stuer, hvor „Zar-Bægeret“ og Terrakottafigurerne minder om svundne Dage.

Hr. Aagesen fører mig derefter til en anden Opgang i Ejendommen, hvor den elskelige Fru J u e l B r u u n bor.

Fruen var saa uheldig at falde for et Par Aar siden og brække Hoften; men man skal lede længe i denne sørgelige Verden, før man finder et saa fint og elskværdigt Menneske som Fru Juel Bruun. Fruen viser sine smaa og nydelige Kunstværker frem, Silhouetter af Blomster og Dyr, som hun selv har fremstillet med nænsomme Hænder.

Ogsaa her toner Lovsangen om det gode Kammeratskab, der findes indenfor den røde Borgs Mure. Vinduet til Gaarden staar aabent, og glade Raab fra Børnenes Legeplads, der er Nabo til Stiftelsens egen dejlige Have, strømmer ind i Stuerne, der har 90'ernes Hygge og Charme. Jeg bliver budt paa liflige Vaniliekranse, og Fru Juel Bruun fortæller om sin afdøde Mand, der var Købmand paa Gl. Kongevej. „De kan tro, at her bor mange lykkelige Forældre i dette Hus, — jeg selv har en Datter, der er saa usigelig god imod mig.“

Og saa fortæller Fru Juel Bruun om den Oplevelse, hun for nogle Aar siden havde i Det kgl. Teater, hvor Nini Theilade dansede sine ekscentriske Danse. „En mig ubekendt Herre, der sad ved Siden af mig, sagde midt under Dansen til mig: „Ja, hvis her nu sad en gammel Dame fra en „Stiftelse“ og saa paa dette her, saa vilde hun vel nok blive frygtelig forarget.“

Jeg fortalte den Herre, hvor jeg boede, og jeg betroede ham samtidig, at jeg ikke var forarget — tværtimod, jeg har altid kunnet glæde mig over Skønhed i enhver Form.“

Fru Juel Bruun er kendt som en udmærket Taler ved Husets mange Fester, men hun er maaske endnu mere kendt som Dyrevennen.

Ude i Køkkenet har Fru Juel Bruun fire-fem

Moses & Søn G. Melchior

Strandgade 34

København K

Før: Kaffe

Masagama The

Vanille

etc.

For Tiden: Melchiors Kaffe-Erstatning

Melchiors The-Erstatning

ZEBRALIN

Ovnsværte, flydende og i Tuber

ZEBRA

Ovnsværte i Blokke

HARDOL

W. C. Rensemiddel

RECKITTS

Pose Blaaf

BRASSO

Metal Pudsecreme

SILVO

Sølv Pudsecreme

STERADENT

Rensemiddel til kunstige Tænder

Rex Vægt Fabrik A/s

fabrikerer de til Købmandsbrug bedst egnede Vægte

Helsingborggade 16, København Ø.

Telefon Central 12300*

Aktieselskabet

Københavns Sukkerraffinaderi

København — Valby

Normal-Erstatnings Toiletsæbe 40 pCt.

Luksus Barbersæbe 80 pCt.

Husholdnings Haandsæbe 40 pCt.

Schweizer-MAGASINET

Telf. Central 13770

Tal med os om det!

Vi stiller 80 Aars Erfaring
i Forsikringspørgsmaal til
Deres Raadighed.

AUG. BORGEN

(Aksel & William Malling)

Højbroplads 5 - København K.
Telefon Central 2288

store Fuglebure staaende, fyldt med levende Citroner: Kanariefugle!!

„Nu skal De bare høre,“ siger Fruen. — „En gammel Dame, der fyldte 70 Aar, forærede jeg en af mine Kanariefugle. „Den skal hedde Stauning,“

sagde hun, og nogen Tid efter skrev hun til mig, at „Stauning“ sang ualmindelig smukt, men han var saa slem til at sprøjte i det lille Fuglebadekar.“

Fru Juel Bruuns Øjne har et Udtryk af en Sjælfuldhed og en Hjertefinhed, som man kun møder

Th. Venndt

KONSERVES
EN GROS

St. Regnegade 26

København K.

Tlf. C. 8956

**Fiskekonserves
Grøntkonserves &
Kødkonserves**

**Odense
Eksportslagteri's
Specialitet Risærter**

Central 8861

A/s Konserves & Bacondepotet

AGERSØGADE 20 — KØBENHAVN Ø.

Nordisk Kaffe Kompagni

Aktieselskab

Gittervej — Frihavnen

JOHAN & AXEL HORNBECH ^A/_S

Frugtsaft-, Frugtvin- og Marmeladefabrik

KØBENHAVN og HADSUND

C. H. Mönster & Søns Vine

Grundlagt Anno 1757

OTTO PETERSEN & SØN

GRUNDLAGT 1855

Raatobak

Tobaksfabrik

Tobaksfermentering

C. 2815

Dr. Tværgade 18

C. 2815

hos ældre Mennesker, der har taget mod Livets Tugt uden at klage.

„Jeg elsker mine Fugle — er de ikke søde? — de hedder „Dorte“, „Nille“, „Peter Frederik“, og der er den lille „Gysse“, er hun ikke kær?“

Solen staar ind gennem Køkkenruden, og Kanarieflugten, der bærer Navnet „Peter Frederik“, hilser Aftensolen med en glad Trille. — — —

Jeg er igen ude paa den travle Gade. Mennesker haster forbi mig, — de skal allesammen naa et eller andet. Jeg tænker paa Kanarieflugtens glade Hilsen til Aftensolen. Hilser Mennesket ogsaa sin Solnedgang med en glad Sang?

De to gamle Mennesker i det store, røde Hus hørte til de lykkelige Mennesker, der med Taknemmelighed i Hjertet tager Afsked med den svindende Livsdag. Og jeg sender Huset i Ægirsgade en venlig Tanke. Det lærte mig noget smukt om det mest ensomme af alle Væsener: Mennesket.

Harald H. Lund.

VEJEN FREMAD -!

Der bør indrømmes Købmanden Adgang nu til at opsparer visse Reserver, — til Anvendelse, naar Forholdene atter bliver normale.

I de forudgaaende Afsnit af Urtekræmmerforeningens Jubilæumsskrift har de forskellige Bidragydere i væsentlig Grad beskæftiget sig med den Fortid, der var, og den Nutid, der er.

Overfor Fremtiden og Vejen fremad har Udtalelserne været forholdsvis faa og smaa. Ikke saa mærkeligt!. Thi saa usikker som Situationen har været de sidste Aar og er det endnu den Dag idag, vilde det være mere end dristigt, om nogen gav sig til med blot nogenlunde sikre Ord at ville profetere, hvorledes Billedet af vor Branches Forhold vil forme sig — — selv om forholdsvis faa Maaneder.

Naturligvis skulde vi kende den danske Købmandsstand daarligt, hvis ikke den i stor Udstrækning hyldede Ordet om, at »ovenover Skyerne er Himlen altid blaa«.

Dette at være en god Købmand, en dygtig Købmand kræver en vis Portion Optimisme. Til Tider lidt Vovemod. Men ialtfald ikke nogen Sortseen eller Given op.

Og ud fra vort Kendskab til Købmanden og hans Erhverv bekræftes det da ogsaa, at Købman-

Dansk Bi-Honning Central

Chr. IX.s Gade 6

København K

Tlf. Central 2471

Cerebos

SALT

CEREBOS LIMITED
LONDON, N. W. 10, ENGLAND

Generalrepræsentant for Danmark:

F. PENS,

Dalgas Boulevard 161, KØBENHAVN

Indr.

Varem.

A/s SKAGEN FISKE-HERMETIK

SKAW FISH CANNING LTD.

Midt i Byen:

KØBMANDSBANKEN

Allerede dengang den foretrukne . . .

Allerede i 1836 anbefalede Urtekræmmerlaugets Medlemmer deres Kunder ESPRIT DE VALDEMAR, som den danske Kvalitetsvare. —

Ogsaa i 1943 er ESPRIT DE VALDEMAR og KRINOLINE de foretrukne.

ESPRIT DE VALDEMAR

K Ø B M A N D S S K O L E N

NØRRE VOLDGADE 76 — TELF. 7422

Læringskole
Vinduespyntning

Skilteskrivning
Dekorationstegning

Varekundskab
Telefonbetjening

Indmeldelser fra 12.—19. August

FORENINGEN TIL UNGE HANDELSMÆMDS UDDANNELSE

den utvivlsomt meget nøje søger at holde Fingeren paa Tidens Puls og meget nøje give Agt paa, hvorledes Udviklingen former sig, og hvordan den bærer.

Denne yderst nøgterne Realitetssans og Vurderingsevne ligger godt forankret hos den danske Købmand. Og vi ser deri et Moment, der for os er Beviset for, at Købmanden roligt og solidt vil afvente det Tidspunkt, da Handelen Jordan over atter kommer i Gang, da Skibsfarten genoptages, og da Valutaforholdene tilrettelægges saaledes, at det ene Land atter kan handle med det andet paa noget i Retning af gammel Tids Praksis, altsaa forud for den Tid, hvor kun clearing-Aftaler eller direkte Vareudvekslingsaftaler skulde kunne danne Basis for Verdenshandelen.

Saaledes er det — som bekendt — nu. Men vi tror ikke, dette kommer til at fortsætte.

Vi bekender os som Tilhængere af og Talsmænd for en Tilbagevenden til en Verdenshandel og en Verdensomsætning — ikke just paa samme Grundlag som før denne Krig, thi saaledes kommer det formentlig ikke til at se ud. Men ialtfald dog saaledes at det, der er den inderste Kerne i al ægte Handels Virke, Fri-Handelen, Fri-Købene, Fri-Transporterne o. s. v., kommer til fortsat at eksistere.

Og vi er ikke bange for at sige, at Handelen overalt, hvor Lejlighed gives, vil spejde efter Chancerne til at faa Varer hjem, — ganske som Tilfældet var under Valutaordningen forud for Krigen nu. Efterhaanden lykkedes det den Gang Handelens Organisationer, og Urtekræmmerforeningen var ikke mindst aktiv paa dette Felt, at rejse Kravene om Frigivelse fra Valuta-Baadene paa talrige Varer, saaledes at de danske Forbrugere aldrig her vilde have Grund til at klage.

Thi der er vi ved næste store Problem i Sagen: — at Købmanden hellere end gerne søger at lede Udviklingen i et Spor, hvor naturligvis han skal kunne leve. Men ogsaa et Spor, der tillader ham at yde Kunderne, Forbrugerne, hele den Service,

Rettelse!

I KEKO Fabrikens Annonce paa Side 4 har der desværre indsnegget sig en Trykfejl i Telefonnumrene

Keko Fabriken's
Telefonnumre er

Central 2691 - 12691 - 13691

COLGATE-PALMOLIVE-PEET ^A/_S

GRUNDLAGT 1926

HAUSERPLADS 10 - KØBENHAVN K

TELEFON: CENTRAL 16860

ANDERSEN-HØYER'S

VINE

ORIGINALE FRUGTVINE

 Rosengaarden
GARANTIMÆRKE

man tidligere var inde paa, men hvor Krigen nu har trukket sine alvorlige Spor.

Der er jo nemlig ikke ringeste Tvivl om, at Urtekræmmerforeningens officielle Politik paa disse Felter er af en saadan Beskaffenhed, at den direkte tager Sigte paa Kunderne — og kun paa dem.

Skal Købmanden imidlertid kunne fastholde sit Maal eller sin Fremtid efter de Retningslinier, vi her har nævnt, vilde det — forekommer det os —, være godt og nyttigt, om man søgte at lette ham hans fremtidige Opgaver ved allerede nu at lade ham forberede sig til den sikkert ret vanskelige Situation, der vil foreligge til sin Tid.

Vi gaar ud fra, at store Kredse indenfor Handelen hellere end gerne vilde sætte sig i Bevægelse, saa snart Freden var en Kendsgerning, og saa snart Landegrænserne atter aabnedes.

Men dette forudsætter ganske direkte et saadant økonomisk Rygstød hos Købmanden, at han skal kunne træffe Dispositioner af ikke helt ringe Omfang og Udstrækning.

Det vilde derfor, forekommer det os, være klogt og betimeligt, om man fra Lovgivningsmagtens Side vilde indstille sig paa under den foreliggende Situation at muliggøre det for Købmanden at samle visse Reserver, saaledes at han dermed kunde faa Lejlighed til at købe, naar Forholdene vilde tillade det — i den Likviditets-Periode, der formentlig nu kommer.

Det vilde i Praksis meget vel kunne udføres derigennem, at man udbyggede de eksisterende Ordninger for skattefrie Kapitalopsamlinger, — Vanskelighederne derved skulde formentlig ikke være store. Og Penge er der som bekendt nok af herhjemme. Og det skulde da ikke være uoverkommeligt til tilrettelægge en Ordning, hvorefter den enkelte Købmand — og for den Sags Skyld de Erhvervsdrivende indenfor alle Kategorier — fik Adgang til at samle en lille Reserve, der kunde

lette Overgangen til de nye Tilstande, der vil komme efter Krigen.

At der ogsaa deri vil forekomme visse Usikkerheds-Momenter, er ganske givet.

Ingen ved i Øjeblikket, hvorledes den danske Krønes Købekraft er efter den nuværende Krigs Afslutning. Heller ingen ved, hvorledes det skal være muligt i Udlandet at aabne danske Krediter eller at tage Laan, der kan sikre nødvendige Køb og Transporter af Varerne herhjem.

Men mon ikke trods alle de mange og store Vanskeligheder Købmændene herhjemme stort set stiller sig nogenlunde forhaabningsfuldt overfor Fremtiden!. Den gode Vilje til at leve og til at faa det bedst mulige ud af det er et meget fremherskende Træk hos Købmanden. Og hans Evne til trods alle Vanskeligheder at søge sin Forretningsform gennemført, stadig med et venligt Smil til Kunderne, er et Aktiv, der ikke kan vurderes højt nok.

Der er formentlig al god Grnd til nu ved Urtekræmmerforeningens store og smukke Jubilæum at gøre opmærksom ogsaa paa dette Forhold.

Det vilde være meget ønskeligt, om Lovgivningsmagten aabnede Købmanden en Mulighed for, som nævnt, Opsparingen af visse skattefrie Reserver til at sætte ind, naar Kapløbet efter Varerne til sin Tid indledes.

Det skulde gerne til sin Tid, naar Urtekræmmerforeningen skal holde sit 300 Aars Jubilæum, kunne siges med Sandhed, at Købmændene klarede Overgangen efter Krigen nu, til Fredens Forhold og Fredens Gerning, lige saa godt som den forudgaaende Generation af Købmænd gjorde det efter den foregaaende Verdenskrig. Med dette Ønske og dette Haab gaar Urtekræmmerforeningen videre ind i Aarene, — ladende det 250 Aars Jubilæum efter sig og begyndende paa de næste 50 Aar. Men stadig med samme Ildhu til sit Virke.